

Ob prazniku dela

Prvomajsko praznovanje pomeni vsako leto manifestacijo dela in delovnih uspehov. Popolnoma upravičeno nosi ta praznik naziv »praznik dela«. Delo je v vseh oblikah tisto, ki omogoča človeku vse pogoje v življenju. In prav je, da ga vsaj enkrat v letu praznujemo s prostimi dnevi, da postane ta dogodek več kot gola vsakdanjost.

Ob praznovanju 1. maja v našem kolektivu bi rad poudaril, da teče tretje leto integriranih Zasavskih premogovnikov. Lahko rečemo, da smo v tem času uspeli prično konsolidirati stanje v podjetju in da je želja nas vseh, da dosežemo čim hitrejši napredek v razvoju celotnega podjetja. Ob teh težnjah želim poudariti, da je potrebno imeti posluh za usklajevanje

najrazličnejših želj in zahtev, da je potrebna dokajšnja mera strpnosti in zavesti, da nismo sposobni napraviti vsega naenkrat. Podjetje, ki načrtuje svoj razvoj, lahko doseže določeno stopnjo postopoma in ne more napraviti skokov, katerim ni kos. Na tem področju nas čakajo še zelo težke in obsežne naloge, ki so organizacijskega in tehničnega značaja. Želim tudi, da bi se vsi v našem podjetju posluževali pravila: »trikrat premisli, enkrat stori!« Zato ne moremo nekaterih posegov speljati z zaletavostjo in tveganjem, čeprav nekatere izvajamo zavestno tako, kakor da jih izvajamo s tveganjem.

Mnogo nalog je še pred nami. Naj bodo dosedanji dosežki vzpodbuda za še večja prizadevanja na vseh področjih dela v našem podjetju.

Ob »prazniku dela« izražam najboljše želje in čestitke vsem članom delovne skupnosti!

Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

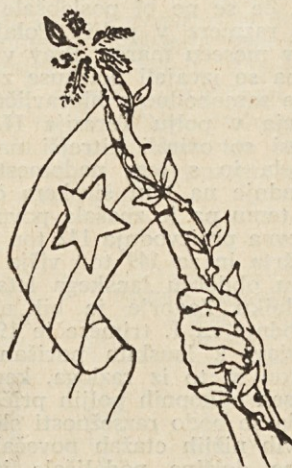
Gibanje proizvodnje v prvem trimesečju 1970

Prvi trije meseci letošnjega leta so za nami. Mesece januar, februar in delno marec štejem običajno poleg novembra in decembra ter delno oktobra, med najbolj konjunkturne mesece v letni sezoni prodaje.

Nujno je, da že ob zaključku I. trimesečja pregledamo dosežke v proizvodnji premoga, jih analiziramo in ugotovimo, kje so bila odstopanja od predvidevanj po let-

nem načrtu in katere ukrepe je potrebno podvzeti, da bi negativna odstopanja čimprej odpravili oziroma nadomestili eventualni manjko v proizvodnji.

Zaradi lažje ocenitve uspehov oziroma neuspehov v obdobju enega leta podajam analizo proizvodnje v I. trimesečju letošnjega leta v primerjavi z letnim načrtom in v primerjavi z dosežki v lanskem I. trimesečju.

OB MEDNARODNEM PRAZNIKU
DELA

1. MAJU

ČESTITAMO IN ŽELIMO OBILO
DELOVNIH USLEHOV
VSEM ČLANOM
DELOVNE SKUPNOSTI, VSEM
DELOVNIM LJUDEM ZASAVJA
IN VSEM POSLOVNIM
PARTNERJEM

Pregled proizvodnje po vrstah premoga in rudnikih

I. trimesečje	štev. delov dni	komercialni premog rudniki				kotlovni premog rudnika		
		Hrastnik	Trbovlje	Zagorje	skupaj	Hrastnik	Trbovlje	skupaj
plan 1970	75	171.000	39.800	154.000	364.800	—	126.200	126.200
doseženo 1970	77	170.693	34.074	148.000	352.767	13.607	147.326	160.933
razlika	+2	—307	—5.726	—6.000	—12.033	+13.607	+21.126	+34.733
doseženo 1969	78 2/3	157.841	49.727	159.000	366.568	21.629	123.803	145.432
razlika 1970-69	—1 2/3	+12.852	—15.653	—11.000	—13.801	—8.022	+23.523	+15.501

Skupno premog po posameznih rudnikih:

I. trimesečje	štev. delov dni	skupno premog rudniki				devno ton rudniki			
		Hrastnik	Trbovlje	Zagorje	ZP-T	Hrastnik	Trbovlje	Zagorje	ZP-T
plan 1970	75	171.000	166.000	154.000	491.000	2.280	2.213	2.053	6.546
doseženo 1970	77	184.300	181.400	148.000	513.700	2.394	2.355	1.922	6.671
razlika	+2	+13.300	+15.400	—6.000	+22.700	+114	+142	—131	+125
doseženo 1969	78 2/3	179.470	173.530	159.000	512.000	2.281	2.206	2.022	6.509
razlika 1970-69	—1 2/3	+4.830	+7.870	—11.000	+1.700	+113	+149	—100	+162

Iz pregleda je razvidno, da je bilo v dveh delavnikih več kot je bilo predvideno po letnem načrtu, proizvedenih 12.033 ton komercialnega premoga manj in 34.733 ton kotlovnega premoga več oziroma skupno 22.700 ton več in da je znašala skupna povprečna dnevna proizvodnja 125 ton več kot je določal načrt.

V primerjavi z doseženo proizvodnjo v I. trimesečju leta 1969 pa je bila pri 12/3 delavnikah manj, proizvodnja komercialnega premoga za 13.801 tona nižja, proizvodnja kotlovnega premoga pa za 15.501 ton višja in skupna za 1.700 ton višja. Dokaj visok je tudi porast povprečne dnevne proizvodnje in sicer za 162 ton.

Rudniku Hrastnik je bil načrt proizvodnje komercialnega premoga za I. trimesečje 1970 povečan v primerjavi z načrtom za isto obdobje leta 1969 za 15.200 ton. Načrtovano proizvodnjo je tudi dosegel, saj je nižja le za 307 ton, kar je prav malenkostno, da ga ni potrebno upoštevati zlasti, ker je poleg te količine proizvedel preko načrta še 13.607 ton kotlovnega premoga. Iz tabel je tudi razvidno, da je proizvedel 12.852 ton komercialnega premoga več in 8.022 ton kotlovnega premoga manj kot v I. trimesečju lanskega leta. Povprečna dnevna proizvodnja je znašala 114 ton več kot je določal načrt in za 113 ton višja kot v lanskem I. trimesečju. Tako močno povečanje proizvodnje je bilo možno predvsem zaradi izboljšanih odkopnih zmogljivosti na področju obrata Dol in boljšega pridobivanja premoga iz nadkopnih delov širokih čel. Tudi vodni vdori in jamski ognji niso ovirali proizvodnje.

Rudniku Trbovlje je bil načrt proizvodnje komercialnega premo-

ga za I. trimesečje 1970 znižan v primerjavi z istim obdobjem leta 1969 za 10.400 ton, načrt proizvodnje kotlovnega premoga pa povišan za 28.900 ton. Dosežena proizvodnja komercialnega premoga je za 5.726 ton nižja od načrtovane, kotlovnega premoga pa za 21.126 ton višja. V primerjavi s I. trimesečjem leta 1969 je proizvodnja komercialnega premoga za 15.653 ton nižja, kotlovnega premoga pa za 23.523 ton višja. Še večja pa je razlika, če primerjamo proizvodnjo letošnjega I. trimesečja s proizvodnjo I. trimesečja leta 1968, saj je bilo proizvedeno letos 58.692 ton komercialnega premoga manj, kotlovnega pa 87.172 ton več. Iz navedenega je razvidno, da rudnik Trbovlje postaja vedno bolj proizvajalec izključno le kotlovnega premoga, katerega višina proizvodnje pa je odvisna od obratovanja oziroma potreb termoelektrarne Trbovlje. Proizvodnja v I. trimesečju letošnjega leta bi bila lahko še boljša, če se ne bi poslabšale odkopne razmere v poljih Polaj in Vode v mesecu marcu. Prav v tem času pa so izvajali poizkuse za uvajanje samohodnega hidravličnega podporja v polju Tereziji II. Ti poizkusi so ovirali hitrejši napredek čela in s tem nadomestitev proizvodnje na tem širokem čelu. Kljub temu pa je znašala povprečna dnevna proizvodnja 142 ton preko načrta in za 149 ton višja kot v istem obdobju lanskega leta.

Rudniku Zagorje je bil načrt proizvodnje za I. trimesečje 1970 v primerjavi z lanskim povišan za 1.300 ton in to iz razloga, ker se je v vseh odkopnih poljih pričakovalo, da se bodo razsežnosti slojev na novih nižjih etažah povečale in odkopne dolžine podaljšale in s tem izboljšale koncentracije delovišč. Ta pričakovanja pa se niso

uresničila, temveč so se odkopne prilike v nekaterih primerih zaradi močnih pritiskov in celo dotokov vode in pojava plinov, celo poslabšale. Hitrejšje uvajanje dvoetažne odkopne metode z rušenjem premoga iz nadkopnega dela v jami Kotredež so zavrla še neopravljena dela na regulaciji potoka Kotredežica. Ta dela potekajo zelo počasi, vendar po stanju že opravljenih del na dan 30. 3. 1970 še ne kasnijo s pogodbenimi rok, ker se pri izvajanju podobnih del upoštevajo le možni delovni dnevi. Zaradi pomanjkanja nekaterih profilov železa in deloma tudi ostalih materialov na tržišču, kasnijo tudi jamska investicijsko odpiralna dela, katerih izvedbo pogojuje zmožnost večje koncentracije odkopnih delovišč. Zaradi navedenih vzrokov je bila dosežena proizvodnja v I. trimesečju za 6.000 ton nižja od načrtovane in za 11.000 ton višja kot v lanskem letu. Dnevna proizvodnja je znašala 131 ton manj od načrtovane in za 100 ton nižja od lanske.

V okviru celotnega podjetja je bilo proizvedenih 12.033 ton komercialnega premoga manj kot je bilo predvideno z letnim načrtom, kotlovnega premoga pa 34.733 ton več oziroma skupno 22.700 ton več. V primerjavi z lanskim letom pa je bilo proizvedenih 13.801 ton manj komercialnega premoga in 15.501 ton več kotlovnega premoga, skupno pa 1.700 ton več.

Vsa ta nihanja proizvodnje v pozitivnem ali negativnem smislu se odražajo tudi v doseženih storitvah. Primerjava storitev, doseženih v lanskem in letošnjem I. trimesečju, je še toliko bolj zanimiva, ker se višini celokupne proizvodnje razlikujeta le za 1.700 ton in število delovnih dni za 12/3 delavnik.

Gibanje storitev:

rudnik	storitev I. trimes.	odkopna		jamska		obratna		rudniška	
		1970	1969	1970	1969	1970	1969	1970	1969
Hrastnik		9,64	8,51	3,43	3,10	3,07	2,76	2,36	2,02
Trbovlje		11,52	8,60	4,76	3,88	4,00	3,23	3,29	2,77
Zagorje		7,54	8,26	2,44	2,42	1,88	1,84	1,75	1,71
ZP—T		9,49	8,46	3,38	3,03	2,80	2,49	2,36	2,09

Iz tabele je razvidno, da so vse storitve, razen odkopne na rudniku Zagorje, višje kot v lanskem I. trimesečju. Dvoetažna odkopna metoda je omogočila večje odkopne učinke. Ker pa omogoča ta metoda tudi večjo koncentracijo delovišč in s tem manj vzdrževalnih in ostalih del ter skoro nobenih zasipalnih del, so se posebno na rudnikih Hrastnik in Trbovlje, močno dvignile tudi ostale storitve. Znatno boljše storitve na rudniku Trbovlje izvirajo tudi iz večjih količin nakopane kotlovnega premoga. Nižja odkopna storitev na rudniku Zagorje

je posledica spremembe zajemanja delavnikov rušacev. Rudniška storitev za podjetje, ki je bila načrtovana v višini 2.20 ton za leto 1970 in za I. trimesečje v višini 2.28, je bila prekoračena v glavnem zaradi povečanih količin pridobljenega kotlovnega premoga in nedeljskega obratovanja. Še vedno pa se dvigajo povsem vzporedno z odkopno in jamsko obratno in rudniško storitvijo. Ta ugotovitev nam nakazuje, da izvedemo koncentracijo posameznih zunanjih dejavnosti in da izboljšamo organizacijo dela.

Gbanje porabe glavnih vrst materialov:

rudnik	les m ³ /000 t		krajniki m ³ /t		razstrelivo gr/t		kWh/t	
	1970	1969	1970	1969	1970	1969	1970	1969
Hrastnik	9	13	0,87	0,89	109	109	14,32	14,08
Trbovlje	7	10	0,77	1,01	91	105	20,39	22,57
Zagorje	15	20	0,42	0,76	320	310	40,04	38,84
ZP—T	10	14	0,71	0,89	162	171	23,94	24,65

Tudi glede porabe raznega materiala so bila dosežena precejšnja izboljšanja. Posebno pomemben je napredek v znižani porabi jamskega lesa in krajnikov, saj je jamski les postal kljub temu, da se mu je močno zvišala cena, eden najkriticnejših materialov na tržišču. Poseben poudarek je bil dan hitrejšemu uvajanju jeklenega podpora na rudniku Zagorje, iz česar izvira tudi znižanje za 5 m³/000 ton. Še nadaljnje močnejše znižanje porabe lesa na tem rudniku pa bo zaradi ozkih slojev in velikega števila priprav, do prehoda na večjo koncentracijo delovišč, težko izvedljivo.

V okviru podjetja se je znižala tudi poraba razstreliva, čeprav se je na rudniku Zagorje le-ta povečala. Na tem rudniku odstreljujejo premog v nadkopnem delu izključno le s plinovarnim razstrelivom, ki pa ima znatno manjšo brizani-

co. Ker je premog trd, razstrelivo pa manj učinkovito, je poraba visoka; porasla pa je zaradi večjega števila širokih čel z dvoetažno odkopno metodo. Da bi znižali porabo, bo potrebno pristopiti k poizkusom rahljanja premoga s pomočjo visokotlačnega napajanja sloja.

Poraba električne energije je na rudniku Hrastnik porasla zaradi povečanega obsega prezračevanja delovišč s separatno ventilacijo pri sanacijskih delih, vključevanja etažnih črpalk in mehaniziranega odvoza iz pripravljalnih del. Na rudniku Trbovlje je poraba nižja zaradi večje koncentracije delovišč in boljšega koriščenja transportne mehanizacije. Rudnik Zagorje je povečal porabo električnega toka zaradi večjih dotokov vode s površine in iz odpiralnih ter raziskovalnih del, v glavnem pa zaradi nižje proizvodnje.

Gibanje sortimentov:

Sortiment	rudnika Trbovlje—Hrastnik			rudnik Zagorje		
	plan 1970	I. trim. 1970	I. trim. 1969	plan 1970	I. trim. 1970	I. trim. 1969
kosovec	13,5	13,5	13,6	11,5	12,9	10,9
kockovec	12,0	13,9	12,3	14,0	13,9	13,9
orehovec	16,5	17,0	16,8	14,5	18,2	14,4
grahovec	14,0	14,1	13,7	9,5	8,7	10,8
zdrob	19,0	16,9	19,7	25,0	23,3	25,5
prah	25,0	24,6	23,9	25,5	23,0	24,5

Na ekonomski uspeh vpliva v precejšnji meri tudi padec posameznih vrst premoga. Ta je bil, kot je razvidno iz razpredelnice, na obeh separacijah pri debelih vrstah premoga boljši kot ga je predvideval načrt in tudi boljši, posebno na separaciji v Zagorju, kot v I. trimesečju leta 1969. Na padec posameznih vrst premoga ima močan vpliv dvoetažna odkopna metoda in urejen vertikalni transport.

To je le groba analiza dosežene proizvodnje, storitev, porabe glavnih vrst materiala in sortimentov, ki naj poda le splošno sliko dosežkov v I. trimesečju letošnjega leta.

Adolf Jermol, dipl. inž. rud.

Pozdrav pionirjev

Učenci IV. razreda osnovne šole Cvetka Golarja iz Škofje Loke so pisali pismo, naslovljeno na člane naše delovne skupnosti. Da bi vsi zvedeli za vsebino tega pisma, ga v celoti objavljam:

Dragi rudarji!

V prvih vrsticah vas lepo pozdravljamo in vam želimo veliko sreče!

Ko je zjutraj sonce vstalo, smo se zbrali v šolskih klopeh. Kmalu smo imeli naravo in smo se pogovarjali o vas. Tovarišica je povedala, da greste že zgodaj zjutraj v rov, kjer ni svetlobe, ne sonca. Dan na dan ste izpostavljeni nevarnosti, da vas zasuje. Težko je vaše delo a vi ste neustrašni. Dan na dan pošiljate na tone premoga. Brez vas bi bili zimski dnevi težki in mrzli. Tovarne bi utihnile, elektrarne ne bi dajale dovolj električne energije. Pri svojem delu ste vztrajni in nesebični, če je treba tovarišu pomagati.

Zato želimo srečno in še srečno pot iz rova!

Lepo vas pozdravljamo učenci s tovarišico iz 4. razreda, posebno pa Nemec Krista.

Razlaga k pravilniku o obračunavanju dohodka in osebnega dohodka po enotah

Bistveni in glavni namen uveljavljanja takšnega pravilnika v podjetju je na eni strani približati odločanje o gospodarjenju in učinkih gospodarjenja čim širšemu krogu članov kolektiva, na drugi strani pa postaviti osebne dohodke enot v odvisnost od boljših ali slabših učinkov gospodarjenja oziroma proizvodne dejavnosti, ki jo imajo posamezne enote. Prav gotovo je potrebno pri tem poudariti, da ni v vseh enotah enak položaj, kar se odraža tako v možnostih proizvodnje oziroma opravljanja storitev, kakor tudi v organizacijskih možnostih enote. Pravilnik ima tudi po tej strani namen vzpodbuditi prizadevanja za najboljše rešitve.

Osnova temu pravilniku je torej ugotavljanje dohodka po enotah. Verjetno dohodek ni ravno najbolj razumljiv pojem. Če pa pri tem rečemo, da so ta sredstva, iz katerih se krijejo vsi materialni stroški, amortizacija, zakonske in pogodbenne obveznosti ter osebni dohodki enote, potem je pojmovanje dohodka enote že verjetno nekoliko bolj jasno. Pravzaprav predstavlja obremenitev proizvodnje s temi sredstvi lastne stroške in govorimo tudi o lastni ceni, ki jo enota na ta način oblikuje za tono proizvedenega premoga. Večina e-

not je soudeležena na proizvodnji premoga, vendar na različnih nivojih. Nekatere so odvisne od proizvodnje ene enote, nekatere od dveh, nekatere pa od proizvodnje celotnega bazena, kakor pač segajo oziroma so urejene pristojnosti in obseg dela posameznih enot.

Osnova za oblikovanje dohodka ali bolje rečeno finančnih sredstev enote, je lastna cena. Ta naj bi bila določena z vsakoletnim finančnim načrtom, v katerem je predvideno, kolikšna je lahko lastna cena v posameznih enotah, da dovoljuje oblikovanje osebnih dohodkov in da se oblikuje tudi določen odstavek dohodka, ki omogoča ustvarjanje sredstev rizičnega sklada in lastnega rezervnega sklada enote. Bistveno in najtežje vprašanje je postavitev lastne cene. Pri tem je seveda težnja enote, da bi bila ta cena čim višja zaradi večjih možnosti pri ustvarjanju dohodka. V okviru podjetja pa obstojajo težnje, da naj bi bile lastne cene v enotah usklajene s predvidenim finančnim rezultatom podjetja. Pri tem večkrat pozabljamo na to, da pogoji niso povsod enaki in da je potrebno objektivno in realno upoštevati pogoje, ki jih ima ena ali druga enota za določitev višine lastne cene.

Predvideno je, da bi sredstva enote, ki naj bi služila za oblikovanje višine osebnega dohodka, izvirala iz lastne cene in višine proizvodnje, ki jo ustvarjajo na separaciji. To bi bila vrednost osebnega dohodka, izražena v dinarjih, ki bi se popravljala vedno za en mesec nazaj glede na komercialni uspeh, ki pa je odvisen od prodaje in prodajne cene premoga. V celoti bi torej bila vrednost osebnega dohodka v enoti določena na osnovi lastne cene in višine proizvodnje enote ter popravljena za finančno-komercialni uspeh, ugotovljen za mesec nazaj v okviru postavljene merila delitve dohodka za celotno podjetje.

Dosedaj ni bilo bistvenih priporočil na ta osnovna načela. Verjetno pa bodo nastale ob uveljavljanju v praksi, kajti vedno bo obstajalo vprašanje objektivnih meril. Zato bo potrebno skrbno spremljati izvajanje pravilnika v praksi ter ugotavljati prevelika odstopanja, ki jih bomo morali odpravljati. Seveda pa bo potrebno nekatere enote postaviti na drugo osnovo kot so danes, če hočemo, da bodo vse enote v enakopravnem položaju.

Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

Doseganje in poraba amortizacije v letu 1969

V letu 1969 smo dosegli nekoliko nižjo amortizacijo kot v letu 1968. Na temelju spremenjena zakona o amortizaciji smo izločili odvečna sredstva, kar nam je znižalo amortizacijsko osnovo in s tem tudi amortizacijo. Znižanje amortizacije v primerjavi z letom 1968 znaša 479.000,00 din.

Amortizacijska sredstva smo uporabili za redno zamenjavo osnovnih sredstev, za udeležbo pri financiranju investicij iz kreditov in za odplačilo anuitet. Poleg tega pa moramo plačati iz teh sredstev tudi prekoračitve in podražitve po investicijskih programih. Že v začetku leta smo predvideli višjo porabo amortizacije, kakor pa smo jo dosegli. Primanjkljaj smo pokrili iz prihranka amortizacije preteklih let.

Skupno smo ustvarili 18.168.400,00 din amortizacije, porabili pa smo je 19.754.800,00 dinarjev, torej za 1.586.400,00 din več kot pa smo je ustvarili v letu 1969.

Od porabljene amortizacije odpade na:

	din
— redno zamenjavo	13.695.100,00
— lastno udeležbo pri kreditih in nove investicije	3.797.200,00
— anuitete	2.262.500,00
Skupaj	19.754.800,00

Delovne enote so ustvarile in porabile amortizacijska sredstva takole:

rudnik Hrastnik

doseženo
porabljeno

- zamenjava
- sanacija
- anuitete

V dinarjih	
	4.582.400,00
3.270.000,00	
508.500,00	
497.500,00	4.276.000,00
manj porabljeno	306.400,00

rudnik Trbovlje

doseženo
porabljeno

- zamenjava
- sanacija
- anuitete

	3.515.600,00
1.188.300,00	
246.700,00	
375.100,00	1.810.100,00
manj porabljeno	1.705.500,00

rudnik Zagorje		
doseženo		5,052.400,00
porabljen		
— zamenjava	5,392.700,00	
— sanacija	25.200,00	
— anuitete	1,389.900,00	6,807.800,00
več porabljen		1,755.400,00
separacija		
doseženo		2,835.400,00
porabljen		
— zamenjava	2,224.800,00	
— sanacija	1,571.000,00	3,795.800,00
več porabljen		960.400,00
elektrostrojni obrat		
doseženo		204.600,00
porabljen		192.300,00
manj porabljen		12.300,00
druge enote v osnovni dejavnosti		
doseženo		
— žaga	51.500,00	
— laboratorij	18.600,00	
— uprava	209.300,00	
— prejete zakupnine	148.700,00	428.100,00
porabljen		
— žaga	10.600,00	
— uprava	148.000,00	158.600,00
manj porabljen		269.500,00
Avtopark		
doseženo		746.000,00
porabljen		1,268.400,00
več porabljen		522.400,00

Iz tega pregleda je razvidno, da se največ amortizacijskih sredstev vlaga v obrate rudnika Zagorje ter separacijo, da bi na ta način čimpreje dosegli normalne pogoje obratovanja oziroma proizvodnje.

Stranske dejavnosti

	V dinarjih
OSRD	
doseženo	452.800,00
porabljen	1,011.500,00
več porabljen	558.700,00
GRAMAT	
doseženo	341.100,00
porabljen	434.300,00
več porabljen	83.200,00

Pri pregledu porabe sredstev za OSRD je upoštevana tudi 30 %-na lastna udeležba v višini 334.000,00 din za nabavo opreme na 3-letni kredit za gradbišče v Nikšiču. Že v letu 1970 bomo morali pričeti z odplačevanjem omenjenega posojila in sicer iz dobička OSRD.

Na obratu GRAMAT porabljena amortizacija se nanaša na lastno

udeležbo pri kreditu za rekonstrukcijo opekarne, ki znaša 354.700,00 din, ostanek 79.600,00 din pa predstavlja sofinanciranje betonarne Borovnik.

V doseženih sredstvih avtoparka smo upoštevali poleg redne amortizacije še izkupiček za prodane avtobuse v višini 244.500,00 din. Kljub temu so znašali izdatki za nove dobave 522.400,00 din več, kot sta znašala amortizacija in izkupiček za prodana vozila.

Ustvarjeno amortizacijo v drugih dejavnostih uporabljamo tam, kjer je bila dosežena. Gibanje le-te je bilo v letu 1969 naslednje:

	V dinarjih	
	dosež.	porab.
— menze	22.500,00	12.300,00
— počitniški domovi	70.000,00	2.000,00
— rudarski šolski center	62.600,00	7.100,00

Počitniški domovi, RŠC in menze niso porabili vse amortizacije, zato je bil ostanek prenešen v leto 1970. Menze so porabile za nabavo osnovnih sredstev še 12.600,00 din iz poslovnega sklada. Ta znesek izvira iz doseženega presežka dohodkov nad izdatki v letu 1968.

Prihranjena amortizacija iz preteklih let je bila v letu 1968 in 1969 že precej načeta. Z dokončanjem objektov po sanacijskih in investicijskih programih se je potreba po teh sredstvih v letu 1970 zelo povečala. Precejšnje zneske bomo potrebovali tudi za povečane anuitete, kajti posojila po vseh sedaj odobrenih sanacijskih in investicijskih kreditih zapadejo v odplačevanje že v tem letu.

Roman Turnšek

Delo samoupravnih organov

Osrednji delavski in upravni odbor našega podjetja sta imela v času od sredine februarja pa do sredine aprila t. l. skupno 8 sej oziroma zasedanj. Na teh sejah oziroma zasedanjih so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

1) Na 16. seji upravnega odbora, dne 14. 2. 1970:

- ugodno je rešil eno prošnjo, tri je zavrnil, eno pa je sprejel na znanje,
- pripravil je predlog za zasedanje na osrednjem delavskem svetu zaradi spremembe člana 10 pravilnika o pomoči podjetja

članom svoje delovne skupnosti za preventivno zdravljenje,

- prav tako je pripravil predlog za zasedanje na osrednjem delavskem svetu za dopolnitev statuta podjetja,
- pripravil je predlog za odobritev dotacije ŠD Jesenice za gradnjo športne hale,
- določil je najnižjo najemnino v znesku 30,00 din/letno, ki velja za vse uporabnike rudniškega zemljišča, na katerem so zgradili garaže; če član delovne skupnosti izstopi iz ZP, preide ta pravica avtomatično le na zakonca, če je ta zaposlen pri

podjetju, ne pa tudi na druge družinske člane,

- pripravil je predlog za razpravo in sklepanje na osrednjem delavskem svetu za določitev novih cen proizvodov obrata GRAMAT,
- potrdil je opravljeno službeno potovanje inženirja Adolfa Jeremla in Srečka Klenovška v ČSSR, kjer sta si ogledala izdelavo panel plošč za jamske potrebe,
- odobril je službeno potovanje glavnemu direktorju inženirju Albertu Ivančiču in njegovemu pomočniku Jožetu Zorčiču, dipl. rud. teh., zaradi ogleda nekaterih

- tovarn v ZR Nemčiji, s posebnim ozirom na ugotovitev možnosti nabave stroja za pakiranje premoga v vreče,
- odobril je preknjižbe inventurnih razlik, ki so bile ugotovljene pri popisu osnovnih sredstev in drobnega inventarja v uporabi za leto 1969 ter inventurne razlike pri popisu blaga in sredstev,
 - zaradi odprave ugotovljenih nepravilnosti je upravni odbor sprejel več stališč, na podlagi katerih morajo strokovne službe ugotoviti vprašanja, ki se nanašajo na temeljitejšo delo pri vodenju osnovnih sredstev ter na neurejene skladiščne prostore v obratu Kotredež rudnika Zagorje, v elektro delavnici Trbovlje ter na avtoparku v Zagorju,
 - soglašal je s poslovnim poročilom in zaključnim računom podjetja za leto 1969 ter soglašal z razporeditvijo ostanka dohodka.
- 2) Na 27. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 26. 2. 1970:**
- potrdil je preknjižbe inventurnih razlik pri popisu osnovnih sredstev in drobnega inventarja v uporabi ter pri popisu blaga in sredstev za leto 1969,
 - pooblastil je glavnega direktorja, da imenuje komisijo za popis osnovnih sredstev za celotno podjetje; hkrati je sklenil, da mora podjetje urediti nekatera skladišča tako, da bodo lahko poslovala funkcionalno,
 - z veljavnostjo od 15. 3. 1970 dalje je določil nove cene opečnim izdelkom, dolomitnemu drobljenju ter betonskim oblikovancem s področja kamnoloma in betonarne v Trbovljah,
 - odobril je popravek členov 74 in 77 statuta podjetja, ki se nanašata na obvezni rezervni sklad ter koriščenje sklada skupne porabe,
 - odobril je spremembo pravilnika o pomoči ZP-T članom svoje delovne skupnosti, po katerem se za preventivno zdravljenje določa doba 18 dni,
 - odobril je ŠD Jesenice za izgradnjo športne hale 5.000,00 din,
 - pooblastil je glavnega direktorja, da imenuje strokovno komisijo za izdelavo sistemizacije delovnih mest v skladu z določili zakona o delovnih razmerjih.
- 3) Na 28. zasedanju delavskega sveta, dne 26. 2. 1970:**
- potrdil je poslovno poročilo in zaključni račun podjetja za leto 1969 z vsemi glavnimi postavkami,
 - odobril je, da se neobvezni rezervni sklad po zaključnem računu za leto 1969 v celoti preneša na sklad skupne porabe; istočasno pa je sklenil, da se iz tega sklada sredstva začasno posodijo za obratna sredstva s tem, da jih do konca leta 1970 vrnemo temu skladu,
 - člani osrednjega delavskega sveta so bili seznanjeni z osnutkom pravilnika o obračunavanju oziroma delitvi dohodka in osebnih dohodkov po delovnih enotah.
- 4) Na 17. seji upravnega odbora, dne 13. 3. 1970:**
- ugodno je rešil dve vlogi, štiri je zavrnil, tri pa je sprejel na znanje,
 - imenoval je komisijo za razdelitev sredstev za individualno stanovanjsko izgradnjo v letu 1970, ki jo sestavljajo tovariši: Jože Zorčič, pomočnik gl. direktorja kot predsednik, Aleksander Kandušar, Beno Ačkun in Rado Babič kot člani,
 - inženirju Niku Pinteriču je odobril enomesečno strokovno izpopolnjevanje v ZR Nemčiji, v marcu t. l.,
 - pripravil je predlog, da bi osrednji delavski svet odobril nakup stanovanjske hiše oziroma zgradbe, zemljišča in sadnega drevja, last Veselina Periča iz Hrastnika,
 - sekciji za mišična in živčno-mišična obolenja pri zvezi društev telesnih invalidov SRS je odobril enkratno denarno podporo v znesku 1.000,00 din, sekciji paraplegikov in tetraplegikov pri zvezi društev telesnih invalidov SRS pa 1.500,00 din,
 - odobril je izdelavo zaščitnega znaka podjetja s kraticami podjetja in upoštevanje črne in zelene barve; za izbor je imenoval ustrezno komisijo,
 - potrdil je začasni finančni obračun za januar t. l. za vse dejavnosti podjetja ter naročil analitskemu oddelku, da razišče vzroke nadpovprečnega povečanja osebnih dohodkov na elektrostrojem obratu v januarju t. l.,
 - soglašal je s projektom za uvedbo skrajšanega delovnega tedna s tem, da bi o njem dokončno sklepal osrednji delavski svet; s tem v zvezi je sprejel vrsto nalag za enoten prehod na skrajšan delovni teden,
 - soglašal je s predlagano razdelitvijo sklada skupne porabe za leto 1969 s tem, da o tej razdelitvi dokončno sklepa osrednji delavski svet,
 - pripravil je predloge za sklepanje na osrednjem delavskem svetu za dodelitev denarne pomoči Onkološkemu institutu v Ljubljani ter skladu za štipendiranje nadarjenih in socialno ogroženih študentov pri Univerzi v Ljubljani,
 - soglašal je s posameznimi postavkami investicijskega programa za nadaljnjo modernizacijo podjetja v višini 34.041.337,- din. Sklenil je, da naj bi podjetje najelo za izvedbo programa denarna sredstva pri ustrezni banki,
 - pripravil je predlog za sklepanje na osrednjem delavskem svetu o razpisu volitev v samoupradne organe podjetja in enot.
- 5) Na 29. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 23. 3. 1970:**
- sprejel je projekt za uvedbo 42-urnega delovnega tedna s tem, da se le-tega prične izvajati z 8. aprilom t. l. v vseh delovnih enotah ZP,
 - potrdil je investicijski program za modernizacijo in rekonstrukcijo proizvodnje pri ZP v predračunski vrednosti; podjetje naj bi najelo kredit pri KBH Ljubljana iz sklada za energetiko,
 - odobril je gradnjo toplarne v Trbovljah po predračunski vrednosti 1.901.041,- din; hkrati je sklenil, da se naj najame potrebno posojilo pri tej banki za gradnjo tega objekta,
 - odobril je rekonstrukcijo kamnoloma na rudniku Trbovlje s tem, da podjetje najame potrebno posojilo pri KBH Ljubljana v predračunski vrednosti 639.583,- din,
 - odobril je razdelitev sklada skupne porabe za leto 1969 v znesku 4.795.498,70 din po predlogu, ki ga je pripravil upravni odbor,
 - odobril je 10.000,00 din kot pomoč ZP, namenjeno skladu za pomoč družinam smrtno ponesrečenih rudarjev na rudniku Breza. Ta znesek bo podjetje prispevalo v okviru skupne pomoči slovenskih premogovnikov,
 - odobril je skladu za gradnjo novega Onkološkega instituta v Ljubljani 5.000,00 din. Poleg tega je odobril 5.000,00 din tudi skladu Borisa Kraigherja pri Univerzi v Ljubljani, namensko za štipendiranje izredno nadarjenih študentov, ki so socialno ogroženi, pri čemer naj bi prvenstveno upoštevali slušatelje rudarske stroke,
 - razpisal je volitve v osrednji delavski svet in delavske svete enot pri ZP s 23. marcem s tem, da se volitve izvedejo 23. aprila 1970; v ta namen je imenoval komisijo za pripravo seznamov volilcev po posameznih volilnih enotah ter komisijo za izvedbo volitev,
 - odobril je sredstva za nabavo še ene parne lokomotive za separacijo v Zagorju,
 - odobril je nakup stanovanjske hiše, zemljišča in sadnega drevja, last Veselina in Aleksandre Perič v Hrastniku za ocenjeno vrednost v višini 170.849,50 din,
 - soglašal je s spremembami in dopolnitvami ustanovne pogodbe in statuta poslovnega združenja Tehno-Impex v Ljubljani, katerega član je naše podjetje.

6) Na 18. seji upravnega odbora, dne 6. aprila 1970:

- ugodno je rešil šest prošelj, dve je zavrnil, o nekaterih pa bo naknadno razpravljaj, ko bo prejel dodatne podatke,
- na predlog kadrovske komisije je sprejel nekatera stališča do prošelj za štipendije, prakse in priznanja nadomestil,
- pripravil je predlog za sklepanje na osrednjem delavskem svetu glede plačevanja izrednega prispevka za zdravstveno zavarovanje komunalnemu zavodu za socialno zavarovanje v Ljubljani,
- pripravil je predlog za sklepanje na osrednjem delavskem svetu za nabavo hladilnika za menzo rudnika Trbovlje; prav tako je odobril za menzo rudnika Zagorje določena sredstva za nabavo opreme,
- pripravil je predlog za sklepanje na osrednjem delavskem svetu o nekoliko spremenjeni obliki sistema samoupravljanja v našem podjetju, glede na željo elekfronskega obrata, da bi imeli samostojen delavski svet, avtopark Trbovlje pa prav tako samostojnega,
- absolutom II. letnika rudarske nadzorniške šole v Ljubljani je odobril 2.000,00 din za izvedbo zaključne ekskurzije,
- Romanu Turnšku, direktorju finančnega sektorja je odobril 13-dnevno študijsko potovanje v Avstrijo, ZR Nemčijo, NDR in ČSSR zaradi ogleda sodobne pisarniške opreme in poslovanja,
- pripravil je predlog za sklepanje na osrednjem delavskem svetu za določitev cene na nov tovarnjak v avtoparku,
- prav tako je pripravil za sklepanje na osrednjem delavskem svetu spremembo določil pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, ki obravnava nagrajevanje po učinku v avtoparku Trbovlje,
- sprejel je določena navodila za vodenje evidence za izločena osnovna sredstva,
- soglašal je s finančnim obračunom in delitvijo dohodka za prva dva meseca t.l.,

— pripravil je predlog za razpravo in sklepanje na osrednjem delavskem svetu zaradi uvedbe 42-urnega delovnega tedna, z dveh variantama.

7) Na 30. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 8. 4. 1970:

- na tem zasedanju je osrednji delavski svet odločil, da preide podjetje z 8. aprilom t.l. na 42-urni delovni teden z uvedbo prostih sobot. Hkrati je določil tudi, katere sobote bodo v tem letu proste. Ob sprejemanju skrajšanega delovnega tedna s prostimi sobotami je sklenil, da morajo delovne enote upoštevati vse ukrepe in navodila, ki jih predvideva prjekt za prehod na skrajšani delovni teden, kakor tudi programi posameznih delovnih enot za izvedbo skrajšanega delovnega tedna,
- hkrati s tem je tudi sklenil, da bo v primeru, če se bo zaradi uvedbe 42-urnega delovnega tedna poslabšala proizvodnja in finančni rezultat in če bo s tem ogroženo poslovanje podjetja, bo osrednji delavski svet poduzel ustrezne ukrepe za spremembo sprejetega sistema skrajšanega delovnega tedna,
- za dobo od 1. 4. do 30. 6. 1970 bodo člani delovne skupnosti in podjetje plačevali izredni prispevek za zdravstveno zavarovanje komunalnemu zavodu za socialno zavarovanje v Ljubljani, vsak po 50 % od prispevka 0,70 osebnega dohodka,
- sprejel je sklep, po katerem bo imel elektrostrojni obrat svoj delavski svet s 15 člani, avtopark Trbovlje pa prav tako svojega s 15 člani.

8) Na 19. seji upravnega odbora, dne 16. 4. 1970:

- dve vlogi je rešil ugodno, ostale pa so bile deloma zavrnjene, deloma pa bo o njih ponovno razpravljaj,
- sklenil je, da bo naše podjetje sodelovalo v iniciativnem odboru za gradnjo nuklearne elektrarne v Sloveniji s tem, da bo

nadaljnje sodelovanje v tem odboru odvisno od obveznosti, ki naj bi jih prevzelo naše podjetje,

- Janku Laporniku, oec., direktorju komercialnega sektorja, je odobril 2-dnevno službeno potovanje v Avstrijo k firmi Alpine Montangesellschaft zaradi dogovaranja o ceni za nabavo stroja F 6 A,
- odobril je nabavo 150 l kotla za kuhanje čaja in ureditev jedilnice na rudniku Hrastnik,
- sprejel je vrsto predlogov, o katerih naj bi razpravljaj in sklepaj osrednji delavski svet na prihodnjem zasedanju glede izvajanja 42-urnega delovnega tedna. Ti predlogi se nanašajo na obračunavanje bolezni, letnih dopustov, koriščenje prostih sobot oziroma dni med tednom, za delo ob nedeljah in praznikih, itd.,
- sprejel je poročilo o opravljenih službenih potovanjih v času od 1. 1. do 31. 3. 1970,
- sprejel je vrsto sklepov, ki se nanašajo na letošnje letovalno sezono in ureditev počitniških domov ZP na Rabu in v Crikvenici,
- sklenil je, da naj bi podjetje pripravilo projekt za povečanje počitniškega doma na Rabu, katerega bi po sprejetju projekta postopno povečevali v naslednjih letih,
- na znanje je sprejel informacijo o zelo perečem vprašanju dobav jamskega lesa. Le-tega namreč hudo primanjkuje, po drugi strani pa cena temu zelo narasča,
- po končani seji sta se predsednik upravnega odbora Franc Zdovc in glavni direktor inženir Albert Ivančič zahvalila vsem članom upravnega odbora za njihovo sodelovanje v času trajanja njihovega mandata z željo, da bi vsi še nadalje uspešno sodelovali na svojem delovnem mestu in v samoupravnih organih v korist podjetja in naše družbene skupnosti.

T.L.

Sindikalna organizacija pri ZP-T v letih 1969-1970

S tem člankom skušamo podati nekaj pregled dela sindikalne organizacije ZP v tem času. Preteklo je dobro leto dni, odkar so bila izvoljena nova vodstva sindikalnih organizacij pri ZP-T.

Pri ZP-T posluje devet sindikalnih podružnic, pri rudnikih in drugih delovnih enotah. Posamezne podružnice so zastopane z določenim številom svojih članov pri rudni-

škem odboru sindikata (ROS). Ta odbor koordinira delo sindikatov v podjetju in obravnava tovrstno problematiko na področju celotnega podjetja. Upravni odbor ROS-a šteje 21 članov in ima tri člane nadzornega odbora. V preteklem letu je v odboru prišlo do nekaterih sprememb (odhod članov iz podjetja).

Sindikalne podružnice so ob po-

lovici mandatne dobe imele povprečno devet sej. Nekatere izmed njih so bile bolj, druge pa manj aktivne, glede na problematiko posameznih delovnih enot. Lahko pa ugotavljamo, da so sindikalne podružnice v pretežni meri dojele svojo, s statutom določeno nalogo, zadovoljivo delovale in sproti zasledovale dogodke v delovni enoti, podjetju pa tudi izven njega. Po svojih možnostih so urejevale zadeve, nekatere stvari pa so kljub prizade-

vanju ostale neurejene. To pa ne gre kriviti sindikalnih vodstev, saj v večini teh primerov niso imela neposrednega vpliva in možnosti odločanja.

Rudniški odbor sindikata je imel v preteklem letu 10 sej, udeležba na sejah pa je bila zadovoljiva. Teme razprav na sejah so bile raznolike: delovanje sindikalne organizacije v podjetju, samoupravljanje, notranji predpisi v podjetju, delitev dohodka in osebnega dohodka, proizvodnja, prodaja in likvidnost podjetja, vprašanje invalidov, pokojnin, izobraževanje članstva, rekreacija-letovanje, gibanje življenjskega standarda, dopolnilne datjave, družbeno-politični zbori v Zasavju in republikah, stanovanjska problematika, beneficirana doba, preventivno zdravljenje, športna tekmovanja itd.

Od podjetja je ROS v preteklem letu prejel razmeroma precejšnja finančna sredstva, saj je le tako lahko deloval po določenem programu. Odstopljena sredstva od članarine so bila malenkostna.

V preteklem letu je bilo deležno preventivnega zdravljenja sto članov delovne skupnosti.

V rudniških počitniških domovih na Rabu in v Crikvenici ter v planinskih postojankah je letovalo brezplačno 106 socialno šibkih članov delovne skupnosti.

ROS je sodeloval pri organizaciji velikih družbeno-političnih zborov na področju Slovenije. Teh zborov se je udeležilo veliko števil članov delovne skupnosti.

Tudi v preteklem letu je bilo organizirano tekmovanje v počastitev rudarskega praznika. Športna tek-

movanja so potekala izmenoma na področju vseh treh rudnikov. Tekmovanje v rudarskih veščinah je bilo tokrat na področju rudnika Zagorje. Vsa tekmovanja pa so v glavnem v redu potekala. Na centralni proslavi v Trbovljah so prejeli zastopniki zmagovalnih ekip primerne pokale. Obdarjenih je bilo tudi 71 otrok smrtno ponesrečenih rudarjev.

Sindikalne podružnice posameznih rudnikov so organizirale slavnostne seje v počastitev jubileja KP — SKOJ in sindikata. Sodelovale so skupno z ROS-em pri kadrovanju za volitve v nove samoupravne organe v podjetju.

Ob zaključku preteklega leta je bila organizirana obdaritev otrok smrtno ponesrečenih rudarjev in obiski bolnikov v bolnicah ter zdraviliščih. Na rudnikih Trbovlje in Zagorje je bila izvedena obdaritev otrok članov delovne skupnosti, v Hrastniku pa preko društva prijateljev mladine, za katero je sredstva prispevalo naše podjetje. Preko leta smo obravnavali med ostalim tudi večje število najrazličnejših prošnja in pritožb.

Tudi o predstojećih spremembah v sistemu delavskega samoupravljanja smo aktivno sodelovali pri obravnavi in dajali predloge. Nadaljnja oblika dela v tej smeri je bila podana, naloga vsega kolektiva, zlasti pa družbeno-političnih organizacij pa bo, da uredimo samoupravljanje kar najboljše in v najboljše obliki.

S tem sem na kratko opisal nekatere vrste delovanja sindikata v podjetju. Preostalo je še dosti neurejenih in perečih problemov, ki

so primarnega značaja, a nanje nimamo vpliva.

S skrbjo namreč ugotavljamo in gledamo na nenehni porast življenjskih stroškov, ki z meseca v mesec neupravičeno rastejo. Temu ustrezno pa ne gredo v korak osebni dohodki zaposlenih v premogovništvu, kar dokazuje padec življenjskega standarda. To pa nikakor ni v skladu z načeli gospodarske reforme. Sindikalna organizacija v podjetju se resno vprašuje, kako in kdaj bo zavrtla težnja po takih odstopanjih na tem področju.

Neurejena je deloma tudi gradnja stanovanj. Po urbanističnem načrtu se gradi vedno več dražjih stanovanj. V podjetju je mnogo prosilcev, stanovanj pa malo. Prosilci si želijo cenena stanovanja, primerna njihovim dohodkom, kar pa je pri taki gradnji kot je sedanja, nemogoče doseči.

Tudi o pokojninah in beneficirani delovni dobi za rudarje ni bilo doseženo kaj določenega in ne more nam biti vseeno, da se te in podobne zadeve za panogo dejavnosti kakršna je naša, tako počasi rešujejo.

Sindikalno članarino smo tudi v preteklem letu odvajali v višini 65%. Glede tega je bilo podanih nekaj spreminjavalnih predlogov na višje sindikalne forume, a ostalo je pri starem.

Ob zaključku lahko ugotovimo, da je bilo za sindikate dovolj dela in izgledi so, da ga bo tudi v bodoče. Ocenimo o tem, kako smo bili v preteklem letu uspešni oziroma aktivni, pa prepuščamo članstvu.

Rado Kantužar

Gospodarjenje v revirjih

Tovariš Milan Vidic, novinar, se je obrnil z nekaterimi vprašanji na zveznega poslanca Milana Kožuha s prošnjo, da mu nanje odgovori. Njegovi odgovori so bili objavljeni v eni radijski oddaji v aprilu t.l. Odgovore nam je stavil na razpolago za objavo v Srečno. Spričo aktualnosti jih v celoti objavljamo.

Vprašanje: Zaključni računi gospodarjenja zasavskih podjetij za preteklo leto, med drugim kažejo nadaljnje zmanjšanje ekonomičnosti poslovanja, zlasti v steklarni, tovarni kemičnih izdelkov, Iskrini tovarni polprevodnikov, deloma pa tudi v strojni tovarni, Zasavskih premogovnikih in drugod. Letos se problemi rentabilnega gospodarjenja v teh in drugih delovnih organizacijah še bolj zaostrejo, zaradi novih podražitev vseh vrst surovin in reprodukcijskega materiala. Povejte prosim vaše mnenje o

tem, kaj storiti za izboljšanje ekonomičnosti gospodarjenja v revirjih?

Odgovor: To vprašanje odpira staro nepravilnost družbe do Revirjev v pogledu priznanja tržne vrednosti proizvodov naše industrije in premogovnikov. Res je, da se za del proizvodov zadnji čas prosto oblikujejo cene, toda večji del je še vedno pod zelo neobjektivno kontrolo, ki ne dopušča dosegati proizvajalcem niti povprečne stopnje v rezultatih gospodarjenja, ki se dosega v naši republici, ne glede na druge težave in izjemne okoliščine, ki obstajajo pri večini naštetih podjetij.

V tem je kal neekonomičnosti v gospodarjenju podjetij kljub skrbni gospodarnosti kolektivov in njihovih vodstev. To se vleče skozi vso povojno dobo in je prav sedaj zelo zaostreno, na primer v kemič-

ni tovarni, cementarni in Zasavskih premogovnikih, pa tudi strojni tovarni ni priznane, medtem ko tovarno polprevodnikov Iskro tarejo druge težave, ki jih je možno lažje odpraviti.

Zaostreni odnosi med določenimi cenami oziroma nadzorovanimi in prostimi cenami surovin ter reprodukcijskega materiala še zaostrejo že itak otežkočeno rentabilnost gospodarjenja in ne vidim zadovoljivega izhoda iz teh nesorazmerij ob sedanji politiki cen, njihovga gibanja in iz ukrepov, ki so s tem povezani. Dejstvo je, da družba kot celota v tem vprašanju nastopa dokaj neorganizirano in krivično.

Za izboljšanje ekonomičnosti gospodarjenja je nujna izvedba pripravljenih načrtov modernizacije v vseh v tem vprašanju naštetih podjetij, ki imajo že pripravljene programe modernizacije, delno pa tu-

di za rekonstruiranje vrste proizvodov, kjer trg to zahteva. Menim pa, da ni mnogo izgledov za izvedbo načrtanih nalog, zaradi pomanjkanja lastnih finančnih virov. Izjema je cementarna, ki izvaja prvi del programa modernizacije in razširitve. Druga podjetja imajo precej slabe izgleda, posebno sedaj, ko se zaostrojuje pogoji za najemanje bančnih kreditov. Izhod bo možen le, če bo Slovenija in njena industrija našla primerne oblike za to rešitev, seveda s prioritelnim vplivom in sredstvi industrije same. Eno takih možnosti vidim v moratoriju odplačevanja sredstev, zbrahori za energetiko in njihovo preusmeritev v tiste panoge, ki s svojimi sredstvi ne morejo speljati modernizacijo. Navedeni in podobni viri sredstev bi, združeni z že obstoječim republiškim skladom skupnih rezerv gospodarskih organizacij, lahko pripomogli k hitrejšemu reševanju te za mene osnovne problematike. Mislim, da je del naših odgovornih ljudi orientiran drugače in jih ne skrbi preveč usoda kolektivov z zastarelimi napravami.

To se pravi izpeljati misel zapisano v investicijskem programu Zasavskih premogovnikov: »Cenejša proizvodnja je le tedaj, če je masovna, torej kar se da koncentrirana in če uporabljamo moderno tehnologijo, ki omogoča visoke učinke«.

Vprašanje: V dosedanjih izvoznih prizadevanjih vrste zasavskih delovnih organizacij so bili doseženi nekateri pomembni uspehi. Kaže pa, da so posamezna podjetja nekoliko manj zainteresirana za nadaljnji izvoz, zaradi premajhne retencijske kvote. Kakšni so izgledi, da bi nekaterim kolektivom priznali večjo retencijsko kvoto in s tem dali možnosti za nadaljnje, še učinkovitejše sodelovanje v mednarodni menjavi?

Odgovor: Odgovor je v vprašanju: »Na kakšen način bi naj podjetja razpolagala z viškom retencijske kvote in kaj le-ta lahko pomeni v gospodarnosti podjetja, če ona ne bo predmet svobodnega razpolaganja?« Če to ne bo, če tudi se bistveno poveča, ne more pripomoči k rentabilnosti podjetij. Ni le retencijska kvota tista, ki naj vzpodbuja izvoz, je še vrsta drugih sredstev, proti katerim pa je velik odpor, posebno tistih, ki ne izvažajo, so pa istočasno zelo agresivni za dodelitev deviznih sredstev iz centralnih virov, seveda pa po veljavnem in po mojem mnenju nerealnem kurzu za čvrste valute. Za izvoz bi moral obstajati čim številnejši in stimulativni vzgoni, taki, ki ki bi se stalno prilagajali in ki eliminirajo vplive našega nemirnega tržišča. To je, da nadomestijo razlike v gibanju cen na zunanjem

trgu in med našimi doma, ker so le-te v nesorazmernem porastu v primerjavi z zunanji in jih proizvajalci — izvozniki ne morejo sami eliminirati.

Vprašanje: Kakšne so po vašem možnosti, da bi v revirjih dejansko izdelali skupen razvojni program nadaljnjega gospodarjenja in kaj naj bi v tem načrtu posebej upoštevali?

Odgovor: Šele, ko bo v revirjih bolj poenoteno mnenje glede osnovnih vprašanj, bomo lahko računali z realnim skupnim razvojnim programom, ki bi ga lahko tudi izpeljali.

V takem načrtu bi morali predvsem načrtovati s temeljem dosežanje industrijske baze vključno tisto, ki je bila v zadnjem obdobju uspešno zastavljena. Spremljajoče dejavnosti vseh področij so pa v načrtovanju itak odvisne od osnove v razvojnem programu in jih ni težko programirati, niti ob uspehu osnove realiziranosti.

Menim pa, da bi morali še posebej predvideti izdaten razvoj kemičnih izdelkov s končnimi proizvodi. Ravno tako sugeriran načrt dodatnega izkoriščanja energetske baze tako na temelju premoga, kot na neizkoriščeni energiji reke Save, ker bi realizacija slednjega vplivala na razmah v celotnem Zasavju in ne le v revirjih.

Milan Kožuh

Delo, ki ga je opravil OSRD na gradbišču v Alžiriji

Poslovno združenje RUDIS, kot nosilec posla, se je lotil naloge, da zgradi rudnik svinca in cinka »Kherzet Youssef« v Alžiriji. Lokacija bodočega rudarskega objekta leži na visoki setifski planoti, na višini 1000 m nad morjem ter 350 km jugovzhodno od glavnega mesta Alžira. K tej nalogi je za izvajanje rudarskih del pritegnil RUDIS k sodelovanju tudi naš obrat za specialna rudarska dela.

Sedanji obseg rudarskih del se je povečal od prvotno predvidenege in vsebuje naslednje objekte:

1. izgradnja jaška 3, globine 238,50 m, s črpališčem in vodnimi zbiralniki,
2. na dveh nivojih odpreti rudno nahajališče z dvema horizontoma in ostalimi progami ter nadkopi, v skupni dolžini okoli 2100 metrov,
3. obnoviti že obstoječi, delno porušeni in zasuti jašek 1, v dolžini 90 m, z montažo predhodnega oddelka na celotni višini,

4. zgraditi skladišče razstrelilnih sredstev, rovovskega tipa, v betonski izvedbi, z ločenima vhoda za vžigala in razstrelivo, skupaj s skladiščnimi komorami v skupni dolžini 440 m.

Predhodna geološka raziskovanja oziroma vrtnanja so pokazala, da se v glavnem v vseh vrtninah pojavlja voda na isti višini. To navajamo iz razloga, ker je bilo v projektu predvideno, da bo pritok vode cca 1000 l/min., v času, ko bo rudnik popolnoma odprt. Pozneje pa, kot boste ugotovili, se je situacija bistveno menjala. S povečanimi pritoki vode so se tudi pogoji dela na gradbišču močno spremenili.

Spričo specifičnosti in zanimivosti pri izgradnji tega rudarskega objekta imam namen, da vam na kratko, kronološko opišem potek del z navedbo porajajoče problematike.

Ekipa je v decembru 1965, po kratkih predpripravih na gradbišču, pričela s svojimi deli. V prvi fazi smo se lotili izgradnje jaška 3. V tem mesecu in v prvih dneh januarja naslednjega leta smo izgotovili glavo jaška z njeno gornjo

višino na koti 993,50 m. Vzporedno s temi deli smo nadaljevali s pravno gradbišča. Postavili smo delavnico, v njo namestili diesel generator moči 120 kVA, kompresorje ter ostale stroje. Odprli smo si svoj kamnolom, postavili lastni drobilec, zgradili pomožno skladišče razstrelilnih sredstev, položili cca 3 km vodovoda itd. Gradbišče je tako dobilo svojo podobo v prvih mesecih leta 1966.

Po zabetoniranju glave jaška smo delo usmerili na nadaljnje globljenje jaška 3. Vse do globine 60,25 m (kote 933,25 m) je delo potekalo normalno. Na tej višini pa smo 18. februarja 1966 dosegli višino vode. Pri nadaljnjih metrih je dotok vode naglo naraščal. Po treh metrih se je že povečala na 300 l/min. Voda je pritekla iz razpok, iz stene jaška, praktično po vsem obodu. Pomagali smo si z našimi črpalkami (Jastrebac). V dno jaška smo namestili batno-duplex črpalko, višje v jašku pa centrifugalno črpalko. Prva nam je po 24 urah obratovanja popolnoma odpovala. Zaradi slabe kvalitete materiala so se zdobili ventili in batni obročki. Okvaro smo odpravili

na gradbišču samem, nakar nam je zaradi povečanega pritoka vode odpovedala centrifugalna črpalka, zaradi premajhne zmogljivosti. Na sosednem rudniku smo dobili še eno centrifugalno črpalko in jo skupaj z našo namestili na poseben premikalni oder, njihove sesalne koše pa vtaknili direktno v dno jaška. S takim načinom dela smo s težavami uspeli poglobiti jašek za nadaljnjih 10,50 m (kote 922,30 m) pri pritoku vode 430 l/min. Pri nadaljnjem vrtanju pa je iz vrtine pričela brizgati voda. Pritok se je povečal že na 860 l/min. Napredovanje smo morali 18. marca 1966 začasno ustaviti. Delo smo preusmerili v že obstoječi — stari jašek št. 1 s tem, da smo iz njega potegnili vso poškodovano črpalno opremo iz minule vojne.

V času teh del, je vzporedno tekla nabava Flygt-ovih Bio-5 črpalk. Ko sta bili dobavljeni dve črpalci, smo jih vgradili v zaporedju v jašku 3. S 15. majem 1966 smo nadaljevali s poglobljanjem. Dela so potekala normalno, pritok vode se z globino ni bistveno menjal, ostal je na 800 l/min. Na območju cca 80 m pod površino ne zasledimo več razpok v steni jaška, vsa voda je pri tekla le iz višje ležečih mest. Iz teh razlogov smo na tem mestu (koti 913 m) izdelali obodno drenažo, vso pritekačo vodo pa z njo kaptilali in jo pod njo usmerili v rezervoar, v katerega smo vstavili Bibo-5 črpalko. Drugo Bibo-5 črpalko pa smo namestili višje v jašku. Nadaljevali smo s poglobljanjem na ta način do nove globine 99,00 m (kot 894,50). Toda dne 23. junija 1966 smo dobili na tej višini povečan pritok. Vsi višji pritoki so pričeli usihati. Na dnu jaška pa se je pojavil nov povečan dotok. Bibo-5 črpalke nista zmagovali pritokev, zato smo dela ponovno začasno ustavili.

Del moštva smo takoj obložili na montaži dokončnega stolpa jaška, drugi del pa v jašku 1, na montaži pohodnega oddelka. Po postavitvi stolpa smo pristopili k preureditvi načina črpanja vode. Med montažo je namreč na gradbišče prispela iz Trbovelj centrifugalna črpalka Sigmund, v pomoč pa smo ji dali še drugo centrifugalno črpalko Samson, izposojeno v Alžiriji. Obe črpalci smo namestili v novo izdelano črpalno celico, v steni jaška na koti 934,50 m. Ostali dve Bibo-5 črpalci pa sta bili postavljeni v zaporedju pod to črpalno celico. S tako urejenimi črpalkami smo pričeli z izčrpavanjem vode, s skupno zmogljivostjo 1900 l/min. S temi nismo uspeli priti do dna, višina vode je obstala ob tej kapaciteti črpalke blizu 1 m nad tlemi. Ocenili smo, da je znašal pritok vode na tem mestu okoli 2000 l/min.

V jašku 1 del s prvo ekipo med tem nismo prekinjali. Z drugo skupino iz jaška 3 pa smo pričeli z

gradnjo skladišča razstrelilnih sredstev. Med tem časom je bila v teku akcija za nabavo treh potopnih-vertikalnih črpalk pri firmi Elettromeccaniche Italiane Rinnite« (EIR) S. p. A iz Milana.

V času dokler niso prispele nove črpalke so potekala dela vzporedno v dveh smereh. Ekipo v jašku 1, je v celoti obnovila jašek do globine 90 m. V njem smo naleteli tudi na okostja 12-tih žrtev in razni vojni material iz njihove minule osvobodilne vojne. Del lesene obloge jaška smo zamenjali z betonsko, ostali del do dna jaška pa smo le obnovili. Dela v njem smo izvajali pri pritoku vode okoli 600 l/min. Na njegovem dnu (koti 905) je bilo potrebno obnoviti in očistiti še okrog 110 m starih prog, nakar so sledila nova dela z namenom, da na tej višini odprejo in obenem raziščejo vse rudne sloje iz obeh svežnjev St. Pierre in St. Jean. Ta skupina je izdelala 250 m novih prog skupaj s prečnikom in smernimi programi po rudnih slojih.

Druga skupina se je lotila, kot smo že omenili, izgradnje skladišča razstrelilnih sredstev. Skladišče je rovovskega tipa z dvema ločenima vhodoma. Pristopni hodnik in skladišče celice so izvedene z betonsko oblogo. Skladišče vžigal obsega 160 m, razstreliva pa 280 m, skupaj torej 440 m prog in celic.

Omenjena dela v jašku 1 in na gradnji skladišča razstrelilnih sredstev so bila v glavnem končana v aprilu 1967. V tem času so prispele na gradbišče nove črpalke. Ekipo smo ponovno premestili v jašek 3 z nalogo, da izvede vse priprave za montažo novih črpalk. Pred tem je bilo potrebno odstraniti vso prejšnjo črpalno opremo.

Po opravljeni montaži in kombinaciji ene EIR in druge Bibo-5 črpalke, smo pričeli z izčrpavanjem vode. Uspelo nam je priti do dna jaška in ponovno organizirati poglobljanje. Toda ne za dolgo. Že pri prvem nadaljnjem odstrleju je dne 3. junija 1967 izbruhnila voda na globini 99,80 m (koti 893,70 m), v količini 15.700 l/min. V obratovanje smo vstavili še drugo EIR in drugo Bibo-5 črpalko. S stopnjevanjem črpanjem se je dotok vode zmanjšal na cca 7.000 l/min. Z deli na poglobljanju smo nadaljevali. Pritok se je zmanjšal in po 10 m globljenja je padel na 5.000 l/min. Takoj nato je po odstrleju v globini 110,20 m (koti 883,30 m) nastal dne 25. julija 1967 ponovno povečan vdor vode v količini 26.900 l/min. Izčrpavanje se je nadaljevalo z obstoječimi črpalkami.

Z deli v jašku 3 smo morali ponovno prekiniti. V obratovanje smo vključili še tretjo EIR črpalko. Pritok vode je ponovno upadel in se ustavil na cca 6.000 l/min. S tremi EIR in dvema Bibo-5 črpalkami ter pri tem pritoku smo z izgradnjo jaška 3 v septembru 1967 nadalje-

vali proti 1. horizontu-koti 835 m. Do višine smo prebili jašek z velikimi težavami do aprila 1968. Težave so se poleg velikega pritoka vode odražale še na prekomeren izrabljanju tekalnega dela črpalke na eni strani, na drugi strani pa stalno pomanjkanje rezervnih delov za črpalke. Delali smo praktično brez rezervne črpalke. Vsaka okvara na eni izmed črpalk in kasnejša popravila so nam vzela čas za napredovanje del. V tem odseku smo imeli opraviti tudi s potapljači. Skratka, izredne težave pri vseh fazah dela ob tolikšnem pritoku vode.

Na 158,50 m (koti 835 m) smo izdelali navozišče, nato pa nadaljevali s poglobljanjem do 190,50 m (koti 803 m). Prvotno je bila predvidena poglobitev jaška le do kote 820 m, torej 15 m pod 1. horizontom, nato pa preiti na izkop 1. horizonta. Program smo spremenili le toliko, da smo jašek poglobili do globine 190,50 m z namenom, da pridemo skozi cono večje propustnosti kamenin. V odseku od 1. horizonta pa do globine 190,50 m smo po hidrogeološki raziskavi, izvedeni s strani geološkega zavoda Ljubljana, pričakovali presenečenje. Pozneje smo ugotovili, da dejansko ni bilo tako. Glavni pritok vode smo nategnili po prelomnici na 1. horizont. Tako je na tej višini ostal glavni pritok okoli 4.000 l/min, ostali pritok 1500-2000 l/min pa je nastopal na različnih mestih iz stene jaška pod 1. horizontom.

Omenil sem že, da smo poglobljanje jaška ustavili na globini 190,50 m (koti 803,00 m). Po preureditvi črpalke ter ostalih potrebnih naprav za izdelavo 1. horizonta, smo z njegovim izkopom pričeli in nadaljevali po predvidenem projektu. Prečno smo presekali vse rudne sloje v svežnjih St. Pierre in St. Jean. Dolžina izdelane proge znaša 540 m. Na presekih glavnih slojev so bili odvzeti tehnološki vzorci, z mešanjem in kvantiranjem sta bila pripravljena dva dela vzorcev. En del je bil odposlan v Jugoslavijo, drugi del pa je ostal na gradbišču kot dokazni vzorec. V času izdelave tega horizonta smo imeli večje težave zaradi novih vodnih izvorov na samem horizontu, na drugi strani pa s črpalkami. Na elektro motorjih EIR črpal so nastale resnejše okvare. Prisiljeni smo bili te nadomestiti z novimi Panelli črpalkami. V obratovanje smo dali dve črpalci, vsaka s svojim 220 kW motorjem.

Po zaključku del na 1. horizontu smo delo ponovno preusmerili v dno jaška. Na ustju horizonta smo izdelali vodno pregrado iz betona. Tako nam je horizont pri poglobljanju jaška služil kot vodni rezervoar za akumulacijo vode, katera priteka po progi in za vodo, katero smo črpali iz dna jaška pod to višino. Poglobljanje jaška se nadalju-

je proti 2. horizontu-kota 775 m. Spremljale so nas podobne težave kot pri prejšnjih delih.

Na višini 2. horizonta-kota 775 m (-218,50 m) smo izdelali navozišče, nato pa jašek poglobili do njegovega dna — kote 755 m (-238,50 m). Vmes smo prebili in delno zabetonirali še priključek za vodno progo.

Z rudarskimi deli v jašku 3 smo v glavnem zaključili 29. novembra 1969. Takoj po prazniku pa je setifsko področje zajelo močno neurje. Daljnovid visoke napetosti je bil močno poškodovan. Ostali smo 12 dni brez električnega toka. Posledice so bile velike. V jašku je bilo vode do višine 140 m. Po petnajst dnevnem obratovanju črpalk pa je nastala okvara na elektro motorju Panelli črpalke. Ker ni bilo izgledov, da bi pokvarjeno črpalko ponovno kompletirali, smo rudarska dela preusmerili na jašek 1 z namenom, da tu zaključimo vse raziskave po posameznih rudnih slojih. Te proge naj bi v bodoče slu-

žile tudi kot priprava za odkopavanja.

Na kraju naj povzamem naše doslej opravljeno delo, v celotnem obdobju obstoja gradbišča obrata za specialna rudarska dela v Kherzet Youssef-u:

1. zgradili smo 238,50 m betonirane jaška, skupaj z glavo jaška in dvema navoziščema (kota 835 in 775 m) in priključkom za vodno progo pri pritoku vode 5500-7000 l/min.;
2. na višini-koti 835 m smo izdelali 540 m horizonta. Z njim smo presekali vse rudne sloje in odvzeli tehnološki vzorec iz teh slojev. Dela smo izvajali pri pritoku vode od 5500-6500 l/min.;
3. na ustju jaška 3 smo postavili dokončni izvažalni stolp, sestavljen iz železnih elementov;
4. v celoti smo obnovili 90 m jaška s tem, da smo odstranili nasuti material skupaj z žrtvami in vojnim materialom, ostankom iz minule vojne. Zabetonirali smo odsek 16 m, drugi del pa obnovili.

V prehodni oddelek smo vgradili kompletno-dokončno armaturo. Prav tako so sledila na koti 905 m pod jaškom 1, obnovitvena dela v starih progah. Vsa ta dela smo izvajali pri pritoku vode 600 l/min.;

5. na koti 905 m pod jaškom 1 smo izdelali 250 m novih odpiralno-raziskovalnih prog pri pritoku vode od 600-1200 l/min.;
6. zgradili smo tudi kompletno skladišče razstrelilnih sredstev, ločeno za vžigala in razstrelivo. Skladišče je rovoškega tipa, pristopni hodniki in skladiščne celice pa so izvedene z betonsko oblogo v skupni dolžini 440 m.

Upam, da sem člane delovne skupnosti ZP-T tokrat lahko v celoti seznanil z našim doslej opravljenim delom. Kljub stoterim težavam smo z delom le uspeli.

Od vseh sodelavcev najboljše želje in lepe pozdrave vsem članom delovne skupnosti Zasavskih premogovnikov — Trbovlje.

Miroslav Gregorc

Delo, ki ga je opravil OSRD ZP-T na rudniku Idrija od začetka do danes

Koncem leta 1965 je obrat za specialna rudarska dela RTH ustanovil gradbišče v Idriji za izvajanje del, ki jih je sklenil z rudnikom živega srebra Idrija.

Po pogodbi je treba zagotoviti izgradnjo treh investicijskih objektov in sicer:

1. izdelava raziskovalne — odpiralne proge v novo rudišče Ljubevč v dolžini 1.980 m na XIV. obzorju,
2. ureditev začasnega črpališča na XIV. obzorju,
3. poglobitev glavnega izvoznega jaška Delo od XIV. na XV. obzorje v dolžini 40 m.

Nadalje predvideva pogodba izgradnjo še dveh objektov, ki pa sta pogojena s količinskim obsegom novega rudišča Ljubevč.

Z izdelavo proge Ljubevč smo pričeli v januarju 1966; izdelali smo je 1.220 m, nakar je bilo 14. 7. 1967 napredovanje ustavljeno, zavoljo prevelikega dotoka vode. Ta je znašal že 1.800 l/min, kar je za izdelavo proge relativno malo in ne bi predstavljalo težav za napredovanje. Težave pa so nastopile pri črpanju vode na površino, v višino 355 m. Znano je, da je do takrat veljala idrijska jama za suho, saj je znašal skupni dotok vode iz jame le cca 600 l/min. Zato je bilo potrebno kar najhitreje povečati kapaciteto črpališča na XIV. in XI. obzorju, ker vodo črpajo v dveh stopnjah. Za močnejše črpalke je bilo zato potrebno v jami in

na površini zgraditi močnejšo trafo postajo, po jašku pa zamenjati kable z močnejšimi. Trafo postaja na površini je bila zgrajena v letu 1969, prav tako tudi dokončno črpališče na XI. obzorju, dočim je na XIV. obzorju še začasno, dokončno pa še v izgradnji. Vsa ta dela so zahtevala več kot dve in pol leta časa tako, da smo koncem marca 1970 lahko le začeli z nadaljno izdelavo proge Ljubevč. Vprašamo se, zakaj je bila potrebna tako dolga prekinitev dela? Ali ni investitor, oziroma projektant, predvideval možnost večjega dotoka vode na podlagi geološke situacije območja v katerega prodiramo s progo Ljubevč?

Pojasniti moram, da obdaja idrijsko jamo več deset metrov debela plast karbonskih škrljavcev, ki tvorijo staremu rudišču nekako nepropustno oblogo, ki preprečuje vodom, ki so pod rudiščem in ob rudišču, pritekajo v jamo. Pri izdelavi proge Ljubevč proti novemu rudišču, pa smo morali to za vodo nepropustno plast, tako imenovani severni kontakt, prebiti in nadaljevati z izdelavo proge v glavnem po dolomit, ki pa je napojen z vodo. To območje ima povsem drugačno geološko in hidrogeološko strukturo, s katero pa do takrat investitor ni imel praktičnih izkušenj. Projekt je sicer predvideval dotok vode do 1,5 m³/min, hidrogeološka študija Geološkega zavoda Ljubljana, pa maksimalno 11,5 m³/min. Dotok vo-

de pa je bil proti vsakemu pričakovanju že na dobri polovici proge, večji od predvidenega po projektu.

Kaj smo delali med tem časom?

V času prekinitve del na progi Ljubevč smo izvajali investicijska dela, ki so bila v programu RŽSI (Rudnik Živega srebra Idrija).

Zgradili smo vrsto objektov, ki so bili že prevzeti z internim tehničnim pregledom ali pa so še v izgradnji.

Med manj pomembna dela spadajo:

- permanizacija proge Ljubevč z betonskimi oblikovanci in TH oporjem,
- permanizacija proge z betonskimi oblikovanci na VII. obzorju — odpiranje VII. obzorja na jami Borba,
- permanizacija proge s TH oporjem pod zasipom na XIII. obzorju,
- izgradnja remize za aku — lokomotive na XIV. obzorju,
- izgradnja popravilnice (delavnice) za aku-lokomotive na XIV. obzorju,
- preureditev glavnega črpališča na XI. obzorju,
- izgradnja provizoričnega črpališča na XIV. obzorju,
- odpiranje XV. obzorja z izkopom obzornih prog in izogiba,

- izkop prog za vodni zbiralnik (3.000 m³) za dokončno črpališče na XIV. obzorju,
- izkop sledilnih (raziskovalnih) prog na IV., VII. in XIV. obzorju,

Omeniti moram, da so bili prav na sledilnih delih doseženi lepi učinki glede na obstoječo mehanizacijo.

Med pomembnejša dela, ki so zahtevala vse kvalitete najboljših rudarjev, pa spadajo:

- betoniranje treh vodnih pregrad v območju Pekel na IX. obzorju jame Delo. Temu delu niso bili kos gradbeno podjetje »Zidgrad« skupno z idrijskimi rudarji, naša delovna skupina pa je z izredno požrtvovalnim delom zatesarila visok zrušek v razmočenem glinastem škrljavcu. Tu je bilo potrebno izkoristiti vse znanje pri obvladavanju hribinskih pritiskov in dotokov vode,
- v reševalni akciji pri sanaciji

vodnega vdora na III. obzorju jame Borba, je sodelovala naša celotna ekipa ter uspešno zaključila delo. Glavno in najtežje delo je opravila naša skupina ter skupno z idrijskimi rudarji preživljala hude trenutke, ko glavno črpališče na XI. obzorju ni več zmoglo dotoka vode in je začela voda teči po jašku Delo in poplavljeni najnižji obzorje jame, kjer so bila naša stalna delovišča. Po tej akciji je naša ekipa prejela javno zahvalo vodstva idrijskega rudnika in si ustvarila zavidanja vreden ugled,

- tudi popravilo presipnega jaška št. 10 od površine do III. obzorja v dolžini 116 m je bilo zelo zahtevno in težko delo, ker je tudi tu delo ovirala voda,
- pretesarili smo zračilni jašek od III. do IV. obzorja v dolžini 40 m, kjer je bilo potrebno iz IV. obzorja v višino 11,5 m zatesariti zrušek,

— na koncu omenjam strokovno najbolj zahteven objekt, to je izgradnja vodnih vrat v progi Ljubevč. Ta vrata je bilo potrebno zgraditi tako, da bi staro jamo zavarovali pred vodnim vdorom iz novega rudišča Ljubevč. Ta vrata so prava trdnjava-kolos, saj tehtajo sama vrata z okvirjem cca 7,5 ton, z vrati vred pa je bilo vgrajeno 16 ton betonske armature in opreme. Ventili tehtajo 1.600 kg. Delo smo izvajali v izredno slabi in prurušeni hribini, ki je zahtevala pri izvedbi posebno tesarbo. Za vodna vrata je bilo vgrajenega več kot 200 m³ betona. Vrata morajo zdržati 40 atm pritiska, vsi preizkusi pa 60 atmosfer.

Za konec še to. Naši rudarji imajo v Idriji odlično urejeno stanovanje in prehrano, ter so kljub vsakodnevnih skrbi le zadovoljni.

Stane Markovič

Možnosti za izboljšanje skladiščnega poslovanja

O skladiščni službi je bilo že precej napisanega oziroma predlaganega, kar se pa v praksi ni izvedlo. Za izboljšanje skladiščne službe bi bilo potrebno postopoma izvesti naslednje ukrepe:

Čimprej je zgraditi odnosno urediti glavno skladišče v Hrastniku. S tem bi lahko obe dosednji skladišči združili v eno. Tudi skladišče obrata Kotredež v Zagorju ne zadostuje za smotno poslovanje in bo treba najti druge — večje prostore, ki bodo ustrezali svojemu namenu.

Potrebno bo normirati zaloge materiala, tako za centralno skladišče in obratna skladišča. Treba je računati na težave, ki se pojavljajo na tržišču zaradi pomanjkanja raznega reprodukcijskega materiala. Nekatere vrste materiala niso vedno na razpolago na tržišču, ker ga tovarne izdelujejo občasno (nosilci, kotno železo) in drugo). Zaradi tega je treba izkoristiti priliko takrat, ko je takšen material možno dobiti, tako, da se oskrbimo z njim za določeno obdobje. To sicer veže določena finančna sredstva, kar pa je še vedno cenejše od situacije kot potrat materiala. Čim se bodo prilike na tržišču normalizirale, seveda to odpade. Z normiranjem zalog bi izboljšali tudi obračanje zaloga materiala. Določiti bo tudi treba, katere vrste materiala bo lahko imele posamezne skladišče na zalogi.

Pri dosedanjem načinu (brez normiranih zalog) teži vsaka enota za čimvečjo zalogo materiala, neoziraje se na realne potrebe in vezana finančna sredstva. Za njega je zanimivo le to, da ima čimveč materiala na zalogi. Centralno skla-

dišče sedaj ne more odkloniti ali znižati zahtevane količine materiala, čeprav velikokrat dvomi o upravičenosti naročanja večjih količin materiala na zalogo pri nekaterih enotah. Obrati imajo premalo razumevanja za potrebe drugih. Zgodi se, da ima nek obrat na zalogi material, ki ga potrebuje drug obrat, vendar ga utaji z opravičilom, da je bil material že porabljen, a še ni obračunan.

Uvesti je treba preliminarne potrebe materiala. Nujno je, da rudniki oz. delovne enote pravočasno prijavijo svoje potrebe in ne šele takrat, ko bi morali imeti material že pri roki. Po drugi strani pa leži material v skladiščih zaradi spremenjene dinamike porabe, ki jo pa nabavna služba ni mogla predvideti.

Znižanje zalog raznega materiala in rezervnih delov bi dosegli s specializacijo remotnih delavnic. O tem smo govorili ob integraciji, vendar na tem področju še nismo dosegli nekih vidnih rezultatov. Če več delavnic opravlja enako delo, mora imeti vsaka potreben material na zalogi. S tem se zaloge duplirajo.

Delovne enote se bodo morale sprijazniti s tem, da bodo naročale material v bolj realnih količinah kot doslej. Opažamo namreč, da sedaj premalo gledajo na naročanje in s tem obračunavanje materiala na svoje stroške. Ne zavedajo se dovolj, da so njihovi stroški nerealno prikazani, po drugi strani pa vežejo obratna sredstva podjetja. Centralno skladišče nima pregleda nad dejansko porabo materiala. Pri zadnji inventuri je bilo v obratnih skladiščih najdeno za cca

35.000.000.- S din obračunanega, a neporabljenega materiala.

Potrebno bo doseči bolj elastično sodelovanje z grosističnimi trgovskimi podjetji. Z uvedbo konsignacije za določene vrste materiala (event. vijaki, ležaji, nekatere vrvi, elektrode), bi sprostili vezanje precejšnjih finančnih sredstev. Material bi s strani grosistov prejemali na konsignacijo v naše centralno skladišče, plačali pa bi ga po porabi odnosno naši prijavi za obračun. S takim načinom bi se sicer precej povečalo delo v skladišču, vendar bi poleg znižanje finančne vrednosti zaloge — ki verjetno ne bi bilo majhno — lahko povečali tudi količine materiala in izboljšali sortiment.

Tržne prilike za sedaj niso ugodne za neke radikalne spremembe v notranjem prometu z jamskim lesom. Ščasoma bo treba misliti in z ekonomskim izračunom ugotoviti, če bi se izplačalo uvesti centralno lesno skladišče, ali ostati pri dosedanjem načinu in eventualno urediti manjše skladišče na obratu Kisovec (sedaj vozimo les s tovarnjaki mimo obrata na skladišče in potem zopet nazaj).

Izboljšati je treba ažurnost skladiščnega poslovanja. Predvsem je hitreje evidentirati spremembe o dohodu in izdaji materiala tako, da bi bila vedno razvidna realna slika razpoložljivih količin materiala.

Za vse spremembe poslovanja skladiščne službe se bo treba predhodno posvetovati s prizadetimi enotami in službami v podjetju, da ne bi prišlo do nekih enostranskih odločitev, ki bi se pozneje izkazale za neprimerne in neučinkovite.

Janez Kovač

Poslovanje v januarju in februarju 1970

Proizvodnja premoga

V trenutku, ko pišem ta sesti-
vek, je obračun za I. trimesečje
1970 še v izdelavi, zato podam le
kratko poročilo o finančnem poslo-
vanju podjetja v prvih dveh mese-
cih leta 1970.

Vsa količina proizvedenega pre-
moga je bila prodana, razen te pa
še 10.706 ton premogovega prahu
iz deponije na rudniku Zagorje.
Skupna količina prodanega premo-
ga v januarju in februarju je zna-
šala:

— iz tekoče proizvodnje:			
rudnik Hrastnik	121.650 ton		
rudnik Trbovlje	121.060 ton		
rudnik Zagorje	93.570 ton		
učni revir RŠC			
Trbovlje	1.990		
učni revir RŠC			
Zagorje	3.730	5.720 ton	

skupaj	342.000 ton
— iz deponije	
rudnika Zagorje	10.706 ton
Skupaj prodano	352.706 ton

Načrtovana proizvodnja premo-
ga za to razdobje pa je znašala:

— za rudnik Hrastnik	112.000 ton
— za rudnik Trbovlje	103.000 ton
— za rudnik Zagorje	97.000 ton

Skupaj (brez RŠC) 312.000 ton

Izpolnjevanje proizvodnega na-
črta znaša v %:

	proizv. prodaja	
— rudnik Hrastnik	108,6	108,6
— rudnik Trbovlje	117,5	117,5
— rudnik Zagorje	96,5	107,5
Skupaj (brez RŠC)	107,8	111,2

Po knjigovodski evidenci znaša
stanje zalog deponiranega premo-
govega prahu koncem februarja: v
Trbovljah 18.876 in v Zagorju
44.150, skupaj 63.026 ton. V marcu
so se te zaloge zopet znižale (v
Trbovljah za 80 in v Zagorju za
2.716 ton), stanje koncem marca pa
je naslednje:

	ton prahu
— deponija Trbovlje	18.796
— deponija Zagorje	41.434
Skupaj	60.230

Druge proizvodne dejavnosti so
poslovale normalno, razen obrata
GRAMAT glede na sezonski značaj
obratovanja.

Finančni načrt

Finančni načrt smo dosegli ta-
kole v %:

	Osnovna dejavnost	Podjetje
celotni dohodek	111.7	106.3
materialni stroški	111.5	104.6
dohodek	111.8	107.3
obveznosti iz dohodka	190.9	168.2
dohodek za razdelitev	103.5	100.6
brutto osebni dohodki	104.6	102.7
stanovanjski prispevek	111.5	108.0
ostanek za bruto sklade	77.2	67.2

Po vrednosti smo finančni načrt
prekoračili; v osnovni dejavnosti je
prekoračitev približno enaka prese-
ganju količinske proizvodnje pre-
moga. Načrt delitve dohodka na o-
sebne dohodke in sklade ni v ce-
loti dosežen, vendar je v prvih dveh
mesečih težko pravilno vkalkulirati
vse obveznosti. To velja predvsem
za razne zakonske in pogodbene ob-
veznosti, za katere nam vsi zneski
v prvih mesecih leta še niso znani.
Zato smo kalkulirali približne vred-
nosti, ki pa bodo v teku naslednjih
mesecev izravnane. Doseganje in
delitev dohodka je v proizvodnih
dejavnostih naslednja (v %):

	načrto- vano	dose- ženo
osnovna dejavnost		
bruto OD	91.7	92.7
stanov. prispevek	3.3	3.6
bruto skladi	5.0	3.7
OSRD		
brutto OD	83.9	84.8
stanov. prispevek	3.4	3.3
brutto skladi	12.7	11.9
GRAMAT		
brutto OD	112.2	65.9
stanov. prispevek	4.3	2.6
brutto skladi	— 16.5	31.5
Avtopark		
brutto OD	99.9	88.5
stanov. prispevek	3.9	3.5
brutto skladi	— 3.8	8.0
ZP-T		
brutto OD	90.3	92.1
stanov. prispevek	3.3	3.6
brutto skladi	6.4	4.3

Rudnik Trbovlje izpolnjuje fi-
nančni načrt, rudnik Hrastnik je
pri doseganju skladov nekoliko v
zaostanku, dočim izkazuje rudnik
Zagorje manjše nepokrivanje izpla-
čanih osebnih dohodkov s prispev-
ki in to v višini 109.700,00 din.

Enote obrata GRAMAT v Trbov-
ljah in Hrastniku so poslovale ne-
gativno, kar je opravičljivo glede
na sezonski značaj dela, enota na
rudniku Zagorje pa izkazuje poziti-
vni rezultat.

Tudi avtopark rudnika Zagorje
je aktiven, dočim je v Trbovljah
zaradi večjih popravil zaenkrat ne-
gativen.

Neproizvodne dejavnosti imajo v
skupnem končnem rezultatu izgu-
bo. To velja za rudarski šolski cen-
ter, zaradi večjih pripravljalnih del
na učnem revirju v rudniku Trbov-
lje in za vse tri počitniške domove,
pri katerih pa bomo lahko govorili
o uspešnosti poslovanja šele kon-
cem sezone oziroma pri letnem za-
ključnem računu. Menze na vseh
treh rudnikih pokrivajo z doseže-
nim dohodkom vse izdatke in izka-
zujejo malenkostni presežek.

V vseh dejavnostih podjetja smo
dosegli v prvih dveh mesecih leta
1970 naslednji finančni rezultat:

celotni dohodek	37.911.900,00 din
materialni stroški	14.517.200,00 din
dohodek	23.394.700,00 din
obveznosti iz doh.	3.645.200,00 din
dohodek za razdel.	19.649.500,00 din
brutto osebni doh.	18.299.400,00 din
stanov. prispevek	708.400,00 din
brutto skladi	741.600,00 din

Delitev dohodka v %:

— bruto OD	92.7
— stanovanjski prispevek	3.6
— ostanek za bruto sklade	3.7

Finančno stanje podjetja v po-
gledu likvidnosti se je v tem letu
poslabšalo. To smo tudi pričakova-
li, ker se podobna situacija ponav-
lja v začetnih mesecih vsakega leta.
Naše terjatve do kupcev premoga
so se povečale za 8.389.500,00 din
in so znašale koncem februarja
34.176.800,00 din. Iz tega razloga so
se zvišale tudi naše obveznosti do
dobaviteljev za 2.111.900,00 din na
skupno dolgovanje 7.112.400,00 din.
Razliko med višjimi terjatvami in
obveznostmi delno pokrivamo iz ne-
razdeljenega sklada skupne porabe
po zaključnem računu, ki je znašal
koncem februarja 4.795.500,00 din.
Situacija se trenutno še ni izboljša-
la, pač pa nekoliko poslabšala. Pri-
čakujemo pa delno izboljšanje.
Zvezna drekija za rezerve indust-
rijskih izdelkov je pokazala pri-
pravljenost, da nam, tako kot lan-
sko leto, tudi letos kreditira prodaj-
jo premoga za široko potrošnjo.
Uprava podjetja pa je tudi pod-
vzela vse potrebno, tudi s tožbami,
da bi stanje kupcev spravila na ra-
zumno višino.

Na poslabšano finančno situaci-
jo vpliva tudi zakasnitev investicijs-
kih del, kar izgradnjo podražuje.

Dopisujte v svoje glasilo

Podražitve moramo namreč plačati iz lastnih amortizacijskih sredstev in se nam na ta način razpoložljiva denarna sredstva znižujejo.

Poudariti moram, da obračun za prva dva meseca v letu, ne more biti povsem realen. Točnejšo sliko poslovanja nam bo dal obračun za

prvo trimesečje, še jasnejšo pa obračun za prvo polletje 1970.

Roman Turnšek

Uvedba 42-urnega delovnega tedna

Ustava SFRJ zagotavlja v svojem 37. členu, poglavja o svoboščinah, pravicah in dolžnostih človeka in občana, delavcu pravico do omejenega delovnega časa, ki sme trajati največ 42 ur na teden. To ustavno določilo je bilo uzakonjeno v temeljnem zakonu o uvedbi 42-urnega delovnega tedna (Uradni list SFRJ št. 17 z dne 7. IV, 1965).

Rok za uvedbo skrajšanega delovnega časa je trajal od izida zakona dalje 5 let. Podjetja so uvažala skrajšani delovni čas zelo različno, v dveh, treh in tudi več etapah. V našem podjetju te možnosti nismo izkoristili iz različnih, v glavnem utemeljenih vzrokov. V lanskem letu smo sicer koristili tri proste sobote, nasprotno temu, pa smo obratovali celo ob nedeljah. Ker nas je zakon postavil pred dejstvo več ali manj nepripravljenosti, je naloga toliko težja. Manj pripravljene mislim zato, ker moramo izvesti prehod na 42-urni delovni teden v eni sami etapi.

Se pred obravnavanjem konkretnih ukrepov, ki jih bo zato potrebno izvesti v našem podjetju, je nujno pojasniti:

a) da je za skrajšanje delovnega časa zainteresirana socialistična družbena skupnost pod pogojem, da se ne zmanjšuje narodni dohodek kot vir družbene akumulacije, da se stroški na enoto ne povečajo in da se prosti čas delovnega človeka podaljša in učinkovito izkoristi za počitek, razvedrilo in izobraževanje;

b) delovna organizacija je za to, da se delovni čas skrajša, vendar se zavoljo tega ne sme zmanjšati obseg proizvodnje, ne sme se povečati lastna cena in ne sme se zmanjšati dohodek odnosno skladi kot vir in materialna podlaga nadaljnjega razvoja;

c) pri članih kolektiva bo skrajšanje delovnega časa gotovo nalezelo na ugoden odmev, vendar le pod pogojem, če bodo ostali realni osebni dohodki na isti ravni, odnosno, če bodo realni v odnosu na predvideno gibanje cen in načrtovano rast življenjskega standarda. Skrajšanje delovnega časa ima globok človekoljubni in družbeni pomen. Trajanje delovnega časa vpliva na fizično sposobnost delavcev in njihovo kondicijo, zmanjšuje profesionalne bolezni in nezgode pri delu, povečuje intelektualne delovne sposobnosti, povečuje splošno kulturo delavcev zaradi povečane prostega časa in možnosti za boljše izkoriščanje prostega časa,

povečuje strokovne sposobnosti delavcev zaradi večjih možnosti strokovnega izobraževanja, povečuje udeležbo v družbeno političnem delu, na kulturnem področju in na drugih področjih dela.

Kot rečeno, so različna podjetja v prehodnem obdobju različno prehajala na skrajšani delovni čas, to je v različnih etapah časovno in po številu etap, kakor tudi različno po organizacijski plati. V našem podjetju se od navedenega lahko odloča le še o organizacijski obliki izvajanja. Obstajajo najrazličnejše oblike. Vsaka od možnih oblik je različno pogojena in zato različna v odnosu na najboljšo možno obliko, ki bi v vsem najbolj ustrezala zahtevanim pogojem. Nekatere od glavnih možnih oblik so: skrajšati delavnik od 8 na 7 ur, uvesti 42-urni delovni teden z ustreznim številom prostih sobot, ukiniti ob sobotah nočno izmeno ter temu ustrezno skrajšati sobotno popoldansko izmeno in za stalno zasedena delovna mesta uvesti enotne turnuse izmen z nadomeščanjem za proste dneve.

Najsi bo organizacijska oblika skrajšanja delovnega časa taka ali drugačna, dejstvo je eno in sicer na razpolago bo manj delovnega časa in ba zato le-tega treba za dosego enakega uspeha smotrneje

izkoristiti. Ne bo dovolj iskati le delavnike, gre tudi za ure in minute.

Skrajšanje delavnika za eno uro t. j. od 8 na 7 ur, je navidezno najenostavnejša oblika. Slabosti take oblike pa so prav v tem največje, ker se tako skrajšuje učinkoviti delovni čas, ki je v rudarstvu glede na dolge pohodne poti in druge zastoje že itak najbolj problematičen. Iz obstoječe analize lahko povzamemo, da je v povprečku na vseh čelnih odkopih v zasavskih premogovnikih le 67 % učinkovitega delovnega časa, računano na delavnik 8 ur odnosno 480 minut. Če k temu dodamo 11 % neefektivnega delovnega časa zaradi zastojev tehničnega ali organizacijskega značaja, ki pa se v enakem časovnem odnosu pojavlja pri 8 ali 7-urnem delavniku, ostane učinkovitega delovnega časa 78 % ali 374 minut. Skrajšanje za 60 minut pomeni skrajšanje na 314 minut ali za 16 %.

V tem primeru bi zaradi takšne organizacijske oblike, že letos izgubili na učinkovitem delovnem času, v primerjavi s prostimi sobotami: (ker bi odpadlo 1,7 letnega dopusta na proste sobote bi bilo praktično le 20,3 proste sobote, oziroma bilo bi delavnikov za 282,7 delovnih dni).

Oblika izvajanja	Efekt. delovni čas na delavnik	Delovni dnevi	Efekt. delovni čas na leto
Proste sobote	374 minut	×	282,7
— 8 ur do 8. IV.	374 minut	×	82,-
— 7 ur od 8. IV. dalje	314 minut	×	221,-
Skupaj skrajšan delavnik			303
Manj učinkovitega delovnega časa			100.062 minut
			— 5.667 minut

ali na zaposlenega 94, 75 ur. 7a ta način izgubimo cca 12 dodatnih delavnikov. Pri sedanjih storitvah in v danih razmerah je to čas v katerem proizvedemo več kot 70.000 t premoga. Na obratih kjer je že sedaj učinkoviti čas krajši od povprečnega, je izguba časa temu primerno večja. Najslabša izkoriščenost delovnega časa je v jami Kotredež — Polje 45—15 ali 45—17, kjer je struktura porabe naslednja:

Od skupnih 480 minut se porabi	
— za hojo na delo in z dela	110 min. ali 23 %
— za odmor med delom	30 min. ali 6 %
— pred in po delu	10 min. ali 2 %
— zastoji, okvare	80 min. ali 17 %
Skupaj:	230 min. ali 48 %

Skupaj z zastoji znaša sedaj delovni čas 330 minut. Ta čas naj bi skrajšali za 60 minut in bi tako ostalo le še 270 minut v katerem pa je še 17 % od skupnega časa za zastoje, tako da bi ostalo čistega učinkovitega delovnega časa samo 198 minut. Tak primer kaže koristiti v podaljšanju delavnika oziroma zamenjavo na delovišču in zato več skupnega prostega časa. Oblika skrajšanja delavnika pa ima še te slabosti: zasedba vseh delovnih dni pogosto remonte ob nedeljah, prav gotovo več prevažanja z avtobusi, znatno slabša kontinuirnost v obratovanju z dnevnimi tri urnimi prekinitvami več dodatka za nočno delo in podobno. Če računamo, da je delavec, predvsem jamski, anga-

žiran zaradi zaposlitve v povprečju gotovo več kot eno uro še pred in po izteku delavnika, potem s skrajšanim delavnikom tudi ne bi bil dosežen prej naveden pomen in pridobitve za delovnega človeka.

Tudi oblika skrajšanja delovnega časa s prostimi dnevi ustvarja določen problem predvsem enakomernega oskrbovanja Termoelektrarne in cementarne s premogom. Ob doseganju načrtovane dnevne proizvodnje pa to ne bi smel biti nov proizvodni problem, saj je načrt proizvodnje izdelan na 281 delovnih dni. To je problem organizacijskega značaja transporta, za katerega rešitev s skrajšanim delavnikom, bi bilo tolikšno zmanjšanje učinkovitega delovnega časa in tako okrnjene pridobitve za delovnega človeka po mojem mnenju previsoka cena.

Ob dejstvu, da moramo uvesti skrajšani delovni čas je bilo, z upoštevanjem vsega naštetega odločeno, da je izdelati delovni načrt ter temu in ostalim pogojem ustrezen finančni načrt z varianto skrajšane delovnega tedna s določenim številom prostih sobot. To se pravi, če bomo izpolnili vse načrtovane delovne in finančne obveznosti, smo istočasno tudi že uvedli 42-urni delovni teden. Iz istih osnov smo izhajali pri izdelavi načrta ukrepov za izvedbo naloge. Kljub temu, da smatramo osnove za realne, pa izpolnitev letih ne bo lahka in to ne glede na to, za katero obliko skrajšanja delovnega časa smo se odločili. Brez absolutne discipline, brez sodelovanja in prizadevnosti

slehernega člana kolektiva za kolektivno akcijo, pa bo izvršitev načrtov celo težko dosegljiva. Ker moramo uvesti skrajšani delovni čas, bi se lahko zgodilo, da ne bi bili izpolnjeni še ostali pogoji, pri čemer so seveda najbolj ogroženi osebni dohodki. Namen tega prispevka in da bi drobno analiziral načrt ukrepov za uvedbo skrajšane delovnega časa, saj so tega že potrdili samoupravni organi. Kljub temu smatram za potrebno da preko našega glasila seznanimo člane kolektiva z nekaterimi rezultati, ki naj bi jih dosegli ob izvršitvi proizvodnega in finančnega načrta. Načrtovano realizacijo, odvisno od količin in prodajne cene tako premoga kot uslug drugih dejavnosti, moramo doseči v 281 delovnih dneh pri rudniški storitvi 2,2 tone/delavnik. Če pri tem ne bomo prekoračili načrtovanih poslovnih stroškov, bomo ob oblikovanju predvidenih skladov dosegli načrtovane osebne dohodke.

V letu 1969 je bil dosežen povprečni dnevni osebni dohodek 100 % delavnika 46,90 din, za leto 1970 je predviden 53,00 din. Povečanje za 13 %. V letu 1970 je za skrajšanje delovnega tedna na 42 ur, predvidenih 22 prostih sobot, ali 20,30 prostih sobot če upoštevamo, da bo odpadlo 1,7 prostih sobot za letne dopuste. Od 13 % povečanja osebnega dohodka na delavnik, odpade za znižanje števila delavnikov 6,68 % povečanja in ostane za povečanje mase osebnega dohodka, le še 6,32 % od povečanja na delavnik. Primerjava na leto 1969 je naslednja:

Leto	OD 100 % del.	Del dni mesec	Os. doh. brez dod.
1969	46,90 din	26,—	1219,40 din
1970	53,00 din	24,26	1285,80 din
Razlika	6,10 din	— 1,74	+ 66,40 din
Razlika v %	+ 13 %	— 6,68 %	+ 5,40 %

Planirana je povečana rudniška storitev od 2,03 ton/delavnik na 2,2 ton/delavnik ali 8,4 %. Od tega pa

gre za skrajšanje delovnega časa 6,68 % in ostane za absolutno povečanje le še 1,72 ton/delavnik.

Vsa resnost problema se kaže v tem, da bi za 5,4 % predvideno povečanje osebnih dohodkov komaj zadostovalo le v pogojih stabilnih cen na tržišču. Po republiških predvidevanjih pa naj bi se, z upoštevanjem inflacijskih teženj in nestabilnih cen, dvignili osebni dohodki za 13 % pri 7 % povečani storilnosti. Iz navedenega je razvidno, da pokazalci niso zadovoljivi niti ob izpolnitvi načrtov. Zato od izpolnjevanja načrtovanih dolžitev ne more in ne sme biti v nobenem primeru negativnega odstopanja.

Za zagotovitev izvedbe načrtov, je potrebno poiskati in izkoristiti vse notranje časovne rezerve. Ker gre predvsem za dohodek, je nujno poiskati in izkoristiti tudi vse rezerve v poslovnih stroških. Če bi v podjetju ustvarili isti dohodek z manjšo proizvodnjo, bi v bistvu dosegli isti cilj. Zato naj gre akcija po načrtu tudi v to smer.

Akcija bo uspela le, če bo v prid rešitve problema, v njej sodeloval sleherni član našega kolektiva. Ker niti delovne enote niti posamezniki ne startamo v akcijo z enakih osnov, bo enotnost v akciji toliko težja. Brez enotnosti pa akcija ne more uspeti, še najmanj pa enakopravno za vse člane kolektiva. Akcija tudi ne more uspeti če jo bomo vodili na liniji najmanjšega odbora. V skupni akciji smo vsi posamezniki, od vrha do zadnjega izvrševalca, dolžni biti dosledni v izvajanju postavljenih nalog in se samoiniciativno prizadevati za čimhitrejšo in kvalitetnejšo izvršitev ob največjem možnem izkoriščanju delovnega časa, ob najnižjih možnih stroških. Prav tako pa imamo vsi od zadnjega izvrševalca navzgor, pravico in dolžnost, da terjamo od organizatorjev proizvodnje in dela, ustvaritev takih pogojev v kakršnih bo možno tako tudi delati.

Vilko Kovač

Delo pravne službe (dnevna reportaža)

Veste, meni je že vsega dovolj. Mislite plačati zemljo, ki ste jo vzeli za cesto, ali ne? Seveda, enostavno vzamete, pa če je človeku prav ali ne, potem pa... Kaj me briga, če še nimate izmer od katastra, jaz hočem denar in konec.

Svinjarija, gverkovec sem, pa naj plačam tritisoč starih dinarjev letne najemnine za tistih par metrov zemlje. Mislite, da sta garaža in avto zastonj? Kje pa naj jemljem denar, in še občina nabije svoj prispevek. Zelo daleč smo prišli, pa še pravite, da imamo samoupravljanje.

Moja hiša v hribu je zaradi rudnika vsa razpokana. Zamenjajte jo

z drugo v dolini ali pa jo odkupite. Kaj, šele komisija bo ugotavljala, če je rudnik kriv? Slaba gradnja. Kaj hudiča, gverk ni kriv, kdo pa. Taka hiša, prima zgrajena. Ste bili zraven, ko smo jo zidali? No, to ste pa res korajžni!

Halo, sinoči so se stepli v samskem domu. Rezultat je nekaj razbitih stolov, miz in steklenic. Ukrepajte takoj?

Zvedel sem, da je Pepe Nezgodnik dobil od gverka precej denarja, ker ga je potolklo v jami. Poglejte, kakšen invalid sem, da so me morali že leta 1964 upokojiti. In če drugi dobijo milijone, zakaj ne bi še meni dali nekaj denarja. Kak-

šen zastaran zahtevek, potolklo me je, pa konec. Reveža še nikoli niste videli, nekateri pa imajo srečo.

Včeraj se je Janez s separacije nasilno vselil v prazno stanovanje. Vržite ga ven, ker je izdana odločba Francelju z rudnika Trbovlje.

Zakaj naj podpišem reverz, če sem moral zemljo plačati in tudi hi gradnji hiše mi ne bo nihče ničesar dal. Kakšno eksploatacijsko področje, ali res ne veste, kje je šaht, in kje bom zidal? Nikar me ne imejte za norca, jaz ne podpišem ničesar.

Halo, včeraj je bil na cesti težak karambol. Dva člana delovne skupnosti sta poškodovana po tretji ose-

bi. Plačati moramo polno nadomestilo, ker se je nesreča pripetila na poti z dela. Uveljavite odškodninski zahtevek.

Dva kompresorja sta crknila v Črni gori. Gre za večja in dražja popravila. Uredite zadevo z zavarovalnico.

Prosim, ali mi lahko sestavite pritožbo zoper odločbo komunalnega zavoda za socialno zavarovanje. Poglejte, delal sem 42 let, pa so mi priznali tako nizko pokojnino. Saj niso prav izračunali, saj s tem ne bom mogel živeti.

Moja hiša stoji na rudniškem zamljišču. Stara sem, pa bi jo rada podarila dobremu sinu, toda

brez stavbišča ne morem vknjižiti na sodišču. Prosim, pomagajte mi, saj gre samo za 70 m².

Menda ne boste zahtevali, da jaz plačam prometni davek, saj ni moja krivica, če se je zaradi rudnika vse podrla.

Rad bi odkupil staro gospodarsko poslopje in ga adaptiral. Ali mi lahko napišete kupoprodajno pogodbo?

Poskrbite, da bomo lahko prodali dva stara avtomobila.

Ob 16. uri nadaljujemo s statutom.

Mica je končno izpraznila stanovanje. Poskrbite, da plača pravdne stroške.

Ali je ta in ta vložil pritožbo zoper sodbo okrožnega sodišča. Bomo tudi pri vrhovnem sodišču uspeli? Kakšno je vaše mnenje?

Zjutraj se je pripetila težja nezgoda. Po zaslišanju dobite zapisnik. Izvršite prijavo pri zavarovalnici.

Nekoč bo moje zemljišče prišlo v rušenje. Ali mi ne bi že sedaj dali v zamenjavo parcele, ki mi zelo ugaja?

Jutri zaseda komisija za kršitev delovnih dolžnosti. Prosimo za sodelovanje.

In še in še, ali ni pestro?

M. Č.

Delo komisije za revizijo poenostavljenih rudarskih projektov

Po določenih 62. člena temeljnega zakona o rudarstvu (Uradni list SFRJ, št. 9/66) se gradnja rudarskih objektov, naprav in postrojev, za katero ni predpisan glavni ali dopolnilni rudarski projekt, lahko opravi le na podlagi poenostavljenih projektov za to vrsto gradenj.

Poenostavljene rudarske projekte lahko izdela rudarsko podjetje samo, če ima na razpolago tehnične kadre, ki izpolnjujejo pogoje, predpisane z zakonskimi določbami. Projektant, ki izdela tak projekt, je odgovoren za vse tehnične rešitve in kvaliteto projekta.

S pravilnikom o vsebini rudarskih projektov za eksploatacijo trdnih mineralnih surovin (Uradni list SFRJ, št. 21/68), je v poglavju III za poenostavljene rudarske projekte predpisano, da mora vsebovati:

1. projektno nalogo in namen, z odgovarjajočimi osnovami za projektiranje,
2. tehnično rešitev z lokacijo in vključitev v že obstoječo situacijo na rudniku,
3. tehnični opis načina izdelave in sistema podgraditve,
4. energetske rešitve,
5. predizmere in predračun,
6. načrte in skice v odgovarjajočih merilih,
7. posebne varnostne mere.

Poenostavljeni rudarskim projektom je potrebno, priložiti, enako kot dopolnilnim projektom, še naslednje:

1. seznam strokovne literature in virov, ki so bili uporabljeni pri izdelavi projekta,
2. izjavo projektanta oziroma vodje projekta, kateri veljavni predpisi varstva pri delu so bili upoštevani pri izdelavi projekta,
3. izjavo, da je bila opravljena interna revizija v okviru projektivnega oddelka ali enote, na kateri je bil projekt izdelan,
4. izjavo investitorja o zagotovitvi sredstev za izdelavo v projektu obsežnih del in naprav,
5. strokovno mnenje službe varstva

pri delu podjetja, da je projekt v skladu s predpisanimi merami zaščite pri delu.

Ko je poenostavljeni rudarski projekt pripravljen v smislu navedenih določil in opremljen z navedenimi prilogami, ga prejme v revizijski postopek komisija za revizijo poenostavljenih rudarskih projektov pri ZP-T. Komisija v sedanjem stavu je bila imenovana z odločbo S/1311/68 z dne 13. 8. 1968 na temelju določil 171. člena statuta podjetja, člena 62 TZOR ter določil splošnega pravilnika o varstvu pri delu podjetja. Naloga komisije je, da pregleda v projektu obdelane rešitve, tako s tehničnega, kot z ekonomskega vidika. Še pred pričetkom predloga revizija še druge variantne rešitve ali pa rešitve in dopolnitve na podlagi katerih bo možno projekt uporabiti kot tipski projekt za celotno območje jam ZP. Običajno člani komisije pregledajo predlagane tehnične rešitve že v konceptu in tako omogočijo hitrejše izdelavo projekta in kasneje tudi hitrejšo izvedbo revizije.

Za samo revizijo projekta komisija imenuje revidenta za rudarski, elektro, strojni in gradbeni del projekta. Revidenti so dolžni projekt pregledati v smislu določil 2. odstavka 56. člena TZOR in v postavljenem roku predložiti komisiji poročilo o predlogu projekta. Ko so zbrana poročila vseh revidentov, se zbere komisija skupno z revidenti in projektanti na revizijski razpravi zaradi uskladitve posameznih pripomb revidentov med seboj in zaradi podrobnih obrazložitvev. Na tej razpravi sodeluje tudi služba varstva pri delu ZP zaradi pojasnitve svojega mnenja. Ugotovitve revizijske razprave se zapisniško registrirajo. Po končani revizijski razpravi, projekt dopolni projekt po pripombah revidentov in službe varstva pri delu ZP, nakar revidenti in služba varstva pri delu projekt ponovno pregledajo in podajo izjavo, da je projekt dopol-

njen po njihovih pripombah. Ko prejme predsednik komisije te izjave, izda v imenu komisije odločbo o potrditvi projekta, ki hkrati dovoljuje izdelavo in montažo objekta ter naprav. Zapisnik revizijske komisije je sestavni del odločbe.

Posamezne izvode projekta dopolnijo pred pečatenjem:

1. s poročili revidentov o pregledu projekta,
2. z zapisnikom revizijske komisije,
3. z izjavami revidentov in službe varstva pri delu, da je projekt dopolnjen po pripombah,
4. z odločbo o potrditvi projekta.

Delo odgovornega projektanta in revidentov mora biti vestno opravljeno, zlasti v pogledu spoštovanja predpisanih varnostnih mer, saj se kaznuje po določilih 132. člena TZOR z denarno kaznijo ali zapornom do enega leta:

- projektant, če pri izdelavi projekta ne upošteva ali nepravilno upošteva predpisane mere varstva pri delu,
- revident, če površno opravi revizijo projekta v pogledu uporabe predpisanih mer varstva pri delu.

Kateri projekti bodo pripravljeni kot poenostavljeni rudarski projekti za posamezno leto, je predvideno v delovnem načrtu. Ker delovni načrt pregleda republiški rudarski organ in republiški rudarski inšpektorat, je s tem tudi načrt izdelave teh projektov sprejet. Med poslovnim letom pa se seveda pokazajo potrebe po še dodatnih projektih zaradi spremembe jamskih prilik, načrta odkopavanja po posameznih poljih ali spremembe tehnološkega procesa. Tudi raziskovalna dela in dela na ponovnem odpiranju začasnih zaprtih predelov jam ali dela na likvidaciji odprtih predelov morajo biti obravnavana s poenostavljenimi rudarskimi projekti.

Na kratko navedem poenostavljene rudarske projekte, ki jih

je komisija v sedanjem sestavu obravnavala in potrdila v času od 13. 8. 1968 dalje:

1. odpiranje srednjega sektorja na koti 250-rudnik Hrastnik — obrat Dol,
2. zračni vpadnik Javor-III. obzor ter vpadnikov III. — IV. obzor in III. — V. obzor za rušenje in dostavo materiala — rudnik Hrastnik — jama Ojstro,
3. preureditev transporta jalovine na separaciji rudnika Zagorje,
4. opustitev jamskih prostorov na II. in III. obzoru jame Ojstro,
5. ventilatorska postaja Gvido II rudnik Trbovlje,
6. kompresorska postaja Neža II in strelvodna napeljava na območju plazu v Kisovcu,
8. polnilna postaja za aku-baterije v jami Dol na koti 250,
9. pomožno skladišče razstrelilnih sredstev, varianta A in B kot tipski projekt — 400 kg praškastih razstreliv — do 2000 kom opremljenih električnih vžigalnikov,
10. pomožno skladišče razstrelilnih sredstev za 1000 kg praškastih razstreliv in do 4000 kom opremljenih električnih vžigalnikov — tipski projekt,
11. opustitev jamskih prostorov v D-polju jame Dol,
12. most preko potoka Kotredežica kot sestavni del dopolnilnega rudarskega projekta. Odpira-

- nje in odkopavanje v severnem krilu kotredeške in orleške premogovne kadunje med ordinata 4300 in 5100 z rušenjem,
13. odpiranje zapadnega polja — jug III/4 — jama Ojstro,
14. nova dostavna in zračna pot za A-kopo — jama Hrastnik,
15. kamionsko izstresavalnišče na separaciji Trbovlje,
16. elektro instalacija v svetilničarni Trbovlje,
17. ogrevanje jaškovnih pnevmatskih naprav pri jašku Loke rudnika Zagorje,
18. centralna kompenzacija jalove energije na rudniku Hrastnik,
19. protidimna vrata v Savskem rovu-separacija Trbovlje,
20. zvrčališče vozičkov za kamionski odvoz jalovine pri jašku III. — Gvido,
21. ureditev telefonije na separaciji Trbovlje,
22. raziskovalni vrtini Ojstro 1/70 in 2/70,
23. nakladišče separacijske jalovine na separaciji Trbovlje,
24. odpiranje in eksploatacija v južnem krilu Zgornjega VII. polja v jami Trbovlje,
25. tehnična dokumentacija za vpadnik V-45 med 4. in 5. obzorom jame Loke.

Podroben pregled in revizija 25 poenostavljenih projektov za dobo 20 mesecev je, če upoštevamo, da je bil skoraj vsak projekt dvakrat v

obdelavi, nekateri pa celo trikrat, kar precejšnje delo, ki ga je morala opraviti komisija oziroma njeni člani poleg svojega rednega dela.

Trenutno je v revizijskem postopku ali dopolnjevanju še 8 poenostavljenih rudarskih projektov.

Z revizijsko komisijo nujno sodelujejo pri obravnavah projektov še tehnično vodstvo podjetja in enote, za katero je projekt izdelan, kakor tudi tehnični vodje posameznih služb kot revidenti. Ta način obravnava seznanja že v času projektiranja, posebno pa v času revizije, precej širok krog tehničnega vodstva s tehnično problematiko na področju celotnega podjetja ter s tehničnimi in ekonomsko dokumentnimi rešitvami posameznih projektovnih nalog.

Komisiji je uspelo, da kljub obilnemu rednemu delu opravi potrditev projektov pravočasno, to je, pred pričetkom izvajanja del. Pravočasno pripravljena tehnična dokumentacija nedvomno omogoča boljše pripravo delovišč in boljše koriščenje kadrov za izvajanje zlasti zahtevnejših del.

Z navedenim prispevkom hočem seznaniti širši krog naših tehničnih kadrov in drugih bralcev z delom revizijske komisije, ker se pogosto slišijo pripombe češ, da je njeno delo počasno in da je birokratsko.

Adolf Jermol, dipl. inž. rud.

Program dela v projektivnem oddelku ZPT v letu 1970

V letu 1970 bo v projektivnem oddelku zaposlenih skupno 9 oseb ki bodo po programu, ki je bil sestavljen v začetku leta 1970, izdelovale naslednje projekte, študije oziroma dopolnitve k že obstoječim projektom.

a) Izvršena dela v prvem trimesečju 1970

1. Dopolnitve k projektu »Kompenzacija jalove energije na rudniku Hrastnik«. Navedeni projekt je že odobren s strani komisije za revizijo poenostavljenih rudarskih projektov in se po njem izvajajo pripravljalna dela.
2. »Kamionsko zvrčališče na separaciji Trbovlje za dovoz premoga iz zasebne deponije«. Ta poenostavljeni rudarski projekt je odobren s strani komisije za revizijo poenostavljenih rudarskih projektov in je izgradnja zvrčališča po začasnih varianti že dokončana.
3. Poenostavljeni rudarski projekt »Naprave za odvoz jalovine na separaciji Trbovlje«. Projekt je odobrila komisija za revizijo poenostavljenih rudarskih projektov in se po njem že zvajajo pripravljalna dela.
4. Projekt »Telefonija na separaci-

ji Trbovlje«. Projekt obravnava telefonske naprave na novi separaciji v Trbovljah in po njem že izvajajo dela.

5. Poenostavljeni rudarski projekt »Rekonstrukcija ventilatorske postaje Retje II.« Projekt obravnava komisija za revizijo poenostavljenih rudarskih projektov ZPT. Izvajajo pa se že tudi pripravljalna dela.
6. Projekt transformatorske postaje na novi separaciji Trbovlje. Navedeni projekt obravnava komisija za revizijo poenostavljenih rudarskih projektov.
7. Dopolnitve k dopolnilnemu rudarskemu projektu »Slepi strojni jašek J-60 med 4. in 6. obzorom v jami Kotredež«. Navedeni rudarski projekt je odobril Republiški sekretariat za gospodarstvo SRS.
8. Poenostavljeni rudarski projekt »Odpiranje in eksploatacija v južnem krilu zgornjega 7. polja jame Trbovlje«. Projekt je odobrila komisija za revizijo poenostavljenih rudarskih projektov in se po njem že izvajajo dela.
9. Poenostavljeni rudarski projekt »Zvrčališče vozičkov vsebine 300 l na separaciji Trbovlje« (varianta I). Navedeni projekt

obrnava uporabo vozičkov vsebine 3000 l, ki so bili prvotno predvideni za odvoz premoga iz obrata Kisovec, za odvoz na relaciji Terezija II. polje-separacija. Ker je na razpolago le normalni zvrčalec vozičkov, morajo vozičke pred zvrčanjem ročno razpenjati in jih po zvrčanju ročno speljati. Da bi opravili sorazmerno težko in nevarno ročno delo pri sklapljanju in razklapljanju vozičkov, obdelujejo v projektivnem oddelku dodatne variante, po katerih bi odpadlo ročno delo pri sklapljanju vozičkov.

10. Osnutek projekta »Separiranje frakcij premoga od 2 do 8 mm na starih usedalnih skrinjah po izgotovitvi nove težkotekočinske pralnice Trbovlje«.

Ta projekt obravnava separiranje drobnih vrst premoga, ki v prvotnem konceptu izgradnje nove težkotekočinske separacije v Trbovljah ni bil predviden, ker so računali na to, da bodo vse drobne vrste uporabljene direktno v Termoelektrarni Trbovlje.

11. Projekt »Transformatorska postaja z oljnim transformatorjem za polje 55 v jami Loke«. Projekt bo predložen v obrav-

- navo komisiji za revizijo poenostavljenih projektov v drugem trimesečju in obravnava zameno, v že odobrenem dopolnilnem rudarskem projektu »Odpiranje polj 55 in 53«, predvidenega suhega transformatorja z oljnim transformatorjem.
12. Tehnična dokumentacija za vodonepropustno korito potoka Orlešce.

Projekt obravnava detajle v zvezi z izgradnjo navedenega korita v rušni coni odkopavanja. Ta dela v odobrenem dopolnilnem rudarskem projektu niso podrobno obdelana. Predložen bo v revizijo komisiji za revizijo poenostavljenih rudarskih projektov.

13. Izdelava dokumentacije za investicijski program Zasavskih premogovnikov.

V prvem trimesečju leta 1970 so bila v projektivnem oddelku opravljena določena tehnična dela v zvezi z izdelavo investicijskega programa, kot so večina daktilografskih in risarskih del te korekture teh del.

b) Predvidena dela v II., III. in IV. trimesečju leta 1970

14. Poenostavljeni rudarski projekt »Hidromonitor za čiščenje zablatenih vozičkov na separaciji v Zagorju«. Ta projekt, ko bo končan v II. trimesečju leta 1970, je bil v osnutku izdelan že v letu 1969, ter predvideva efektivno čiščenje zablatenih vozičkov z vodo pod pritiskom 14 ATM.
15. Tehnična dokumentacija za vodna vrata v prekopu P-60, jama Kotredež.
- Navedeni projekt predstavlja dopolnitev k že odobrenemu dopolnilnemu rudarskemu projektu »Odpiranje in eksploatacija v severnem krilu kotredežke in orleške premogovne kadunje«. Dokumentacijo je treba pospešeno izdelati, da bi bila vodna vrata gotova še pred pričetkom eksploatacije na področju zamišljenega varnostnega stebra potoka Kotredežke in Orlešce.
16. Izvedeni projekt za mokro separiranje frakcij premoga od 2 do 8 mm v starih usedalnih skrinjah na separaciji Trbovlje.
- Projekt bo narejen na podlagi izdelanega osnutka za separiranje drobnih vrst premoga, ki obravnava navedeno problematiko v več variantah.
17. Projekt »Transformatorska postaja v prekopu P-60 v jami Kotredež z dvema oljnima transformatorjema«. Projekt obravnava nadomestitev v dopolnilnem rudarskem projektu predvidenih, dveh suhih transformatorjev z oljnim transformatorjema.
18. Projekt za trafo postajo v Potoški vasi rudnika Zagorje. Novo transformatorsko postajo je

potrebno izdelati v zvezi z avtomatizacijo obratovanja črpalk za hladilno vodo kompresorjev.

19. Izvedbeni projekt usmerjevalne naprave za napajanje vozne žice trolley lokomotiv na območju skupnega prevoza Hrastnik-Trbovlje.

Projekt bo obravnaval nadomestitev sedanjih motorgeneratorjev s silicijevimi usmerniki, na podlagi že v letu 1969 izdelanega projekta uvedbe trolley lokomotiv teže 13 ton.

20. Dopolnilni rudarski projekt »Odpiranje in odkopavanje v jami Ojstro do kote + 40«.

Ta projekt bo izdelan na podlagi predhodne študije in bo obravnaval nadaljevanje eksploatacije v jami Ojstro v južnem krilu kadunje nad koto 120 in v obeh krilih od kote 120 do dna kadunje.

21. Dopolnilni rudarski projekt »Odpiranje in odkopavanje v jami Dol pod koto 238«. Projekt bo izdelan na podlagi predhodne študije in bo obravnaval nadaljnjo eksploatacijo v jami Dol, s posebnim ozirom na ekonomičnost odkopavanja.

22. Izvedeni projekt za zvrčališče vozičkov vsebine 3000 l na separaciji Trbovlje.

Projekt bo izdelan po razširjenju še odprtih vprašanj v zvezi z zvrčanjem vozičkov vsebine 3000 l v spetem stanju — v sodelovanju s Strojno tovarno Trbovlje.

23. Študija o umestnosti vgraditve vrat na 5. obzorju jame Loke. Navedena študija bo izdelana spričo sedanjega stanja odpiralnih del na 5. obzoru jame Loke in verjetnost pritokov vode iz poedinih delov jame.

Projekt za vodna vrata, katere naj bi po prvotnem konceptu zgradili neposredno pr črpališču na 5. obzoru, je že izdelan.

24. Dopolnilni rudar. projekt »Odpiranje odkopnih polj od Karoline do Polaja v jami Trbovlje«. Projekt bo izdelan na podlagi predhodne študije in bo kompleksno obravnaval nadaljnjo eksploatacijo v naštetih poljih do izčrpanja premogovnih rezerv.

25. Dopolnilni rudar. projekt »Odpiranje polja 52 v jami Loke«. Projekt je potrebno izdelati, ko bodo končane raziskave tega sektorja z jamskimi raziskovalnimi deli, spričo nejasne montageološke in hidrološke situacije v tem predelu jame pod 4. obzorjem.

26. Projekt naprav za kamionski odvoz komercialnega premoga iz nove težkotekočinske separacije.

Projekt bo obravnaval nakladanje komercialnega premoga v kamione direktno na separaciji, s čimer bo odpadel dosedanji

transport v jamskih vozičkih do zvrčališča na Gvidi.

27. Projektna študija »Čiščenje odpadnih vod na separaciji Trbovlje«. Študijo je potrebno izdelati v zvezi z določili zakona o vodah.

28. Projekt rekonstrukcije transportnega vozišča »B« na separaciji Trbovlje.

Izdelava navedenega projekta in rekonstrukcija, ki naj bi bila izvedena po tem projektu, je nujna z ozirom na omejene kapacitete transporta premoga v območju navedenega vozišča.

29. Projektna študija o ekonomičnosti odvoza jalovine direktno na zasipni kop Hrastnik.

Študija bo obravnavala odvoz jalovine iz jame Hrastnik na sedanje jalovišče Dobrna oziroma na zasipni kop Hrastnik. Če se bo izkazalo, da je racionalneje odvažati jalovino na zasipni kop Hrastnik, bo predviden kamionski transport na zasipni kop Hrastnik, ter izdelan projekt za cesto.

30. Rekonstrukcija ventilatorske postaje Neža II.

Projekt za rekonstrukcijo ventilatorske postaje Neža II. bo izdelan v letu 1970 glede na potrebo po nadomestitvi sedanjih ventilatorjev z novimi.

31. Projekt »Transport moštva po gumijevih trakvih v vpadniku Terezija II — Ojstro«.

Projekt bo obravnaval osebni prevoz moštva na gumijevih trakvih iz Terezija II. polja.

Kakor je razvidno iz kratkega opisa dosedanjega dela in programa dela do konca leta, je delovni načrt projektivnega oddelka sorazmerno obširen, ter bo za izvedbo načrta potrebno tesno sodelovanje z ostalimi tehničnimi službami v podjetju.

Metod Malovrh, dipl. inž. rud.

H U M O R

Matevž je usekal Jožeta za uho, da je bil koj krvav. »Ali si me zares ali za hec« se je zadrli Jože. »Zares« je dejal Matevž. »Boga zahvali, da si me zares« je dejal že pomirjeni Jože, »kajti hecov jaz ne poznam in bi postal pretep.«

— + —

»Tako, ko me je usekal sem vedel, da bo tepež«, je dejal Francelj. »Potem sva se pa vrgla«. Nekaj časa sem bil jaz spodaj, nekaj časa on na vrhu. On je mene z nožem, jaz pa njega s klobukom. On mi je pulil lase, jaz pa travo po tleh. No in mene so peljali v bolnico, on je moral pa peš domov. Kdo je bil na boljšem?, je končal Francelj.

Razvojni program obrata GRAMAT

Vse večje stopnjevanje gradbene dejavnosti ne le v Zasavju, temveč tudi drugod po Sloveniji, narekuje potrebo po količinskem in kakovostnem dvigu proizvodnje osnovnih gradbenih materialov.

Obrat za proizvodnjo gradbenega materiala — GRAMAT rudnik Trbovlje s svojo zastarelo tehnologijo in izrabljenim strojnim parkom ni bil kos tem zahtevam, zato smo se v letu 1968 odločili za rekonstrukcijo opekarnice in v lanskem letu za kamnolom Vode.

Na opekarni smo pričeli z rekonstrukcijo v jeseni leti 1968. V tem času je bila zgrajena 24 komorna umetna sušilnica, odsesavanje odvišne toplote iz peči za sušenje surovih opečnih izdelkov v umetni sušilnici in betonirane poti — piste za transport opečnih izdelkov z vozički in motorno vleko. Z dokončanjem teh del bo omogočeno že v letošnjem letu dvigniti proizvodnjo od dosedanje 4.500.000 na 7.000.000 enot opečnih izdelkov. S predvideno izgradnjo toplotarne na opekarni, bo pričela obratovati še ostala polovica že zgrajenih sušilnih

komor in proizvodnjo bo možno povečati še za cca 3.000.000 opečnih enot.

Rekonstrukcija kamnoloma Vode je v teku. Prva faza obsega postavitev drobilca, ki bo poglobljen na platoju kamnoloma cca 50 m od obstoječe zgradbe in ureditev transporta z gumijastim transporterjem izpod drobilca do sejalnih naprav. Druga faza pa obsega povečanje bunkerjev granuliranega gramoza od sedanje skupne kapacitete 25 m³ na cca 100 m³ in ureditev naprav za nakladanje v tovrstne njake.

Predvidevamo, da bo rekonstrukcija končana v letu 1971.

Za nadaljni razvoj ima GRAMAT zelo široke možnosti in bi bilo potrebno izdelati koncept perspektivnega razvoja te dejavnosti. Mnenja sem, da je v prvi vrsti potrebna združitev celotne tovrstne dejavnosti pri ZPT z zvišanjem števila strokovnega kadra.

Z uvedbo popolne avtomatizacije in izgradnje nove betonarne na opekarni, bi se odprle široke možnosti za izdelovanja najrazličnejših izdelkov kot npr. glaziranih fasad-

nih opečnih elementov, izdelovanje rapid nosilcev po naročilu, v zadnjem času zelo propagirane »panel« plošče za potrebe jamskih obratov itd. Zelo koristno bi bilo tudi povečati število zaposlenih v gradbeni skupini, tako da bi bila sposobna sprejemati vse manjše gradnje v okviru ZP-T.

Seveda je predpogoj za takšen razvoj stalna delovna sila in pa rešitev problema osebnih dohodkov. Ti so namreč znatno nižji od OD v ostalih gospodarskih organizacijah z enako ali podobno dejavnostjo. Zaradi tega problema je zelo težko dobiti za GRAMAT zdravo, moško delovno silo. Primanjkuje tudi več kvalificiranih delavcev, predvsem zidarjev in tesarjev, saj so sedaj npr. v gradbeni skupini le 3 zidarji, ki jim manjka le še nekaj let do upokojitve.

S sedanjo rekonstrukcijo opekarnice in kamnoloma bodo podane le osnove za nadaljni razvoj tovrstne dejavnosti. Ta bo pa odvisen predvsem od razumevanja odločujočih v podjetju.

Matija Ušeničnik, dipl. inž. rud.

Proslava 20-letnice samoupravljanja v Trbovljah

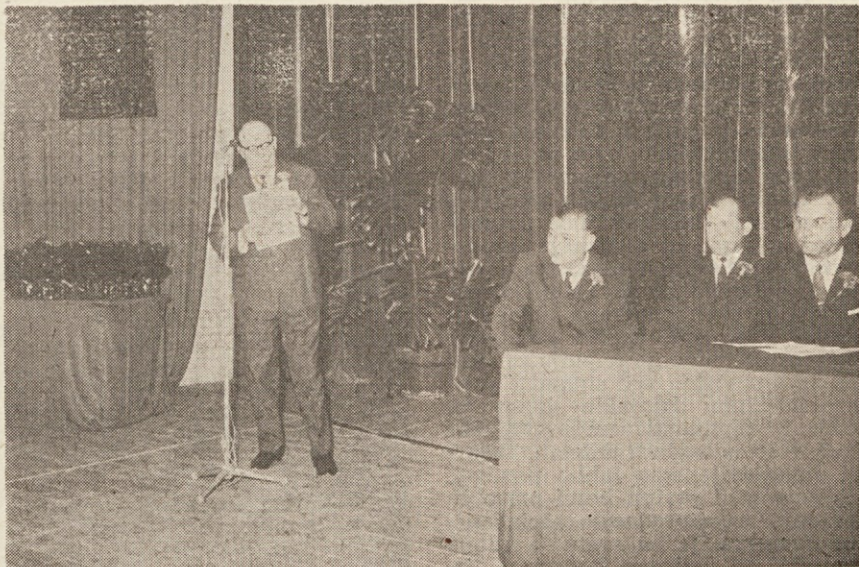
Dne 28. februarja 1970 je bilo v gledališki dvorani delavskega doma v Trbovljah slavnostno zasedanje delavskih svetov in svetov delovnih enot Zasavskih premogovnikov, s področja Trbovelj. Seje so se udeležili člani delavskih svetov in svetov delovnih enot rudnika Trbovlje, separacije, elektrostrojnega obrata, obrata za specialna rudarska dela, avtoparka, nabavnega oddelka in uprave ZP.

Slavnostno zasedanje je potekalo v znamenju 20-letnice, odkar je bil na takrat samostojnem rudniku Trbovlje oziroma njegovi sindikalni podružnici, dne 26. 1. 1950, izvoljen prvi delavski svet. V častnem delavskem predsedstvu so bili tovariši:

Leopold Petrič, predsednik prvega del. sveta RT iz leta 1950, Franc Planko, predsednik del. sveta RT ZP, Viktor Zelenšek, predsednik del. sveta separacije ZP, Alojz Verdaj, predsednik del. sveta OSRD ZP, Miro Rancinger, predsednik elektrostrojnega obrata ZP, Jože Bricelj, predsednik sveta del. enote nabavnega oddelka ZP, Jože Humski, predsednik sveta del. enote avtoparka ZP in Vili Kovač, predsednik sveta del. enote uprave ZP.

Vseh udeležencev slavnostnega zasedanja je bilo 205, od tega je bilo navzočih 63 članov sedanjih delavskih svetov in svetov delovnih

enot, 33 članov prvega delavskega sveta rudnika Trbovlje iz leta 1950, 56 predstavnikov družbeno-političnih organizacij iz Trbovelj, Hrast-

Vili Pukmajster iz rudnika Trbovlje je govoril na proslavi 20-letnice samoupravljanja delovnih enot ZP s področja Trbovelj, dne 28. 2. 1970 v delavskem domu Trbovlje. Foto: Trbovlje

Člani prvega delavskega sveta pri sindikalni podružnici rudnika Trbovlje iz leta 1950, na proslavi 20-letnice samoupravljanja v delavskem domu v Trbovljah.

Foto: Trbovlje

nika in Zagorja, predstavnikov podjetij in organizacij iz Trbovelj ter ostalih članov delovne skupnosti. Slavje so počastili s svojim obiskom Miha Marinko, član sveta federacije, Marjan Orožen, podpredsednik skupščine SRS, Karel-Marco Forte, republiški poslanec, dr. Irena Ivančič, republiška poslanka, Stane Dobčnik, predsednik osrednjega delavskega sveta ZP, Franc Zdovc, predsednik upravnega odbora ZP, Stane Hodej, sekretar občinske konference ZK Trbovlje, Cveto Plevnik, predsednik občinskega sindikalnega sveta Trbovlje, Rado Kantužar, predsednik rudniškega odbora sindikata rudarjev pri ZP, Albert Ivančič, dipl. inž. rud., glavni direktor ZP in drugi. Na slavlju sta sodelovala tudi moški pevski zbor Zarja Svobode-center pod vodstvom dirigenta Riharda Beuermana in delavska godba, pod vodstvom Mihe Gunzka.

Slavno zasedanje je odprl in ga vodil predsednik delavskega sveta rudnika Trbovlje ZP Franc Planko. Zasedanje je pričela delavska godba z Internacionalo, nato pa je pevski zbor Zarja zapel Rudarsko himno. Tovariš Franc Planko je v svojih uvodnih besedah med drugim dejal naslednje: »Največja zgodovinska pridobitev delavskega razreda Jugoslavije se je manifestirala že na prvem kongresu delavskih svetov leta 1957, uspehi 20-letnega delavskega samoupravljanja pri nas pa vodijo vedno več simpatij pred mednarodnim delavskim gibanjem, tako v kapitalističnem svetu, kot tudi v socialističnih deželah. Delavci Jugoslavije smo lahko ponosni, da smo med prvimi borci pri oblikovanju najnaprednejše socialistične demokracije na svetu, o kateri sanjajo vsa zatirana ljudstva v današnjem, sodobnem svetu«.

Slavnostni govor je imel Vili Pukmajster, predsednik izvršilnega

odbora delavskega sveta rudnika Trbovlje ZP. V svojem govoru je orisal pomen izvolitve prvih delavskih svetov v letu 1950, pomen samoupravljanja za razvoj socialistične demokracije v Jugoslaviji, o odpravi centralističnega administrativnega birokratskega sistema, o pospešeni graditvi socializma v naši državi na vse področjih in dejavnostih, o pomembnosti uspešno končanega boja proti Orjuni, skrajnem nezadovoljstvu s protiljudskimi režimi v stari Jugoslaviji in o vzrokih, ki so omogočili razvoj samoupravnega sistema v naši državi. Poseben del svojega govora je posvetil izvolitvi članov v prvi delavski svet rudnika Trbovlje v letu 1950. Sestavljali so ga izvoljeni predstavniki iz obratov takrat samostojnega rudnika Trbovlje. Iz

zahodnega obrata je bilo 12 članov, iz vzhodnega obrata 12, iz elektrotrojnega obrata 2, iz obrata Dobrna 5, iz obrata separacija 4, iz zunanjega obrata 3 in iz uprave rudnika 3. Skupno je bilo izvoljenih 41 članov. Vsi predlagani kandidati so bili tudi izvoljeni. Orisal je tudi uspehe, ki jih je doseglo podjetje kot rudnik rjavega premoga Trbovlje-Hrastnik in nato Završki premogovniki. V letu 1950 je znašala proizvodnja na jamskih obratih v Trbovljah pri 1585 zaposlenih 657.370 ton, medtem ko je v letu 1969 znašala proizvodnja na jamskem obratu Trbovlje pri zaposlenih 587.090 ton. Storitve so se glede na te uspehe zelo dvignile. V letu 1950 so znašale storitve v pripravi na premožu 2,13, odkopne 4,56, jamske pa 1,62 ton/delavnik. V letu 1969 pa so bile dosežene naslednje storitve: v pripravi na premožu 8,37, indeks 183,55, jamske storitve 3,78 ton/delavnik, indeks 233,33. V navedenem razdobju je bilo zgrajenih ali odkupljenih 654 novih stanovanj, medtem ko je bilo 216 stanovanj porušenih, ker niso ustrezala pogojem za bivanje ali pa so jim morali porušiti zaradi novih gradenj in urbanističnega urejanja mesta.

Precejšnji uspehi so bili doseženi tudi pri organiziranju oddiha oziroma rekreacije članov delovne skupnosti, najsibo z gradnjo novih počitniških domov, kar tudi z organizacijo raznih rekreativnih aktiv.

Med slavnostnim govorom je tričlanska delegacija odnesla iz dvorane lovorjev venec in ga položila na spomenik padlih v boju z Orjuno v letu 1924.

Vili Kovač, predsednik sveta delovne enote uprave ZP-T je v imenu samoupravnih organov in delovnih

Leopold Petrič se je v imenu članov prvega delavskega sveta rudnika Trbovlje iz leta 1950 zahvalil za povabilo in spominska darila.

Foto: Trbovlje

enot ZP s področja Trbovelj, prebral pozdravno pismo predsedniku republike maršalu Josipu Brozu Titu.

Franc Planko je spregovoril članom prvega delavskega sveta rudnika Trbovlje iz leta 1950 in jim izročil spominska darila. Vsi jubilanti so prejeli v spomin miniaturno rudarsko svetilko z vgraviranim imenom in letnicami 1950-1970. V imenu jubilarov se je za pozdrave in darila zahvalil Leopold Petrič.

Pevski zbor Zarja je zapel pesem Vzbujenje duhov, nato pa še s sodelovanjem godbe Slava delu. Spregovoril je gl. direktor Zasavskih premogovnikov — Trbovlje Albert Ivančič, dipl. inž. rud. V svojem govoru je orisal pomen dela samoupravljalcev pri razvoju podjetja, o naraščanju vloge druge industrije v Trbovljah, o zaostajanju v pogledu modernizacije v premogovništvu, o dveh integracijah Zasavskih rudnikov, ki sta bili izvedeni v 20. letih, o nadaljnji modernizaciji podjetja, ki bo morala teme-

Udeleženci proslave ob 20-letnici samoupravljanja delovnih enot ZP iz Trbovelj, v delavskem domu Trbovlje, dne 28. 2. 1970. Na proslavi sta sodelovala delavska godba Trbovlje in moški pevski zbor Zarja.

Foto: Trbovlje

Turistično zastopstvo rudarjev ZP je s proslave 20-letnice samoupravljanja v Trbovljah odneslo lovorjev venec k spominskemu obeležju padlim v boju z Orjuno.

Foto: Trbovlje

ljiti na povečevanju storilnosti, ne pa toliko na povečevanju proizvodnje, o pomembnosti samoupravnega odnosa in odgovornosti do dela, vključevanju čimvečjega števila zaposlenih v samoupravne odnose, na koncu pa je čestital in dal priznanje vsem prvim članom delavskega sveta, ki so postavili temelje današnji stopnji samoupravljanja, kakor tudi vsem tistim, ki so v 20-letih delali v teh organih in tistim, ki so dajali pobudo in omogočali razvoj. Izrekel je najboljše želje za uspešnost dela sedanjih in bodočih članov delavskih svetov v celotnem podjetju.

Franc Planko je z nekaj besedami zaključil slavnostno zasedanje in se zahvalil za udeležbo. Vse navzoče je povabil na tovariški razgovor. Pevski zbor Zarja je zapel ob spremljavi delavske godbe Rudarsko zastavo.

Slavnostno zasedanje je trajalo od 16. do 18. ure, tovariški razgovor pa do približno 20. ure.

T. L.

Slavnostno zasedanje DS rudnika Zagorje

V gledališki dvorani delavskega doma v Zagorju je bilo 10. marca 1970 slavnostno zasedanje delavskega sveta rudnika Zagorje ZP. Namenjeno je bilo proslavi 20-letnice, odkar je bil izvoljen prvi delavski svet takrat samostojnega rudnika Zagorje v letu 1950.

Proslave se je udeležilo skupno 138 članov delovne skupnosti in gostov. Med povabljenimi gosti so bili tovariši: Miha Marinko, član sveta federacije, Brane Vipotnik, predsednik skupščine občine Zagorje,

Miloš Prosenc, sekretar občinske konference ZK Zagorje, Vinko Kramar, predsednik občinske konference SZDL Zagorje, nato pa še tovariši Albert Ivančič, dipl. inž. rud., glavni direktor ZP, Franc Zdovc, predsednik upravnega odbora ZP, Jože Zorčič, pomočnik glavnega direktorja ZP, Ludvik Zalokar, sekretar konference ZK pri ZP, Marko Podkoritnik, predsednik sindikalne podružnice rudnika Hrastnik, Cveto Majdič, dipl. inž. rud., direktor rudnika Trbovlje, Ivan Petrov,

dipl. inž. rud., direktor rudnika Hrastnik, Rado Ozbič, dipl. inž. rud., glavni inženir rudnika Zagorje, Franc Mlinar, dipl. inž. rud., obratovodja obrata Kotredež rudnika Zagorje in drugi. Navzočih je bilo tudi 30 članov prvega delavskega sveta in upravnega odbora rudnika Zagorje iz leta 1950.

Pred pričetkom slavnostnega zasedanja je delavska godba Zagorje izvajala koračnice, nato pa se je proslava začela z nastopom pevskega zbora Loški glas, ko je zapel Internacionalo. V delovnem predsedstvu so bili tovariši Lado Jager,

Proslava ob 20-letnici samoupravljanja na rudniku Zagorje ZP, dne 10. 3. 1970 v delavskem domu v Zagorju — delovno predsedstvo.

Člani prvega delavskega sveta na rudniku Zagorje v letu 1950

Franc Tomažič, Tomo Govejšek, Ivan Zorko in Ivan Vresk. Slavno-stno zasedanje oziroma proslavo je pričel predsednik delavskega sveta rudnika Zagorje ZP tovariš Lado Jager. Orisal je pomen tega jubileja, ko so bili izvoljeni prvi člani v prvi delavski svet pri sindikalni podružnici rudnika Zagorje. Med govorom so počastili spomin smrtno ponesrečenih rudarjev z enominutnim molkom, nato pa so položili svež venec predstavniki kolektiva na skupno grobišče na pokopališču. Loški glas je zapel še pesmi: Delavski pozdrav in Vzbujenje duhov. Tovariš Lado Jager je v imenu samoupravnih organov rudnika Zagorje ZP razdelil spominska darila vsem še živečim članom prvega delavskega sveta rudnika Zagorje. Vsak je prejel v spomin miniaturno rudarsko svetilko. Za prejeta darila in povabila se je zahvalil prvi predsednik delavskega sveta tovariš Franc Tomažič, nato pa je govoril še glavni direktor ZP-T inženir Albert Ivančič. V svojem govoru je orisal pomen izvolitve samoupravnih organov pred 20-letji, o napredku, ki ga je dosegel rudnik Zagorje v tem razdobju in od tistega časa dalje, ko je začel z izkopavanjem premoga. Posebej je orisal delo kolektiva rudnika Zagorje v času od 1. 1. 1968 dalje, ko se je leta integriral z rudnikoma Hrastnik in Trbovlje. Dejal je, da nobene sanacije in pripravljanje jamskih objektov ni mogoče izvesti preko noči, ker običajno traja izgradnja teh objektov več let. Zeljni pa smo vsi, da bi čimprej dosegli kar najboljše rezultate, pri čemer pa moramo imeti vedno pred očmi ne le ozke interese posameznih enot, pač pa predvsem podjetje kot celoto. Posebej je poudaril vlogo samoupravljalcev in organov samoupravljanja. Dejal je, da se na prvi pogled mogoče zdi, da pristojnost samoupravnih organov v enotah integriranega podjetja ni tolikšna, da bi bila za delo teh organov dovolj vzpodbudna, pač pa kaže, da nadaljnja decentralizacija pristojnosti, ki jo želimo izvesti v določeni meri in organizacija celotnega samoupravljanja v podjetju, terja večjo udeležbo članov delovne skupnosti pri odločanju. S tem stopamo v obdobje nadaljnjega utrjevanja samoupravnih zavesti pri občanih oziroma članih delovne skupnosti. Na koncu svojega govora je čestital celotnemu kolektivu rudnika Zagorje, prvim članom delavskega sveta iz leta 1950 in vsem, ki so dali pobudo in omogočili njegov razvoj. Izrekel je najboljše želje za uspeš-

Zagorski pevci so sodelovali na proslavi 20-letnice samoupravljanja dne 10. 3. 1970 v delavskem domu v Zagorju.

nost dela sedanjega delavskega sveta, kakor tudi bodočih delavskih svetov rudnika Zagorje ZP, tako v okviru svoje enote, kakor tudi v okviru celotnega podjetja.

Tovariš Tone Šum, sekretar aktivna ZK rudnika Zagorje ZP, je predlagal in prebral pozdravno brzojavko predsedniku republike tovarišu Titu. Potem je tovariš Lado Jager zaključil slavnostno zasedanje oziroma proslavo, vse pa je povabil na tovariški razgovor v stekleno dvorano delavskega doma.

T. L.

Glavni direktor Zasavskih premogovnikov — Trbovlje, Albert Ivančič, dipl. inž. rud., je govoril na proslavi 20-letnice samoupravljanja na rudniku Zagorje ZP, dne 10. 3. 1970.

ODPRTO PISMO

Tovariš Feri Žerdin
novinar, Ljubljana

ZADEVA: Vaš članek v »TT« od 26. 3. 1970 — k nesreči v Brezi »V Brezi le desetina našega davka smrti«.

Opozorjen, sem Vaš članek v TT prečital, a moram takoj reči, da Vam je lahko žal, ker ni bil pred objavo strokovno pregledan. Le kdo Vam je natvezil domnevo, da je do eksplozije v rudniku Breza prišlo zaradi trčenja metana z zrakom? Zelo malo verujem navedbi, da so predstavniki slovenskih premogovnikov nagovarjali inšpekcijske organe, naj jim v metanskih jamah dovolijo delo z odprtimi, nezavarovanimi elektromotorji.

Premogovnik z metanom (brez metana jih je zelo malo) res ni tovarna čokolade! Uglednemu profesorju dam kar prav. Ali niste morda sami krivi, če Vas je odslovil? Nesreče v rudarstvu vplivajo na večji odstotek ponesrečenih na 1000 zaposlenih v državi, vendar bi bilo zanimivo vedeti, kako velik je ta vpliv. 500 smrtnih nesreč na leto pri delu, ali 10 Brez, imamo v Jugoslaviji. Koliko Brez pa predstavljajo na leto mrtvi v cestnem prometu? V to se manj poglobljajo, tudi Vi ne. Menda imamo samo v Sloveniji na cestah letno kar 7 Brez! Zakaj ob tolikih prometnih nesrečah ne prepovedo cestnega prometa, bi Vas jaz lahko vprašal. Bosanski sindikati in novinarji kar naj zapro vse metanske premogovnike, bo vsaj s prizorišča odstranjen zelo kričeči problem, da premogar-rudar uživa čast biti na 17. mestu (kot stroka) v državi po osebnem dohodku (vključno Veleenje), po nevarnosti in teži dela pa spada v eno prvih kategorij! Direktor

rudnika Kakanj je pred kratkim povedal, da njegov brat, ki je VK delavec v TE v Čatičih, prejema večji osebni dohodek od njege. Pa si predstavljajte odgovornost direktorja enega naših največjih in najbolj nevarnih premogovnikov z letno proizvodnjo preko 1 milijon ton premoga in jo primerjajte z odgovornostjo njegovega brata! Ali je prav, da je v TE Čatiči lani znašal osebni dohodek preko 1.500,00 din/mesec, na rudniku zraven nje, v Kaknju pa komaj 700,00 din/mesec? Ali se Vam ne zdi, da je to vnebovpijoča socialna diferenciacija? Ali je tolika razlika v vrednotenju dela dostojna socialistične družbe?

V letu 1967 je francoska država dala svojim rudarskim bazenom 1.144.055.000.— Nfrs., ali 23,2 Nfrs na tono premoga subvencij. Tudi Nemci dotirajo premog, pa Čehi, Rusi in Poljaki na svoj način, kjer je rudar najbolje plačani delavec. Vidite tako delijo drugod. V USA je pa narava sama dala pogoje za doseganje fantastičnih učinkov in s tem tudi zaslužkov.

Premog je domača energetska surovina in bo to ostala tako dolgo, dokler ne bo zagotovila, da imamo doma dovolj nuklearnih surovin. Zaenkrat pa tega vsaj po moji skromni informiranosti nimamo. Pasivna plačilna bilanca v zunanji trgovini, kakor tudi strateški oziri narekujejo naši državi enako kakor Nemčiji in Franciji obvezo, da kljub nevarnemu delu v jamah in razmeroma visokim proizvodnim stroškom, obdrži določeno višino proizvodnih kapacitet v premogovnikih »za vsak slučaj« (spremenjenju zunanje-politični odnosi, blokada, vojna itd.). Čudim se, da pri nas nobeden nikoli ne piše ali go-

vori o tej potrebi. Skoraj bi človek dobil vtis da imajo svetovni naftni koncerni določen vpliv tudi na našo energetske politiko.

Ni višek obrambne tehnike proti plinom v samoreševalcih (ki takrat, ko zmanjka kisika v atmosferi opravljajo slabe usluge rudarjem), pač pa v aparatih, ki ob pojavih določenega obsega koncentracije plina samodejno izklopljajo električni tok in ki javljajo vse pojave v zvezi s plini v kontrolne postaje na površini. Tudi ob CH₄ se da varno delati, toda rudarji morajo biti za delo stimulirani. Rudarstvo pa mora razpolagati z inteligentnimi, sposobnimi in zanesljivimi ljudmi, ki naj rokujejo z varnostno tehniko, katera je tu. Seveda ob nizkih osebnih dohodkih, odliva prvenstveno sposobnih ljudi ni mogoče zavreti. Danes mladi, sposobni rudarski strokovnjaki raje gredo za politične delavce, k diplomaciji, za programerje električnih računalnih strojev, avtomobilska predstavnštva, v avtomobilske in druge tovarne, na občine, v inženiring firme itd. To so pametni ljudje, ki so uvideli, da jim bo premogarstvo rezalo pretanek kos kruha. Rudarstvu ostajajo zvesti predvsem starejši kadri pa oni, ki so iz kateregakoli vzroka vezani na svoj kraj in pa seveda tudi oni, manj podjetni in manj pametni. Tako stihinja slabi kvaliteto rudarskih kadrov in se javlja problem, če bomo v stanju v bodoče proizvodjati zadostne količine premoga, katerega boste prav gotovo še zelo potrebovali. Če je v letih obnove po vojni bil rudar tisti, na katerega so apelirali, naj še in še gara in daje skupnosti prepotrebni premog, je danes s svojimi nizkimi prejemki, za ostalo tehniko in nizko akumula-

tivnostjo vsem trn v peti in malone napoti. Ni to hvaležnost generacije do onih rudarjev, ki so se bili z okupatorjem, po vojni pa se v jamah brez predaha izčrpavali, da so se lahko vrtela kolesa v tovarnah in da ste se meščani lahko pozimi grel.

Glejte, s take strani obravnava problematika premogarstva je boljši način pristopa k razumevanju težkih razmer v panogi, da ne govorim o cenah premoga preje ali sedaj ter o cenah izven naših meja. Tak pristop k stvari bi bil nam rudarjem ljubši. Vaš način pisanja pa smrdi po želji za senzacionalizacijo in imam vtis, da jezni, ker ste dobili premalo izjav (ki bi bile vse preuranjene) od strokovnih ljudi v Ljubljani, en general obtožuje vsa odvodstva rudnikov. Moram pa vas opozoriti na dejstvo, da naši jamski obratovodje s staleži zaposlenih v jamah po 700 in več delavcev, ne zaslužijo več kakor poslovođe v trboveljskih trgovinah. Torej so dokaj sproletarizirani, zato tudi ne pripadajo neko od ljudstva odmaknjeni višji kasti.

Saj ste v »Ilustrovani politiki« gotovo čitali o Trbovljah — jugoslovanskem »Hollywoodu« in poštenu zaključek reportaže o žalostnih trboveljskih rudarjih?

Nesreča v Brezi je nas rudarje, ki mnogo držimo na tovarištvo, zelo prizadela. Lahko mi verjamete, da sem skoro osebno prizadet, tako kakor pred 5 leti, ko je bila nesreča v Kaknju. Vzroke teh nesreč pa je treba iskati zelo globoko, morda v vsem našem sistemu, ki premogarstvu (ki ni tovarna) ni prilagojen.

Premogarstvo ni akumulativna panoga, premog pa je le še marsikod potreben. Porabljen v električnih centralah in v industriji soustvarja visokovredne proizvode. Zato smo nekoč imeli v Zasavju v sklopu rudnikov, torej v sklopu enega podjetja, še apnenice, cementarno, centralne delavnice (sedaj strojna tovarna), termoelektrarno. Novi čas je rudnikom odvzel to, kar je bilo nekoč ustvarjeno z viškom dela rudarjev. Mnogi smo neradi gledali, ko so sledeč »liniji« že leta 1945 in pozneje rudnikom odcepljali ren-

tabilne obrate stranskih dejavnosti. Atomizacija je rodila številna podjetja, ki pa so sedaj vsa bolj donosna od premogovnikov. Danes, ko je bolj v čislh parola integracije, se z revnimi rudarji pač nihče ne želi združevati, kar je razumljivo.

Znova iščemo načine, kako bi v sklopu našega rudarskega podjetja organizirali obrate donosnejših dejavnosti. Take potrebe imajo tudi v Kreki, Banovičih, Kaknju in drugod. Želijo graditi žveplarno, cementarno, razne tovarne in celo rudnik živega srebra (pa ne zaradi CH_4 — panogi 112 ostajajo zvesti, seveda ob prilagajanju potrebam tržišča).

Želel sem vani prikazati nekaj problemov, v katere se kot novinar lahko poglobite. Če boste o njih pisali objektivno, boste zagotovo uspešni in boste nam rudarjem bolj v korist. Tudi vi nam lahko naredite uslugo kljub temu, da vaš zadnji članek ne ocenjujemo kot dobrega.

Srečno!

I. P., dipl. inž. rud.

Rudarji in pevska kultura

O pričetkih organiziranega kulturnega življenja v Trbovljah nimamo dokumentiranih podatkov. Vse do sedaj zapisano temelji največ na pripovedovanju, natančnejšemu raziskovanju se menda doslej še ni nihče posvetil ali pa so dokumenti o teh začetkih nedosegljivi.

Zanimalo me je, v kolikšni meri bi lahko povezali rudarjenje s kulturnim življenjem od vsega začetka.

Da je človek v Trbovljah — tako kot povsod po svetu — prepeval odkar tu živi, je jasno. Z organiziranim petjem, to se pravi, z ustanavljanjem prvih pevske in godbenih društev, pa so naši predniki pričeli pred okoli sto leti. Če so podatki, ki so mi bili dosegljivi resnični, bomo v letu 1972 lahko praznovali 100-letnico ustanovitve prvega pevskega zbora v Trbovljah. Po vsej verjetnosti so namreč leta 1872 ustanovili restavraciji »Trifailer Männergesangsverein«. Nemci, ki so prišli z Dunaja in prevzeli vodstvo Trboveljske premogokopne družbe oziroma bivšega Vodenkega rudnika, so organizirali pevske zbor po vseh predpisih in navadah, kakršne veljajo še danes. Domnevamo lahko, da se je domače kulturno življenje močno razmahnilo, ko je v juliju 1883 prišel iz Hrastnika Martin Terpotitz in bil imenovan za ravnatelja rudnika v Trbovljah. Terpotitz je bil rojen rudar in je kaj hitro spoznal, kaj manjka njegovim ljudem. V vodstvo zbora je vključil nekatere rud-

niške uslužbenke. Imel sem priliko prelistati spominsko knjigo inž. Filipa Krasnika, v kateri je zabeleženo, da je bil v letu 1894 na čelu pevskega zbora »Männergesangsverein« odbor, ki so ga sestavljali Avgust Harden, šihmajster — kot predsednik, tajnik je bil učitelj Emil Volc, blagajnik pa inž. Filip Krasnik. Ta je bila nedvomno prva organizirana pevska skupina v Trbovljah. Žal pa so pevci v tem združenju kmalu prišli popolnoma na nemško stran.

Da bi paraliziral delovanje nemško usmerjenega pevskega zbora, je leta 1895 ustanovil v zgornjih Trbovljah kaplan Pankracij Gregorc pevske zbor, v katerega je pridobil okoli 20 pevcev in pevk. Najbrž je kaplana k temu v neki meri opogumil tedanji župnik Peter Erjavec, ki je bil odkrit nasprotnik črno-zlatih zastav habsburške dinastije. Gregorčev pevske zbor lahko smatramo kot prvi mešani pevske zbor v Trbovljah. Organizatorju zbora Gregorcju je kot pevovodja pomagal organizist Miha Ličar, ki je prišel v Trbovlje iz Sv. Jederti. Sprva je bil to cerkveni pevske zbor, kasneje pa, ko je uporabljal za prve nastope večjo gostinsko sobo z malim odrom pri Špancu, je pel tudi pesmi iz Mohorjeve pesmarice, v kateri so bile natisnjene narodne in umetne pesmi takratnih skladateljev Volariča Sattnerja in Nedveda.

Pomen tega pevskega zbora je predvsem v tem, da je prepeval

slovenske narodne in domoljubne pesmi in prčel dramiti narodno zavest, katere slovenski pevci v »Männergesangsverein« do takrat niso poznali. Oskar Moll, ki je v tem zboru pel alt kot mlad fant, mi je nekoč povedal o tem takole: »Če takrat še mi ne bi slovensko peli, bi slovenska pesem in beseda v Trbovljah popolnoma zamrla«. Zbor si je nadel ime »Zvon«, s katerim so najbrž organizatorji tudi simbolično želeli povedati, kakšen je namen in cilj tega zbora. Verjetno je prav zaradi tega postal pritisk nemške rudniške gosposke prehud in je zbor po štirih letih prenehal popevati, točneje, za nekaj časa je prekinil s delom. Ime »Zvon« ni šlo v pozabo. Tudi za to je imel posredno zaslugo pevske zbor, ki je v letu 1897 povabil k sodelovanju na koncertu v gostilni »pri Vovku« (Špančeva gostilna) po Zasavju znani Bartolov tamburaški orkester. Po zgledu tega ansambla je trgovec Jože Moll, Oskarjev oče, ki je pričel tudi sistematično študirati glasbo, ustanovil prvi tamburaški orkester, ki je prevzel ime »Zvon«. Slovenskih skladb niso igrali, ker jih ni bilo, toda na vsakem nastopu je na berdi visela slovenska zastavica. Vadili so najprej pri Goropevški. Pomembno pa je leto 1897, ko se je orkester preselil k Pravdiču, leta 1906 pa k Počivavški. Ta selitev je privabila najprej nižje rudniške uradnike, za njimi pa še rudarje in učiteljstvo.

V letu 1906, ko je navdušenje za tamburaški orkester upadlo, je Mollu in Počivavšku zopet uspelo zbrati moški pevski zbor, ki so ga v glavnem sestavljali delavci. Sodelovalo je le nekaj čiteljev, ki so bili prijatelji učitelja Molla. Vodstvo zbora je prevzel Oskar Moll in ostal na čelu zbora vse do leta 1939. Po prvi svetovni vojni so pritegnili k petju tudi ženske glasove in je tako »Zvon« ostal mešani pevski zbor vse do druge svetovne vojne.

Vzporedno z »Zvonom«, ki je kasneje prenesel svoj sedež v Sokolski dom in se je tudi politično obarval v desničarski smeri, je v centru proletariata nastajal nov pevski zbor. Leta 1909 so se rudarji iz vseh treh zasavskih revirjev s svojimi dobami udeležili zleta v Ljubljani. Tu so nastopili med drugimi tudi pevci ljubljanske »Vzajemnosti«. Njihovo petje je rudarje prišlo, zaželeli so si enak pevski zbor tudi doma. Po nekih informacijah sta bila neposredna pobudnika za ustanovitev »Vzajemnosti« v delavskem domu funkcionarja socialistične strokovne organizacije Ivan Tržan in Jakob Klenovšek. Za vodstvo zbora so povabili iz Ljubljane Pavla Baloha, absolutnega regensburškega konzervatorija. Zbor je štel okoli 40 mladih delavcev — rudarjev. Baloh je izmenoma vodil »Vzajemnost« v Trbovljah in Hrastniku, zato so bile vaje zbora vsako drugo nedeljo. Prve pesmi, ki jih je »Vzajemnost« obvladala, sta bili »Hajd socialisti« in »Marseljeza«. Pozneje so segali tudi po narodni in umetni pesmi. V letu 1912 se je trboveljska »Vzajemnost« predstavila izven domačega kraja na delavski prireditvi v Štorah, istega dne so zapeli Celjanom v narodnem domu. Poleg delavskih pesmi so Celjane osvojili predvsem z Volaričevo »Lahko noč, ljubko dekle«.

S pričetkom prve svetovne vojne je glasbeno življenje in s tem tudi petje, prenehalo.

Takoj leta 1918 je »Vzajemnost« ponovno prepevala in se leta 1919 vključila v »Svobodo«. Zaradi spora, do katerega je prišlo med levim in desnim krilom v socialističnih vrstah, je delo zbora leta 1922 začasno prenehalo. Deset let kasneje, leta 1932, je zbor obnovil učitelj Avgust Šuligoj, kateremu pa režim ni odobral sodelovanje z delavci in je moral vodstvo zbora oddati Beltramu iz Hrastnika.

Po letu 1935, ko je bila po zletu v Celju »Svoboda« prepovedana, se je pevski odsek spet preimenoval v »Vzajemnost« in je svoje delo razširil na mešani zbor. V tej obliki je prepeval do druge svetovne vojne.

Oba pevska zbora, o katerih je bilo govora, sta bila kljub temu, da je bilo na primer v »Zvonu« tudi precej delavcev, vendarle politično obarvana. To nedvomno dokazuje že dejstvo, da je »Zvon« izbral za svoj sedež Sokolski dom, »Vzajemnost« oziroma »Svoboda« pa delavski dom. Mimo obeh zborov pa se je v letu 1931 porajal moški pevski zbor, ki se ni oziral ne na levo, ne na desno. Člani tega zbora so se združili v pevsko telo le zato, ker jih je pritegnila v organiziran korpus izključno ljubezen do petja.

V rudniški kantini na Dobrni so se v prostem času ob kozarcu pijače sestajali rudarji, ki so včasih zapeli kakšno narodno pesem. V rudniku zaposleni strojnik Rotar Jože je poslušal mlade rudarje. Sicer je igral in podučeval violino, na željo teh priložnostnih pevcev pa je pristal, da postane njihov vodja. Rotar Jože sam pravi, da je do ustanovitve zbora prišlo bolj slučajno, kot namerno. Učil je mlade fante, da bi lahko ob raznih prilikah zapeli nekaj primernih pesmi.

Te prve vaje so poslušali tudi

gostje v kantini in nekateri med njim so se priključili. Ustanovni občni zbor pevskega zbora, ki si je prisvojil ime »Zarja«, je bil 8. decembra 1931. Po šestmesečnih vajah je prvič nastopil. Po tem nastopu so se »pevcem iz španske vasi«, kot so jih ljudje imenovali, pridružili novi pevci. S popolnim koncertom so februarja 1932 nastopili v društvenem domu, torej v domu, ki je bil sedež takratnih klerikalnih organizacij, ker niti v delavskem domu socialistov, niti v sokolskem domu nacionalistov niso dobili na razpolago dvorane. Poslušalci so jih z navdušenjem pozdravili in tudi kritika je bila povoljna.

Kantina za vaje ni bila primerena, zato so se odselili najprej k »Lesjaku« in nato k »Šulnu«, kjer so dobili na razpolago večje gostinske sobe. Zbor je takrat vodil že novi pevovodja Dolničar Rudi. Ta ga je s svojo sposobnostjo uvrstil med kvalitetne amaterske pevske zборе v Sloveniji.

Navedel sem le tri pomembnejše pevske zборе odraslih pevcev, ki so v začetku našega stoletja orali ledino v kulturnem življenju. Njihovo delo daje delno odgovor na vprašanje, ki sem ga omenil v začetku. Tako na pričetek kot nadaljnje delo pevskih zborov v Trbovljah, je rudarjenje odločilno vplivalo, čeprav v dveh smereh. Po eni strani je takratna uprava rudnika Trbovlje želela takšne skupine, ki bi delovale v zavajanju ljudi z duševno hrano, ki je namenjena dvem različnim slojem, po drugi strani pa so delovni ljudje organizirali protiutež tem nameram in vzgajali trboveljski proletarijat v prepričanju, da tudi njemu pripada prostor pod soncem.

Ena in druga smer sta prispevali k temu, da so se osnovala kulturniške skupine, ki so se sčasoma spontano stapljale v eno.

Jože Skrinar

Organizacija glavnega transporta v premogovnikih Posarja

Koncern »SAARBERGWERKE AG« je eno največjih energetskega podjetja v ZR Nemčiji. Koncem leta 1968 je bilo v tem podjetju zaposlenih 29.130 delavcev in uslužbencev. V tem letu je imelo podjetje 850 milijonov DM (1,140 milijonov N din) bruto produkta. Obsega več rudnikov črnega premoga in sicer: Reden, Göttelbarn, Camphausen, Luisenthal, Warndt in Ensдорf.

Premogovno področje se razprostira v dolžini 45 km in širini 20 km. Poleg črnega premoga, proizvaja podjetje v svojih obratih še električno energijo, koks, pline in razne kemične produkte.

Jamski obrati obsegajo 65 dnevni jaškov in mrežo podzemnih prog v dolžini okrog 600 km.

Proizvodnja je v letu 1968 znašala 11.260.000 ton črnega premoga. V jami je bilo zaposlenih 16.700 rudarjev. Dosežena jamska storitev je znašala 3,2 ton/delavnik. Debelina premogovega sloja znaša povprečno 2 m, petina je jalovinskih vložkov. Odkopavanje se vrši v povprečni globini 530 m. Pridobivanje premoga je mehanizirano. 90 % premoga dobijo iz širokočelnih odkopov s popolno mehaniziranim pridobivanjem in hidravlično podgradnjo. Na odkopih uporabljajo kombinirano valjčne zarezovalne dobi-

valne stroje in skobljice, ki pa imajo nalogo čistiti prostor pred strojem in nakladati premog na troveržne transporterje.

Najboljše storitve so dosegli v jami Ensдорf in sicer 4,5 ton/delavnik, kar jih uvršča med najbolj produktivne jame v EVROPI.

Cilj podjetja je povezava vseh jam z zvezno progo na osnovnem horizontu. V ta namen so že zgradili podzemsko zvezo med jamo Camphausen in separacijo v Luisenthalu. Najnovejša vravno-gumitračna transportna naprava (Cable-Belt-Förderer) dolžine 5620 m, z višinsko razliko 733 m, enkrat lomljeno progo in z enim samim pogonom, ka-

terega poganjata 2 električna motorja z močjo po 800 kW, transportira premog po tej podzemski zvezi. Zmogljivost naprave je 500 ton premoga v eni uri. Sedaj razširjajo to podzemno mrežo do vseh rudni-

ne na progove s podložnimi ploščami in vijaki. Tračnikov ne uporabljajo več. Kretnice so avtomatizirane z elektro-magnetnimi napravami in jih motoristi iz lokomotive med vožnjo preokrenejo za vožnjo

čico za vožnjo naprej, nazaj in za zaviranje. Aku in trolley lokomotive bodo v kratkem izločili iz prometa.

Dispečerske postaje se nahajajo v bližini jaškov. Dispečer uporablja sporazumevanje z motoristi trolleyfonijo.

Spremljevalcev vlakov nimajo. Eventualna iztirjenja lokomotiv ali vozičkov rešuje ekipa dveh dežurnih motoristov, ki imata svoje mesto pri dispečerju.

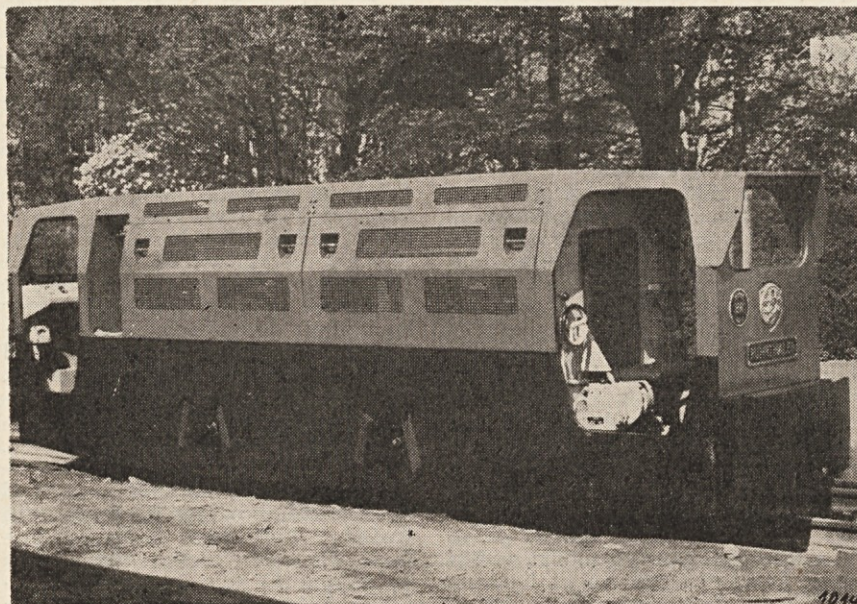
Popravila lokomotiv, vozičkov in gumi transporterjev opravlja specializirane delavnice in tovarne, vse pa so na območju rudnikov Saarbergwerke.

V nekaterih jamah imajo naprave za mehanično čiščenje vozičkov. Naprava ima hidravlični pogon preko dveh cilindrov. Napravo sproži svetlobni žarek le v primeru, ko vsebuje voziček več kot 1/4 ostanka.

Pokvarjene naprave oddajo najprej v centralno skladišče, ki ima na zalogi vse rezervne dele, od najmanjšega žebila do največjega stroja. Tu dobijo rezervno ali pa novo napravo in jo gradijo namesto pokvarjene. To pošljejo iz skladišča v omenjene delavnice ali tovarne.

Vsak rudnik plačuje za vgrajene naprave najemnino centralni službi. V primeru, ko pokvarjeno ali pa odslužno napravo odda v centralno skladišče, mu ni treba več plačevati najemnine. S tem je bil odpravljen nered v jamskih progah in na rudniških prostorih. Tak režim bi bilo dobro uvesti tudi pri nas.

Zdravko Švajger, dipl. inž. rud.

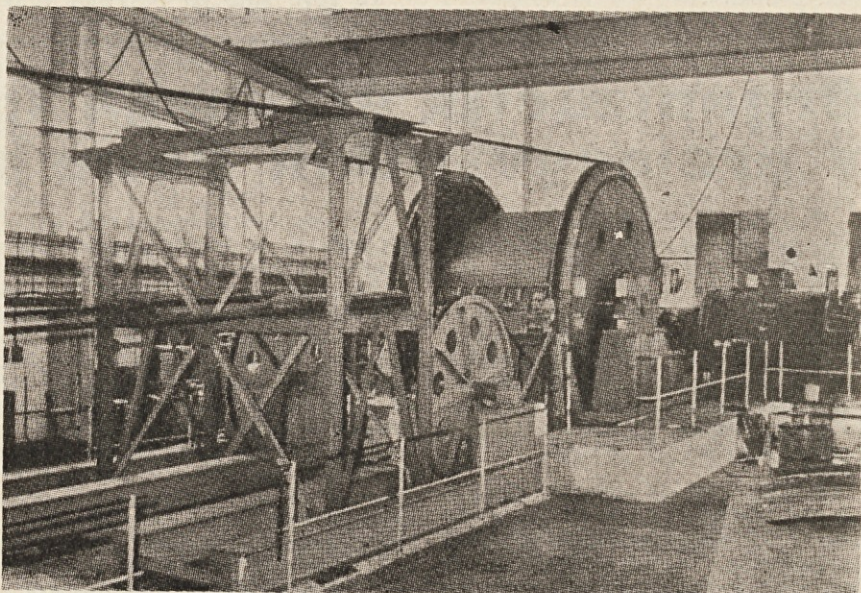
Diesel lokomotiva G 150 HVE

kov. Prevoze po glavnih izvoznih progah, kjer še vozijo z lokomotivami in vozički, intenzivno nadomeščajo z gumi transportnimi napravami.

V jami Enseldorf imajo organiziran transport premoga iz odkopa z gumi trakom 800 mm, v dolžini 1.200 m (en pogon) do glavnega zbiralnega traku 1.200 mm, ki je vgrajen v nadkropu, dolžine 500 m, z nagibom 18°. Ta ima 4 pogone po 110 kW na enem mestu, malo pod vrhom nadkopa. Na presipu tega transporterja nakladajo premog v vozičke z vsebino 2500 l. Vlak polnih vozičkov pelje lokomotiva 16 ton, na vozno žico, do jaška »Duhamel«, ki je oddaljen 3 km. V jami Camphausen imajo glavni prevoz na 7. horizontu v globini 720 m. Prevoz od polnišča poteka z vozički »Granby-Wagen«, vsebine 4000 l. Polnjenje vozičkov poteka direktno z gumi trakom. Vlak polnih vozičkov odpelje proti jašku, kjer je izstresališče. V progi je montirana naprava, ki zaboj na vozičku nagne, stranica se odpre in vsebina se strese v bunker. Vlaka ne razpenjajo, ampak pelje le-ta počasi mimo izstresalne naprave. Za vožnjo uporabljajo aku-lokomotive 20 ton in lokomotive G 150 HVE na hidravlični pogon. Iz bunkerja odvažajo premog s skipom po jašku na višje obzorje. Za prevoz z vlakom po glavnih izvoznih progah, imajo tire širine 665 mm in tračnice 25-30 kg/m (kar ustreza našim 12 cm). Tračnice so pritrje-

v željeno smer. Jamske vozičke imajo različne: 1000 l, 2000 l, 2500 l, 3000 l in 4000 l. Večinoma so opremljeni z odbijači, ki imajo vložke iz Vulkolana. To je gumi plastična masa, ki amortizira udarce pri nabijanju vozičkov. Pri 3000 l vozičkih uporabljajo polavtomatske sklopke (Halbstrick-Kupplung). Ti vozički ne potrebujejo odbijačev.

Kot vlečno silo uporabljajo največ lokomotive G 150 HVE z diesel motorjem in hidravličnim gonilom. Ta lokomotiva ima le eno ro-

Naprave za poganjanje Gable-Belt

Zakaj je potrebna adaptacija zgradbe Trg revolucije 14?

Na dvoriščnem prostoru za upravnim poslojem Zasavskih premogovnikov-Trbovlje stoji manjša podolgovata zgradba. Pritisnjena je v vzhodno pobočje pod rudniško opekarno tako, da je z vzhodne strani, na kateri grade dve stolpnici pritlična, z zahodne strani pa enonadstropna stavba. V spodnji etaži, ki je pravzaprav klet tega dvoriščnega objekta, so garaže in arhivski prostori podjetja. V zgornji etaži so bila zadnji čas stanovanja, vendar dokazuje tloris objekta, da je bil njegov prvotni namen služiti pisarniškim potrebam.

V načrtu koriščenja sredstev amortizacijskega sklada podjetja za letošnje leto, so rezervirana sredstva za adaptacijo tega posloja. Po projektu, katerega so izdelali v Investicijskih birojih Trbovlje, je predvideno, da se stavbi dozida eno nadstropje, v objekt pa naj bi se vselili naslednji oddelki tehniškega področja: geološki, razvojni, investicijski in projektivni oddelki, razen tega pa bo v stavbi našla svoj prepotrebni prostor tudi strokovna biblioteka.

Zakaj je potrebna ta adaptacija? Po integraciji rudnika Zagorje z rudnikom Trbovlje-Hrastnik so se združile tudi tehnične službe direk-

cij obeh podjetij. Te so imele pred združitvijo nekoliko različno organizacijsko obliko, vendar so v bistvu služile istemu namenu, t. j. razvoju, projektiranju, organizaciji in izvajanju investicijskih del. Glede na velikost podjetja so bili po integraciji ustanovljeni razvojni, investicijski, geološki in projektivni oddelki, ki skupaj z laboratorijem tvorijo sektor za tehnično pripravo podjetja. Zaradi pomanjkanja prostorov v Trbovljah, je ostal projektivni oddelki v Zagorju, kjer so prostori sicer na razpolago, vendar lokacijsko ne ustrezajo. Po več kot dveh letih integracije se je pokazala potreba, da bi bilo organizacijsko primernejše, če bi bil projektivni oddelki podjetja neposredno pri upravi podjetja. Delo bi bilo lažje in hitrejše, če bi bil ta oddelki neposredno pri operativnem vodstvu tehničnega področja Zasavskih premogovnikov, saj bi v tem primeru odpadla mnoga pota med službenim časom iz Trbovelj v Zagorje ter obratno, projektanti pa bi imeli v Trbovljah mnogo večje možnosti za boljše in česče službene stike z ostalimi oddelki uprave, pa tudi večine rudnikov in drugih enot. Skratka, potrebe službe nujno narekujejo preselitev projektivnega oddelka v Trbovlje.

Geološka služba je sedaj zasilno nastavljena v prehodni sobici k pisarnam službe varstva pri delu. V interesu službe je, da dobi prostor, kjer bodo lahko nemoteno delali.

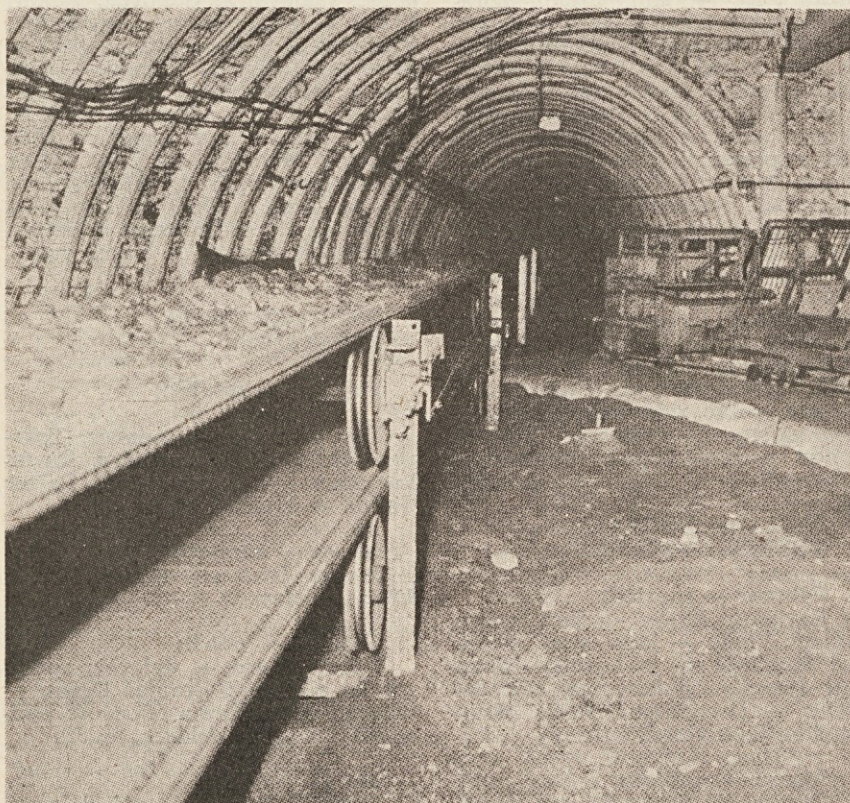
Razvojni in investicijski oddelki sta stisnjena v pritličju upravnega posloja v treh zaporednih sobah. To so zelo frekventirane pisarne in je zaradi tega delo posameznika stalno moteno in prekinjano. To je tudi glavni vzrok, da ni takšnih delovnih uspehov, kakor bi jih od zaposlenih v teh oddelkih sicer morali pričakovati.

Strokovna knjižnica pa sedaj sploh nima svojega prostora. Skrajni čas je, da se enkrat uredi ustrezni prostor za strokovno knjižnico.

Vsi ti razlogi so narekovali načrtovano gradnjo odnosno adaptacijo dvoriščnega posloja pri upravi podjetja. Posloje bo v prvem nadstropju povezano s posebnim pokritim mostnim koridorjem z upravnega zgradbo. Imelo bo torej isti glavni vhod, kar je v mnogih ozi-rih dobra rešitev.

Lahko trdimo, da bo tehnično področje z novo gradnjo mnogo pridobilo, saj mu bo z ustrežnejšo razporeditvijo oddelkov, omogočeno boljše in intenzivnejše delo.

Ivo Pust, dipl. inž. rud.

Transportna naprava Gable-Belt

Gradnja avtomatskega kegljišča v Trbovljah

Predvideno je bilo, da bodo vsa dela na gradnji sodobnega štiristeznega avtomatskega kegljišča v Trbovljah končana letos do 1. maja. Kaže pa, da se bo vse skupaj nekoliko zavleklo. Sicer pa »če smo lahko čakali leta, bomo počakali še nekaj dni«, pravijo trboveljski kegljači. Novo kegljišče, gradi ga domače gradbeno podjetje Zasavje, stoji na prostoru oziroma na temeljih starega enosteznega kegljišča KK Rudar, v okviru športnih objektov športnega društva »Rudar«.

Za gradnjo in opremo štiristeznega avtomatskega kegljišča je bilo potrebno zagotoviti 800.000 din. Glede na pospešena gradbena dela in ker so potrebna finančna sredstva zagotovljena, lahko računamo na to, da bodo trboveljski ljubitelji kegljanja lahko vrgli prve krog- le že junija letos.

J. S.

Kadrovske vesti

DELOVNA ENOTA RUDNIK HRASTNIK

Februar — sprejeti:

Cvet Jože — jamski vozač, Pevec Edi — jamski vozač, Kuček Jože — jamski vozač, Horvat Franc — jamski vozač, Guček Jože — učni kopač.

Marec — sprejeti:

Venger Miha — jamski vozač, Rozman Alojz — jamski kopač, Kovčič Marjan — jamski vozač, Božnar Alojz — jamski kopač, Laca Jože — jamski vozač, Trupina Luka — jamski kopač, Kordon Danijela — pomož. kuharica.

Februar — odšli:

Racman Alojz — jam. vozač, sporazumna odpoved; Prvinšek Jože — zun. delavec, inv. upokojen; Žibert Albin — poslovodja, sporazumna odpoved; Stopinšek Rajko — jam. vozač, sporazumna odpoved; Guček Jože — učni kopač, samovoljna odpoved; Grebenc Jože — jam. kopač, odpoved v poskusni dobi s strani delavca.

Marec — odšli:

Perc Ivan — jam. kopač, upokojen; Slapšak Ludvik — jam. vozač, samovoljna odpoved; Škorja Bruno — jam. vozač, samovoljno odpoved; Blatnik Herbert — jam. vozač, sporazumna odpoved; Železnik Silvo — jam. kopač, v JLA; Božnar Alojz — jam. kopač, odpoved v poskusni dobi s strani delavca.

DELOVNA ENOTA RUDNIK TRBOVLJE

Februar — sprejeti:

Šmid Davorin — jam. vozač, Gradišek Jože — jam. vozač;

Marec — sprejeti:

Fakin Milena — opek. delavka, Rama Ana — opek. delavka, Zupanc Jože — opek. delavec, Glavač Ljudmila — opek. delavka, Dobrikovič Marija — opek. delavka, Pungerčar Ana — opek. delavka, Kurtič Esad — opek. delavec, Lesar Martina — opek. delavka, Medved Zvone — opek. delavec, Drnovšek Cvetka — opek. delavka, Avsec Vladimir — opek. delavec, Križnik Marinka — opek. delavka, Nadrah Vili — opek. delavec, Alič Nezir — jam. vozač, Stanisavljevič Milan — opek. delavec, Djebič Nuriya — jam. vozač, Bajcar Alojz — opek. delavec, Gerger Marija — opek. delavka, Duh Frančiška — opek. delavka, Kreže Kristina — opek. delavka, Metličar Ana — opek. delavka, Topolovič Dragutin — opek. delavec, Vučilovski Barica — opek. delavka, Sušnik Ivanka — opek. delavka, Vidmar Kristina — opek. delavka, Pervanič

Rasma — opek. delavka, Balagič Zofija — opek. delavka, Laznik Marija — opek. delavka, Camar Anka — opek. delavka.

Februar — odšli:

Tadič Franjo — kop. pomočnik, odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Duh Marjan — jam. vozač, odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Pustoslemšek Jože — jam. kopač, sporazumna odpoved; Hribovšek Leopold — jam. kopač, upokojen; Petaj Stjepan — jam. vozač, odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Herceg Ivan — jam. vozač, sporazumna odpoved; Dragojevič Milorad — jam. vozač, sporazumna odpoved; Bajcer Andrej — jam. vozač, odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Korez Ivan — jam. vozač, odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Ramšak Marjan — jam. kopač, v JLA; Rota Branislav — učni kopač, v JLA; Milevček Franc — zun. delavec, inv. upokojen; Fogris Franc — jam. kopač, inv. upokojen.

Marec — odšli:

Pevec Alojz — jam. vozač, sporazumna odpoved, Žibert Vid — jam. vozač, sporazumna odpoved, Klobasa Ivan — jam. vozač, sporazumna odpoved; Gnedič Edi — jam. vozač, sporazumna odpoved; Britan Jože — jam. vozač, sporazumna odpoved; Irt Janez — gl. poslovodja, upokojen; Golob Marko — jam. kopač, upokojen; Vučilovski Viktor — jam. vozač, odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Urnaut Alojz — jam. kopač, odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Podlesnik Franc — jam. kopač, umrl; Petanjek Mirko — jam. vozač, odpoved v poskusni dobi s strani delavca; Vrtnik Ladislav — učni kopač, inv. upokojen; Hlastan Roman — zun. delavec, samovoljna odpoved; Polak Branko — jam. kopač, v JLA; Pliberšek Stanko — jam. kopač, odpoved v poskusni dobi s strani podjetja; Bajcar Alojz — jam. vozač, odpoved v poskusni dobi s strani podjetja; Cestnik Anton — jam. kopač, sporazumna odpoved.

DELOVNA ENOTA RUDNIK ZAGORJE

Februar — sprejeti:

Ravnkar Anton — jam. vozač, Kolenc Vinko — jam. vozač, Vejzovič Muhidija — jam. vozač, Grabnar Janez — jam. vozač, Karadža Peter — jam. kopač, Bečić Muhamed — jam. vozač.

Marec — sprejeti:

Omerhodić Fehim — jam. vozač, Šabanović Hazin — jam. vozač, Volzelj Franc — jam. vozač, Djambič

V času od 1. februarja do 31. marca 1970 ima kadrovski sektor ZP evidentirane naslednje kadrovske spremembe:

Mehmed — jam. vozač, Mujkič Izet — jam. vozač, Krznar Tomaž — jam. vozač, Nukič Saban — jam. vozač, Šabanović Sadih — jam. vozač, Sinanović Mevladin — jam. vozač, Hodžič Novalija — jam. vozač, Erbič Omar — jam. vozač.

Februar — odšli:

Rašidović Muharem — delavec, samovoljna odpoved; Drnovšek Marjan — jam. vozač, samovoljna odpoved; Hodžič Omer — jam. vozač, samovoljna odpoved; Zakšek Stane — jam. vozač, samovoljna odpoved; Hann Jurij — električar, samovoljna odpoved; Krneta Marko — jam. kopač, sporazumna odpoved, Ukman Ivan — jam. vozač, samovoljna odpoved; Rudolf Ivan — kop. pomočnik, inv. upokojen; Jan Jože — kop. pomočnik, inv. upokojen.

Marec — odšli:

Butara Adolf — strež. mehanizacije, upokojen; Komšek Franc — jam. kopač, upokojen; Klančičar Franc — jam. kopač, inv. upokojen; Klančičar Franc — jam. kopač, inv. upokojen; Ivnik Karel — nadzornik, upokojen; Tominšek Ivan — jam. kopač, samovoljna odpoved; Kovač Franc — ključavničar, umrl; Zajc Maks — jam. vozač, odpoved v poskusni dobi s strani podjetja; Konjatič Stjepan — jam. vozač, samovoljna odpoved; Kokalj Franc — jam. kopač, upokojen; Drnovšek Anton — jam. kopač, upokojen; Zahirovič Djemal — jam. vozač, samovoljna odpoved; Kralj Marjan — zun. delavec, v JLA; Janež Jože — jam. kopač, v JLA; Vejzovič Muhibija — jam. vozač, samovoljna odpoved; Očepek Lado — jam. vozač, v JLA; Sajevec Alojz — ek. tehnik, sporazumna odpoved; Husejnovič Osman — jam. vozač, v JLA.

DELOVNA ENOTA SEPARACIJA

Februar — sprejeti:

Bevc Branko — delavec, Tekavec Mirko — ključavničar, Ravnkar Lado — ključavničar, Gajzer Simon — ključavničar.

Marec — sprejeti:

Šteble Ivan — delavec, Božič Ciril — delavec.

Februar — odšli:

Djikič Djuro — delavec, sporazumna odpoved; Vranješ Dušan — delavec, sporazumna odpoved; Milinovič Luka — delavec, v JLA.

Marec — odšli:

Novak Marjan — stroj. delovodja, sporazumna odpoved; Flis Anton — delavec, sporazumna odpo-

ved; Lesar Martina — delavka, potek pogodbe; Zupanc Jože — delavec, potek pogodbe; Rama Ana — delavka, potek pogodbe; Fakin Milena — delavka, potek pogodbe; Dobrikovič Marija — delavka, potek pogodbe; Glavač Ljudmila — delavka, potek pogodbe; Pungerčar Ana — delavka, potek pogodbe; Kurtič Esad — delavec, potek pogodbe; Košir Miroslav — delavec, v JLA; Klančar Boris — delavec, v JLA; Šorli Bruno — delavec, v JLA.

DELOVNA ENOTA OSRD

Februar — sprejeti:

Ramšak Silvo — jam. kopač.

Marec — sprejeti:

Mujkič Halil — delavec.

Februar — odšli:

Čufurovič Rašid — jam. kopač, samovoljna odpoved; Dabič Milan — jam. vozač, samovoljna odpoved;

Čvan Franc — jam. vozač, sporazumna odpoved; Gunzek Ivan — jamski kopač, smrtna nezgoda; Podmenik Martin — jam. kopač, smrtna nezgoda; Hočevar Jože — jam. kopač, upokojen; Rozman Miha — jam. kopač, upokojen; Pikš Branko — delavec, v JLA; Pobješaj Mirko — jam. vozač, samovoljna odpoved.

Marec — odšli:

Hiršel Danijel — jam. vozač, samovoljna odpoved; Ahlin Darko — jam. vozač, samovoljna odpoved; Rogovič Nadjenka — snažilka, sporazumna odpoved; Budič Ljubimka — snažilka, sporazumna odpoved; Leskovšek Rudolf — uč. kopač, v JLA; Ramšak Ivan — jam. vozač, sporazumna odpoved; Blagojevič Milorad — jam. vozač, sporazumna odpoved; Obreza Mirko — jam. vozač, sporazumna odpoved; Razpotnik Franc — jam. kopač, upokojen.

SKUPNE SLUŽBE UZP, NABAVNI, ESO

Februar — sprejeti:

Gašparut Drago — ek. tehnik, Zupan Marjan — str. tehnik, Ramšak Viktor — elektroinženir.

Marec — sprejeti:

Šikovec Valentin — delavec.

Februar — odšli:

Borišek Ivan — ključavničar, umrl; Cihelka Bogomil — str. tehnik, umrl.

Marec — odšli:

Kotar Franc — kovač, upokojen; Lesjak Alojz — el. varilec, upokojen; Konstantinovič Pero — delavec, samovoljna odpoved; Pruša Andrej — dipl. pravnik, sporazumna odpoved.

Vladimir Sihur

Važnejše naloge SOb Hrastnik v prvem polletju 1970

Iz dosedanjih razprav na občinski skupščini in njenih organih glede na aktualnost, naj bi skupščina v tem obdobju obravnavala naslednje naloge, ki jih navajamo le v povzetku:

1. Resolucijo o smernicah ekonomske politike in politike zbiranja ter uporabe sredstev za splošno potrošnjo v letu 1970 ter s tem v zvezi spremljajoče akte, in sicer proračun občine za leto 1970 ter predpise, ki bodo urejali financiranje TIS-a, otroškega varstva in podobno.
2. Kot je bilo nakazano že v programu za delo v II. polletju 1969, naj bi v letu 1970 pristopili k izdelavi srednjeročnega programa razvoja občine — morda za razdobje 5 let. Delovne in druge organizacije naj bi se aktivno vključile v to nalogo s pripravo svojih načrtov, analiz in drugimi pokazalci, ki bi služili za sestavo programa razvoja.
3. Kot neizvršeno nalogo iz II. polletja 1969 prenašamo v to obdobje urejanje na področju urbanizma. Gre za spremembo odloka o urbanističnem programu in urbanističnem redu. Popravki so potrebni glede na spremembe varnostnega stebra pri Zasavskih premogovnikih. Ob tej priliki naj

bi proučili tudi sedanjo organizacijo urbanistične službe v naši občini (opravlja jo Ljubljanski urbanistični zavod). Morda bi našli ustrežnejšo rešitev, ki bi delo na tem področju vsaj nekoliko poenostavili in kar je še važnejše — službo naj bi približali koristnikom, pri tem pa ne bi smeli podcenjevati strokovnosti in drugih določenih pogojev.

4. Po obravnavi na zborih volivcev, naj bi bile v I. polletju 1970 dokončno sprejete predlagane spremembe statuta občine Hrastnik. O tem predlogu je skupščina že razpravljala. Prav tako naj bi delovne organizacije v tem obdobju dokončno sprejele svoje novelirane samoupravne akte. Pri tem delu naj bi, kot doslej, pomagala tudi ustrezna komisija pri skupščini.
5. Utrditve krajevne samouprave (krajevne skupnosti in zbori volivcev) naj bi bila ena izmed temeljnih nalog skupščine. Po predlogu naj bi se število krajevnih skupnosti zvišalo od sedanjih 3 na 11. Prav tako naj bi po predlogu statuta prenesli več pristojnosti, pa tudi sredstev na to samoupravo, kar določa že tudi v letu 1969 sprejeti volilni program občinske konference SZDL.

6. Proučitev možnosti za združevanje nekaterih delovnih organizacij v občini, pa tudi izven nje ter s tem v zvezi prikazati možnosti za uspešnejše delo, bi bila skrb vseh. Prav tako je konkretnije proučiti možnosti za novo zaposlovanje z ustreznimi novimi naložbami. Pri tem pa bolj kot doslej iskati možnosti tudi zunaj meje občine in to na področju industrije, trgovine in obrti.

7. Že večkrat na občinski skupščini poudarjena nerazvitost terciarnih dejavnosti v občini, naj dobi konkretnjšo obliko s tem, da je pripraviti podatke (analizo) o gibanju — rasti ali padanju te vrste dejavnosti ter s tem v zvezi pripraviti konkretnije predloge, da bi tudi na tem področju naredili korak naprej, kar bi omogočilo nove zaposlitve — ustrezne usluge in tudi del novih sredstev za splošno potrošnjo.

8. Tudi ukrepi za nadaljnjo, vsaj delno, urejanje plazovja v občini in pristop k odpravi prekomernega onesnaževanja ozračja, naj bi našli kot doslej svoje mesto v skupščini in njenih organih.

To naj bi bile nekatere važnejše naloge, ki pa so verjetno preobširne, da bi bile uspešno upravljene v prvem polletju 1970 ter se bo del prenesel tudi v drugo polovico leta 1970.

Urad tajnika
skupščine občine Hrastnik

Sanje se prebujajo

Že več let občani Hrastnika, posebej pa še rudarji, sanjamo o ke-

glišču, ki naj bi bil na razpolago v športne, rekreativne namene vsem tistim, ki si ne morejo privoščiti tega razvedrila izven naše občine. Kajti dvostezno kegljišče ob Savi komaj zadošča za redno treniranje in tekmovanje K. K. B. Od nas je oddaljeno 4 km. Začeli smo

se sestajati najbolj vroči pristaši tega športa, se spraševati, kako in na kak način bi bile te želje uresničljive. Ne bi bilo odveč, če poudarim, da je to bila težka naloga za slehernega ljubitelja tega športa. Kajti zainteresirati ljudi, ki so za to panogo športa odgovorni, res

Skupina prostovoljnih delavcev pri gradnji novega kegljišča na stadionu v Hrastniku, posnetek z dne 3. 11. 1968

ni bilo lahko. Iz ust rudarjev pa najsi bo to na širokih čelih, v jami in zunaj, je bilo slišati le eno. Ka-

merad ali že več? Slišal sem, da bi delali štiristezno kegljišče. »Da, da, res je tako«. »In to nad našim

prekrasnim štadionom« pritrdi.

Delali smo neumorno, pošiljali prošnje raznim kolektivom, se obračali na nekatere vodilne tovariše, med njimi tudi na tedanjega predsednika občine Hrastnik. Toda žal, ostale so le lepe besede in pravičnice obljube. Povsod je bil enak odgovor: denarja ni, čeprav vedo, da je kegljišče neobhodno potrebno. Nismo vrgli puške v koruzo temveč spoznali smo, da ni druge poti, kakor te, da z udarniškim delom opravimo delo pa naj nas stane kolikor hoče. Začelo se je znova. V aprilu 1968 je bil izvoljen iniciativni gradbeni odbor v prostorih kluba Svobode I. Malo kasneje, 15. maja pa smo naredili že prve, težko pričakovane kvadre. Istočasno smo tudi zapičili lopate, krampe in ostalo orodje v še tedaj travnatem in kamnitem terenu. Od tedaj naprej občani Hrastnika z veseljem opazujejo napredek, nekateri pa tudi pomagajo požrtvovalnim rudarjem, ki po tako napor nem delu, ki ga zahteva rudarski poklic, grade objekt, v katerem vsaj upamo, da bomo našli in nadoknadili vse tisto, o čemer smo že toliko let sanjarili.

Tone Bratuša

POZNATE AKCIJO ,SONČNI VLAKE‘

Če poznate akcijo »Sončni vlak« ali ne, naj vam povemo, da pomenita ti dve besedici letos že šesto veliko, morda enkratno in nepozabno, doživetje za mnoge od tistih negibnih, telesno prizadetih, ki sami ne morejo nikamor. Do lani je že nad tisoč potovalo po številnih pokrajinah in se navduševalo nad njihovimi lepotami, ki jih sicer nikdar ne bi mogli videti. Navduševalo pa jih je tudi to, da so povsod srečevali prave ljudi, pozorne, ki jim želijo pomagati.

»Sončni vlak« je za nas zdrave izraz našega duševnega bogastva in prave človekoljubnosti — kdor ima srce, bo razumel, kako velika je ta akcija.

Sončnemu vlaku bomo letos prvič priključili tudi dva slovenska vagona za 5-dnevno majsko potovanje po Avstriji, Nemčiji, Švici, Lichtensteinu, Hrvaški in po Sloveniji. V njih bo 64 invalidov, ki bodo letos mogli na pot. Za prvič lepa številka, vendar še zelo zelo majhna v primerjavi s številom telesno prizadetih, ki živijo med nami.

Tej prvi skupini želimo vnaprej zares sončno potovanje!

Lani se je sončni vlak ustavil v nekaterih naših krajih in mnogim so še v spominu ganljive in pristržne zahvale, ki so jim jih klicali iz

vlakla ljudje, ki jih je usoda tako prizadela in ki jim je sedaj omogočeno nabiranje — morda edinkrat v življenju — tudi veselih spominov. Zahvale za spomine, ki jim bodo lepšali življenje, v katerem so — žal — za veliko prikrajsani. Že samo to seveda povsem upravičuje obstojanje sončnega vlakla.

Letos se je na razpis odbora objavilo za potovanje nad 200 naših. Ne, nismo jih pozabili in to jim bomo na vsak način omogočili, če ne letos, pa prihodnje leto. Ni pomembno to, da tako zahtevno potovanje tudi precej stane. Navdušeni smo nad Rdečim križem Slovenije, ki zasluži za to svojo izredno odgovorno akcijo vse priznanje — zbližuje in povezuje nas v tej človeški solidarnosti v korist prizadetim!

Za potovanje s sončnim vlakom se je lahko prijavil prav vsak naš invalid, ki meni, da bo mogel zdržati v ležalnem vagonu, ne glede na to ali je vojaški in vojni invalid, delovni invalid ali je prizadet že iz otroštva. Seveda pa o udeležbi dokončno odloča zdravniška komisija.

Letos bo tako potovalo 40 odraslih in 24 otrok.

Vsako večje potovanje je drago, zanj je potrebnega veliko denarja, še celo za tako potovanje, ki je za-

htevno. Upajmo, da bomo prihodnje leto lahko omogočili še večjemu številu prizadetim nekaj dni veselja. Za letos znašajo stroški za samo potovanje približno 80 tisoč dinarjev — v tem niso stroški za vso ostalo organizacijo in priprave.

In še to: V Avstriji — kjer so idejo o sončnem vlaku oživel — so ponosni na to, kako posamezniki in organizacije pomagajo zbirati denar za potovanje invalidov s sončnim vlakom. Nekatera podjetja plačajo kar vse stroške za potovanje tudi celih skupin njihovih delovnih invalidov ali drugih.

In mi: Odbor Rdečega križa Slovenije za sončni vlak je v svojem sporočilu javnosti o tej veliki akciji utemeljeno povedal, kako invalidi potrebnega denarja sami ne bi mogli zbrati. Zato so izdali nalepko po en dinar, ki naj jih kupimo vsi zdravi. Vsaj eno! Ne prosijo za veliko denarja, prosijo pa vsakega človeka in vse kolektive vsaj za simbolični dinar.

Naslov: Odbor za sončni vlak, Ljubljana, Mirje 19, tel. 24-294 in 24-295, rač. knjižica 501-9-22403.

Dajmo, pomagajmo, ker smo ljudje!

(Prepis iz internih informacij republiškega sveta sindikatov, z dne 16. III. 1970)

Na meji rentabilnosti

Danes večkrat slišimo ali pa govorimo, da gospodarimo na meji rentabilnosti. Težko je opisati v kratkem članku dejavnike, ki tako ali drugače vplivajo na to, da gospodarimo na meji rentabilnosti. Tu bi želeli pokazati le kaj to pomeni, da bi le-to lažje razumeli.

Uspeh podjetja (tudi delovne enote) lahko ocenjujemo z različnih stališč. Tehnik bo gledal predvsem na to, če proizvodnja ustreza tehničnim zahtevam; umetnik bo ocenjeval proizvod z estetskega vidika, ekonomist pa predvsem ekonomski uspeh poslovanja gospodarske organizacije.

Ekonomska merila za uspeh poslovanja so:

- storilnost
- ekonomičnost
- rentabilnost.

Storilnost dela je razmerje med fizično količino proizvodnje (kg, tone, kosi, itd.), ki je bila proizvedena v določenem času in količino vloženega dela (število delovnih ur, število delavcev).

Če želimo povečati storilnost dela za izdelavo enote proizvoda. Ekonomičnost (E) je razmerje med tem, kar smo iz proizvodnje dobili in kar smo vanjo vložili. Lahko ju izrazimo z naslednjim izrazom:

$$E = \frac{\text{celotni dohodek}}{\text{stroški}}$$

Če je rezultat večji kot ena, pomeni, da smo poslovali ekonomično. Rentabilnost (R) je razmerje med dobičkom in vloženimi sredstvi. Izračuna se po naslednjem obrazcu:

$$R = \frac{\text{dobiček} \times 100}{\text{vložena sredstva}}$$

Dobiček je razlika med celotnim dohodkom ter stroški in osebnimi dohodki. Vložena sredstva pa so osnovna in obratna sredstva podjetja. Rentabilnost nam pove, koliko odstotkov dobička nam prinaša vloženi kapital. Na primer dobiček znaša 850, povprečno uporabljena poslovna sredstva pa 8.650. Izračun:

$$R = \frac{850 \times 100}{8650} = 9,8 \%$$

Kot rentabilno podjetje razumemo tisto podjetje, ki s prodajo svojih proizvodov lahko nadomesti vse vrednosti porabljenih sredstev, da izpolni vse obveznosti do družbe, da ustvari sredstva za osebne dohodeke in sklade oziroma dobičke.

Na meji rentabilnosti posluje tisto podjetje, ki ne ustvarja dovolj dobička in se skupni stroški približujejo višini celotnega dohodka.

Ravno ta točka, v kateri se izenačijo stroški in celotni dohodek, se imenuje »meja rentabilnosti«. Od tistega trenutka, ko stroški presežejo celotni dohodek, posluje podjetje z izgubo oziroma dela nerenabilno.

Končno lahko ugotovimo, kakor je razvidno iz poročil o gospodarjenju, da naše podjetje s skrajnimi

Klamuzarjev „Gverk“

Ko so začeli premog proti koncu prejšnjega stoletja dobro prodajati, so ga začeli iskati na vseh koncih in krajih okrog Trbovelj. Tako je bogat mož po imenu Klamuzar »zavohal« premog pod Zeleno travo, ob cesti, ki vodi iz Beškega, čez Sv. Urh v Zagorje. Premog je bil na površini in to dober premog. Najel je 10 ljudi, rekli so jim knapi in začel delati ter prodajati premog. Izpod Zelene trave, so v spodaj ležeči Jugov graben napejlali »ručne«, to je lesena korita in po njih je drčal premog naravnost v vozove, s katerimi so ga potem vozili na trboveljsko železniško postajo, v vagone. Posel je nekaj let dobro cvetel, potem pa je pričelo primanjkovati premoga, kajti v hribu ni bilo sloja premoga, temveč le »riba«, to je ležišče z manjšo količino premoga med drugimi kameninami. No in tega je zmanjkalo. Rili so naprej za njim, toda takrat se je zgodila »baruf«. Nastal je »frpruh« in enega knapa je zasulo, drugi so jo jadrno pobrisali iz jame, vozeč pred seboj edini »hunt«, ki se jim je zunaj »poklal« in se ustavil na robu brega. Knap je se tudi na povelje Klamuzarja niso več vrnili v jamo po mrtvega

napori, ki se zrcalijo predvsem v obračunavanju amortizacije razmeroma nizkih osebnih dohodkov in pri zmanjševanju investicijskih in sprotnih popravil, posluje blizu meje rentabilnosti. Nikakor pa ne smemo trditi, da nimamo tudi notranjih rezerv, s katerimi bi lahko znižali stroške in povečali rentabilnost.

tovariša, preveč jih je bilo strah. Bili so pač drugi časi kot danes.

Zrušek ali »frpruh« pa se je čez nekaj časa vnel in pričelo je goreti. Bilo je konec Klamuzarjevega »gverka«.

Toda sledovi so ostali. Še danes lahko vidimo žlebove, ko katerih je drčal premog v Jugov graben, v skali izkopani hlevi, v katerih so počivali konji, ki so vozili premog na železniško postajo, steza po kateri so hodili knapi na delo ter nasip jalovine. Ogenj, ki je trajal vrsto let je ugasnil šele leta 1935, ko je menda zmanjkalo premoga. In kaj je bilo s tistim »huntom«, ki je zdrvel po bregu? Tega je razbil na kose moj stari ata in ga znosil domov za drva z železnimi kolesi vred. Te je kasneje porabil za izdelavo vozička. Ta mi je tudi to pripovedoval, nekaj pa sem sam videl.

Še danes se lahko spotaknete ob kos lepega premoga, ki zelo rad gori.

Napisal sem košček zgodovine o iskanju premoga v naših krajih, da bi jo ohranili s tem zapisom za kdaj kasneje.

Milan Kovač

Naša obzorja

Učenci rudarskega šolskega centra našega podjetja, ki imajo svoj sedež v Zagorju, so pričeli v preteklem šolskem letu izdajati svoje ciklostirano glasilo Naša obzorja. Vsako šolsko leto običajno izidejo štiri številke.

Druga številka v letošnjem šolskem letu je izšla prav za slovenski kulturni praznik 8. februar, t.j. obletnico smrti našega največjega pesnika dr. Franceta Prešerna. Številka ima 32 strani in je doslej najobsežnejša, kolikor so jih izdali. Učenci rudarskega šolskega centra so prispevali in objavili številne prispevke, ki govore o našem velikem poetu, učnih uspehih vajencev oziroma učencev, mladinskem sestanku, disciplini v domu učencev RŠC, ekskurzijah, plesnih vajah, ogledu gledaliških prireditev, pomoči ob požaru, ustanovitvi foto krožka, dedku mrazu in športu ter šahu. Posebno zanimiva sta literarna pri-

spevka Moj prvi ših, ki ga je napisal učenec Hasan Sabašič ter Izgubljena ljubezen, ki ga je napisal Branko Bedenik. V številki je objavljenih tudi nekaj pesmi, šal in pikrih pripomb. Prvikrat je objavljen tudi prispevek pod nazivom Bodeča Neža, v katerem na ustrezen način opozarjajo učence na nekatere nepravilnosti v šoli in v domu učencev.

Mentor glasila Naša obzorja je vzgojitelj Radovan Palčič. Glasilo izhaja v nakladi 350 izvodov, ureja pa ga uredniški odbor iz vrst učencev RŠC. Naslovno stran je tiskal zavod TIKa Trbovlje, na njej pa je objavljen linorez Mihaela Krasnik »Rudarji pri delu«.

Vsem sodelavcem, t.j. piscem prispevkov, članom uredniškega odbora, mentorju in vodstvu RŠC gre vsa pohvala za prizadevnost in dosežene uspehe na tem področju.

T. L.

Delavske športne igre 1970

Tako kot prejšnja leta bo tudi letos organizirala komisija za šport in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu Trbovlje v sodelovanju s tovrstnimi komisijami v delovnih organizacijah, delavske športne igre. V okviru priprav za organizacijo »delavskih športnih iger 1970«, takšen je uradni naziv iger, so že določeni nosilci tekmovanja v posameznih športnih panogah. Okvirni načrt letošnjih iger predvideva tekmovanja skozi vse leto. Letošnje igre bi bile končane ob koncu leta. Posvečene bodo 25-letnici osvoboditve in 20-letnici samoupravljanja.

Za lanske delavske športne igre smo ugotovili, da so bile glede na število tekmovalcev rekordne. Kar pa, da bo letos dosežen svojevrsten rekord, saj je zanimanje za igre med člani vseh trboveljskih delovnih organizacij, izredno. Število tekmovalcev pa bo, v primerjavi z lanskim letom, občutno večje, saj se bo letos tudi povečalo število tekmovalnih panog.

Število športnih panog, v katerih bodo letos tekmovali trboveljski delavci — športniki, se je povečalo od lanskih sedem na devet. V tekmovanje sta letos uvrščeni še dve novi panogi in sicer balinanje in plavanje. Medtem, ko se bodo mlajši tekmovalci verjetno ogreli za tekmovanja v plavanju, je skoraj najverjetneje, da se bodo starejši tekmovalci, če pač tako lahko rečemo, navdušili za balinanje. Tako je pričakovati, da bo število tekmovalnih ekip za balinanje približno enako številu ekip, ki bodo tekmovali v kegljanju. Za to tekmovalno igro pa je znano, da je najpriljubljenejša med trboveljskimi delavci — športniki.

In končno je potrebno še povedati, v katerih tekmovalnih panogah, mimo plavanja in balinanja, bodo še tekmovali trboveljski delavci — športniki. Tekmovali bodo še v nogometu (verjetno malem), odbojki, streljanju z zračno puško,

kegljanju, namiznem tenisu in šahu. Omeniti moramo, da letos ne bodo, tako kot lani, v sindikalno tekmovanje uvrščeni tudi dijaki srednjih in trboveljskih vajeških šol.

Janko Savšek

NUJNO ZLO V JAMI

Podgane so nujno zlo v jami. Včasih jih je bilo še precej več kot danes, ko premog hitreje pobirajo. Uničijo jih pri streljanju, zasipavanju in rušenju. Verovali so, da podgane slutijo nesrečo in s svojim cviljenjem obvestijo knape, da pravočasno zapustijo svoja delovna mesta in se rešijo.

Zato so jih včasih tudi hranili, in Bog obvaruj, da bi kdo katero ubil. Krožilo je mnogo zgodbic o tem. Ena od teh je naslednja:

Nek rudar je šel v stransko »štrekno« malo počit, pa je pri tem zaspal. K njemu se je priplazila podgana in ga ugriznila v uho. V hudi jezi je rudar vstal, pobral svetilko in stekel za podgano, za njim se je pa sesula »štrekna«. Tako je podgana rešila moža gotove smrti. Ali: Na nekem čelu je nastal velik preplah med podganami. Cvilile so in skakale rudarjem med nogami in jo nato ubrale v lesno progo. Rudarji so začeli gledati in poslušati, začelo je nevarno škripati in se majati, tesariti ni bilo več časa. Zato so jo obrali za podgana in in se rešili pravi čas v lesno progo. Komaj se je zadnji umaknil, že je bilo čelo sesuto. Spet so jih rešile podgane. Takih zgodb in zgodbic je bilo mnogo. Stari rudarji so jih vedeli na ducate. Vmes je bilo tudi nekaj resničnih. Dandanes

so pa zgodbe drugačne. Ker podgan ne hranijo več, se morajo hraniti pač same. Iščejo odpadke hrane, latrine, kradejo malico iz žepov itd. Včasih se je zakadila podgana komu v zadnjo plat, kadar je sedel na latrini tako, da je od groze skoraj omedlel. Ali če dobro ne zavaruješ suknjiča, kjer imaš v žepu malico, si gotovo ob njo, požrla jo je podgana.

Včasih se pa kakšni zgodbici tudi nasmejemo. Dva, ki sta skupaj tesarila, sta imela tudi skupaj pribite »rekelce« in »feldke« s kofetom na nekem štemplenu. Pa je bil eden od teh bolj žejen kot drugi, zato je svojo kavo popil in še kameradovo malo nagnil. Ko je šel tudi ta pit, se je kregal: »nič še nisem pil pa mi manjka četrta kofeta«. »Gotovo ti ga je spila podgana« je dejal »ta žejni«. »Beži, beži, saj podgana ne more piti iz flaše«. »Kako da ne«, je dejal »ta žejni«. »Sam sem jo že videl, flašo odmaši in namoči rep v flašo ter ga nato obliže. To dela toliko časa, da se odžejja«. »No potem bom pa kafe kar stran zli«. »Bog ne daj« je dejal »ta žejni«, »daj ga meni, meni se nič ne gnuši«. Pa se je napil na račun podgane.

Ali podgana vidi ali ne vidi, se sprašujejo rudarji. Najbrž res ne vidi. Skotena globoko pod zemljo v večni temi, ima tako izostrene čute, da vidi sploh ne potrebuje. Posebno ima razvit vonj in sluh, orientira pa se najbrž po smeri zraččenja. S svojimi dolgimi brki občuti vsako oviro pred seboj. Če ji posvetiš z lučjo v oči, te rdeče zažarijo. V stranskih, praznih rovih je redko najdemo, vedno gre namreč za ljudmi.

Tovariški razgovor udeležencev proslave ob 20-letnici samoupravljanja rudnika Zagorje, v delavskem domu v Zagorju.

Glasilo »SREČNO« izdaja podjetje Zasavski premogovniki — Trbovlje, Trg revolucije 12.

Izhaja vsaka dva meseca

Glasilo ureja uredniški odbor: Dobčnik Stane, Jermol Adolf, dipl. inž. rud., Kantušar Rado, Lapornik Janko, Lenarčič Tine, Malovrh Metod, dipl. inž. rud., Savšek Janko, Sotlar Alojz

Odgovorni urednik: Jermol Adolf, dipl. inž. rud.

Tiska: Papirkonfekcija, obrat Valvasorjeva tiskarna, Krško

Naklada: 3000 izvodov.